

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 1 december 2008*§ 2 Interpellation om handikappomsorgen i Stockholm stad –
tvångskonkurrensutsättning eller valfrihet? (nr 2008:11)*

Anförande nr 1

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Herr ordförande! Jag ska börja med att tacka för svaret även om det kommer väldigt sent. Jag ställde den här interpellationen i mars månad. Själva poängen med detta är ju att vi ska kunna lyfta upp frågor lite snabbt, men jag vet att det har varit lite speciella omständigheter i det här fallet.

Jag tar upp ganska många olika frågeställningar. Interpellationen skrevs innan staden hade fattat beslut om det här så kallade valfrihetssystemet och innan den här statliga valfrihetskommittén hade lagt fram sitt förslag.

Det har varit en väldigt stor oro, och det är det fortfarande just när det gäller befintliga verksamheter inom handikappomsorgen. Vi kan ha olika uppfattningar om konkurrensutsättning generellt sett, men just inom handikappomsorgen blir det väldigt påtagligt för människor som genom sitt eget handikapp upplever en förändring som en väldigt negativ sak. En förändring skapar oro och stora problem för den enskilde. Jag upplever inte att jag har fått svar på hur man har tänkt sig detta. Det gäller den frågan som handlar om staden faktiskt ansvarar för att det också ska finnas kommunala verksamheter riktade till handikappade fortsättningsvis. Du säger, Sten Nordin, att du tror att staden i framtiden kommer att vara ansvarig för driften av verksamheter. Jag tror att många handikapporganisationer och handikapprörelsen vill att det ska vara så för att det faktiskt ska vara en reell valfrihet.

Anförande nr 3

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Först vill jag beklaga att svaret har dröjt länge, men det har funnits ett antal osäkerhetsfaktorer, som Elisabeth Brandt Ygeman påpekar i sina frågor, när det gäller den statliga utredningen på det här området. Det kunde finnas skäl att se vad man har kommit fram till. Jag beklagar att det har dröjt.

Jag tycker att det är bra att Elisabeth Brandt Ygeman har upp de här frågorna till diskussion i kommunfullmäktige. Det är otroligt att viktigt att frågor om funktionshinder boende, trygghet och tillvaro diskuteras i denna sal. Det sker kanske inte tillräckligt ofta.

Min grundsyn är att upphandling absolut inte är något mål i sig. Det är ett medel för att få just fler aktörer på de olika verksamhetsområden som vi har ansvar för att ge brukarna valfrihet. Vi har arbetat mycket konsekvent i staden för att ta fram det på alla områden, tror jag att man kan säga. Vi har gjort ett pengsystem, och grunden för att ha ett pengsystem är förstås att man i nästa steg ska kunna ge brukarna valfrihet.

Det här är ett område där det i dag inte finns så väldigt mycket att välja på. Öppnar vi inte för någon form av upphandling tror jag att den här valfriheten tyvärr kan bli något som bara stannar på papperet och som inte finns i praktiken. När detta är sagt tycker jag att man måste ha väldigt stor respekt och ta ett väldigt stort ansvar för att det här är en mycket speciell situation där det kan finnas väldigt stor oro och rädsla, precis Elisabeth Brandt Ygeman säger, när det gäller förändring. Det kan upplevas hotande i sig. När det gäller de psykiskt funktionshindrade har vi skjutit på starten av upphandlingen för att kunna diskutera de frågorna ytterligare.

Som jag redovisade i mitt svar har vi varit angelägna om att ge alla, även de funktionshindrades egna organisationer, möjligheter att lämna synpunkter och yttra sig.

Anförande nr 4

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Det finns två saker som jag tycker kvarstår. Jag håller med om att det är roligt att vi får debattera frågan. Det blir lite grann så att alla nämnder och styrelser har sina handikappråd, men detta kanske inte alltid kommer upp på debattordningen.

Om det verkligen ska bli en valfrihet, vad är det då det ska vara valfrihet till? Den reella valfriheten måste bygga på att det finns någonting att välja mellan, och där måste innehållet vara det viktiga. Det känns inte riktigt så utifrån det som har upphandlats hittills i staden i andra verksamheter. Vi kan titta på äldreomsorgen till exempel. Det har mer varit en fråga om vem det är som ska utföra detta och inte så mycket om innehållet.

För att det ska finnas en reell valfrihet i handikappomsorgen är det otroligt viktigt att det finns någonting att välja mellan. Det är en stor bristsituation när det gäller boenden. Med det bostadsbyggande som vi nu ser stanna upp framför oss och där det saknas väldigt många platser blir det ett väldigt stort problem. Risken är att den så kallade valfriheten kommer att stanna vid att man bara får välja mellan Carema och Attendo. Det kan knappast vara valfrihetens mest högprioriterade grej, utan det måste faktiskt vara innehållet i den.

Svaret till alla dessa människor som faktiskt är oroliga över vad som händer måste vara någonting annat än att bara säga att man tittar på detta och har det med sig. Jag tror att de behöver höra att om man tycker att den kommunala verksamheten är väldigt bra och känner sig trygg med den ska man inte behöva upphandla verksamheten. Det tycker jag skulle vara ett bra beslut i den här församlingen.

Anförande nr 5

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag delar inte Elisabeth Brandt Ygemans negativa syn på upphandlingen inom äldreomsorgen. Det har vi gjort under många år nu i Stockholm, ända sedan början av 90-talet. Jag tror faktiskt att det ibland även har skett en viss upphandling under socialdemokratiskt styre. Det har satt fokus på innehållet och kvalitetsfrågorna. Det är det som fört fram hela detta med att vi nu mäter kvalitetsfrågorna både i vår egen regi och i upphandlade verksamheter. De behandlas lika.

Detta är en utveckling. Man börjar med ett kommunalt monopolsystem eller ett enhetligt kommunalt system. Ska man då ta klivet mot valfrihet måste det ske – som jag ser det för jag har inte kunnat finna någon annan väg än – via upphandling då vi släpper in andra aktörer. När vi har jobbat med detta tar vi ytterligare ett steg och säger att det här är priset, och sedan handlar det om att vi har kvalitetsupphandlingar. Jag tycker att det är det mest intressanta för brukarna.

Det skulle inte vara mycket till valfrihet om det handlade om Carema, Attendo eller staden, men det är ju mer valfrihet än om det är staden eller staden som man har att välja på. Även om det finns stora aktörer vi kan ändå titta på andra upphandlingar av detta, och jag hoppas att det med tiden leder till att vi släpper in fler aktörer än så. Det finns ingen nytta med att vi skulle gå från ett enhetligt kommunalt system till något annat monopolsystem. Då har vi inte vunnit någonting, därvidlag är vi överens. Jag tror inte att utvecklingen går däråt. Det finns ingenting i våra erfarenheter som talar för detta.

Däremot understryker jag en försiktig hållning just när det gäller upphandling på områden som rör funktionshindrades boende. Det ligger någonting i vad Elisabeth Brandt Ygeman påpekar om att det kan finnas en extra stark oro här. Då gäller det att vi funderar på hur vi på ett bra sätt möter den situationen. Jag tror ändå inte att lösningen är status quo. Även om oron handlar om förändring, och det måste vi ha respekt för, tror jag inte att lösningen för att få kvalitet på lång sikt handlar om att vi accepterar status quo. Det är där som vi måste ta ett politiskt ansvar, menar jag, för att kunna göra den här förändringen av boendet även för funktionshindrade och psykiskt funktionshindrade för att kunna få ett valfrihetssystem. Det ska självfallet göras på ett bra sätt.

Anförande nr 6

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Jag tycker att det finns två saker som kvarstår. Vi skulle kunna debattera det här länge. Den ena saken handlar om valfrihetssystemet i sig och vad det är som leder till valfrihet. Där är min poäng att man inte kan se stadens verksamhet så att det måste vara samma verksamheter i stadens regi. Vi måste någon gång diskutera hur man utvecklar inom den offentliga sektorn. Det får inte vara så att den enda möjligheten till utvecklingen inom offentlig sektor är lika med att andra bolag kommer in och övertar verksamheter. Vi har sett så många avarter på det. Men det kan finnas verksamheter och områden där det är viktigt.

Explicit här inom handikappomsorgen är det, som du själv påpekar, väldigt speciellt och väldigt känsligt. Då är frågan hur man garanterar detta med kvalitet och uppföljning. Vi kan ju ändå påvisa att vi kanske inte alltid har varit bra på det när vi har lagt ut ansvar på andra entreprenörer. Vi har fortfarande ansvaret för de här enskilda människorna. Oavsett vilka det är som kommer att ta över boendena är det ändå så att vi har ansvaret. Det är ett problem med själva upphandlingsdelen när det till exempel är utmaningsrätt. Det måste kunna få läggas in regionbud och sådant. Det är viktigt att kunna garantera detta. I svaret på min sista fråga står det att du tror att staden även i framtiden kommer att ansvara för driften av verksamheten. Jag hoppas att det byts ut mot att du faktiskt vill att staden även framtiden kommer att ansvara för driften av verksamheten.

Anförande nr 7

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Nu har inte Elisabeth Brandt Ygeman några fler inlägg, så jag ska inte polemisera. Men den fråga som man som politiker måste besvara är ju hur man går över till ett valfrihetssystem. Jag håller med om att ansvaret förblir vårt, men det är också vårt ansvar att erbjuda valfrihet. Det kan till viss del ske genom att det finns olika profiler inom stadens driftsformer. Den utvecklingen sker ju på skolans områden. Jag tror att den har stimulerats väldigt kraftfullt av att det finns friskolor å andra sidan. Det är min tro. Jag är övertygad om att vi inte kan bortse ifrån att vi behöver få in andra aktörer för att det ska bli en reell valfrihet.

När det gäller den sista frågan skulle jag kunna säga så här: Från min sida finns det inte något politiskt hinder för att kommunen skulle kunna fortsätta att driva verksamheter på det här området. Om man söker efter någon dogmatisk, ideologisk syn för att det inte kan vara så, vill jag säga att nej det gör det inte.

Däremot måste vi se vad som kommer att efterfrågas långt i framtiden. Därför kan man inte slå fast att det måste finnas kommunalt om det skulle vara så att det inte efterfrågas. Det är ett synsätt där att det ytterst och slutgiltigt måste vara brukarna som avgör. Det är min tro att det kommer att finnas efterfrågan på det också, och då kommer det att finnas kommunal drift också.

§ 4 Interpellation om att energianpassa det nya Vanadisbadet (nr 2008:25)

Anförande nr 8

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

Y i l d i z K a f k a s (mp): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Madeleine Sjöstedt! Tack för svaret jag har fått, men jag kan inte påstå att jag är nöjd med det. I min interpellation har jag ställt sex konkreta frågor och förväntat mig att var och en av dem skulle besvaras. Så blev det inte. Borgarrådet har klumpat ihop svaren på alla dessa frågor i en och samma brödtext. Jag uppskattar inte heller att jag inte har fått svar på om badet även ska vara öppet för folk med låga inkomster. Trots det såg jag möjligheten att påverka att ett nytt bad byggdes i stället för det nu förfallna gamla Vanadisbadet. Med ett helt nytt bad kunde jag samtidigt se möjligheter att bygga badet med den modernaste teknikens hjälp, som är energisnål, och använda alternativa energikällor. Så långt är allt väl, om det vore så enkelt och om det vore sant.

Borgarrådets svar visar att det bara var en idé alliansen kom med. Något seriöst planarbete är inte på gång. Dessutom anges det att byggandet av ett eventuellt bad är beroende av Norra stationsområdet. På vilket sätt förklaras inte. Ännu mer anmärkningsvärt är att borgarrådet skriver att målet är att anläggningen ska stå klar år 2012. Vi har snart 2009. För att kunna ha ett sådant konkret mål för ett komplicerat bygge borde man avsätta pengar i sin budget nu och inte lita på att exploateringen av Norra stationsområdet ska finansiera det. Alliansen har inte satsat ett enda öre i sin budget för 2009 för att starta byggandet av ett nytt bad vid Vanadislunden. Däremot har man gått ut i medier med färgglada skisser och annonserat att alliansen bygger en helt ny och modern bad- och sportanläggning. Vi har alla våra drömmar, men vi gör inte pressmeddelande av varje dröm.

Här finns en stor risk för att alliansens medieutspel om det nya Vanadisbadet kommer att uppfattas som en bluff. Ett annat alternativ kan vara att alliansen vill skjuta upp problemet till efter valet och stjälp över det på den kommande politiska majoriteten. Det vore väldigt synd när ni har den gyllene chansen nu. Ni behöver inte heller vänta på exploateringen av Norra stationsområdet för finansieringen. Ni behöver bara använda mindre än en bråkdel av alla de pengar ni får in vid försäljningar av kommunens markegendomar där inkomsterna i dag långt överskrider 1 miljard kronor. Vad väntar ni på? Här kan ni göra något som stockholmarna blir glada åt.

Anförande nr 10

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Ordförande, Yildiz Kafkas! Man kan styra en stad på olika sätt. När den nuvarande majoriteten styr försöker vi göra det på det sättet att vi talar om för medborgarna vad vi håller på med, vilka idéer vi jobbar med och vad vi säger åt tjänstemännen att undersöka för någonting. Det är det som gör att vi vet att det går att bygga Vanadisbadet med de resurser som uppstår i Norra stationsområdet.

Det går så till i Stockholms stad att man måste ha en intäktssida när man har en utgiftssida. Ett bad som det som ska bli i Vanadislunden kostar mycket pengar. Då måste man ha en idé om var de pengarna ska komma ifrån. Konstigare än så är det inte. Det är ganska basalt. Jag tror faktiskt att det har varit så för alla majoriteter.

Därför berättade vi för stockholmarna vad vår idé är när det gäller det här projektet. Det jobbas på. Jag vet inte vad man kan göra mer. Det sitter ett gäng tjänstemän som jobbar med ritningar, finansiering och hur det ska se ut. Det arbetet löper framåt som det ska göra. Det finns inga konstigheter över huvud taget. Jag förstår inte varför man ska måla fan på väggen i det här skedet. Det handlar om ett sedvanligt arbete inom staden. Såvitt jag vet finns det inga möjligheter att själva byggande av badet kommer i gång nästa år. Jag noterar att inte Miljöpartiet heller har några resurser avsatta för detta i sin budget för nästa år. Allt tyder på att ni kanske har gjort samma uppskattning som vi, att det inte kommer att gå så långt med badet under nästa år.

När det gäller tillgänglighet, folk med låga inkomster och handikappade är det sådant som de tjänstemän som tittar på hur det ska byggas upp tar fram i den process som nu pågår. Jag lovar att den här församlingen kommer att få rikliga möjligheter att ta ställning till detta i framtiden när det har blivit tydligare.

Anförande nr 11

Yildiz Kafkas (mp): Tack, Madeleine! Jag är fortfarande inte nöjd med svaret. Ni menar att vi inte har avsatt pengar i vår budget. Det har vi faktiskt gjort, och det kunde du se om hade läst på ordentligt. Vi har avsatt 5 miljoner för att åtminstone starta projekteringen. Det är inte fy skam. Inget annat parti har avsatt pengar till detta. Jag har kollat det. Så säg inte att vi inte har tänkt på det.

I min sjätte fråga har jag tagit upp både fysisk tillgänglig och ekonomisk tillgänglighet. Du har bara svarat om den fysiska tillgängligheten och inte om den ekonomiska. Då uppstår misstanken att den här anläggningen ska vara så dyr och lyxig att vanliga människor inte har tillräde.

Sedan vill jag säga följande. På ett ställe i sitt svar skriver borgarrådet så här om energieffektivisering: Eftersom vi ska följa gällande lagstiftning vid upphandlingar kan jag naturligtvis inte föregå denna process.

Svaret är lite förbryllande. Menar borgarrådet att det finns laghinder för att ställa miljökrav på upphandlingar. Enligt min mening beror det hela på att man inte formulerar förfrågningsunderlaget ordentlig. Om kommunen vill bygga ett miljöanpassat och energisnålt bad och beställer och definierar villkoren från början kan ingen hindra kommunen att genomföra det. Hur kunde annars Västerviks kommun lyckas med sin energisnåla sportanläggning?

Anförande nr 12

Borgarrådet Sjöstedt (fp): 5 miljoner till Vanadisbadet kan man inte uppfatta som ett seriöst anslag för att bygga detta. Det här är ett bad som kommer att kosta ½ miljard ungefär. Ursäkta mig, men 5 miljoner är felräkningspengar i det här perspektivet. Det finns medel för förberedelser i de nämnder som nu håller på utan

några som helst problem. Det räknas inte när det gäller att avsätta pengar till själva bygget. Det vet både du och jag.

När det gäller energieffektiviseringen vill jag gärna vända mig direkt till Miljöpartiet. Jag hoppas att Miljöpartiet har noterat att den här majoriteten har enormt stränga krav vad gäller energi. Borgarrådet Ulla Hamilton håller stenhårt i allt som handlar om miljö, miljöpåverkan och klimatpåverkan. Därför har den här majoriteten antagit en budget där vi äntligen tar ett fast tag om de här frågorna. I det läget föreslår Miljöpartiet att vi ska bygga en bandyhall som slukar energi. Jag kan lova dig att med energifrågorna inom idrotten i våra händer är samhället helt tryggt. Vi kommer inte att bygga några idrottsanläggningar i framtiden som slukar så mycket energi som det har byggts under senare år. Det kan jag försäkra Yildiz Kafkas och alla andra miljöpartister.

Anförande nr 13

J a n V a l e s k o g (s): Jag blev oerhört glad när jag fick svar på en interpellation i samma ärende och när ni hade den här presskonferensen och pratade om Vanadisbadet. Men jag blir lite orolig nu när jag läser svaret och hör diskussionen här om vad som är vad när det gäller ekonomin. Vi trodde nog att ni hade satt in pengar så att man skulle klara arkitektarbete och projektering under nästa år. Om jag har förstått det rätt är det lite osäkert om det finns pengar för projektering. Jag utgår ifrån att man ändå kommer i gång med arkitektarbetet under nästa år, att man har något förslag och att man är beredd att tillföra extra medel, om de inte finns, under 2009 för själva projekteringsarbetet så att man kan få fart på processen, annars kommer detta att bli en riktig långbänk. Den första frågan är: Är detta rätt uppfattat?

Den andra frågan vill jag ställa med tanke på att vi har haft en debatt om Norra stationsområdet tidigare. Där finns det en stor osäkerhet kring ekonomin. Nu lär vi få redovisningar av hur den ser ut exakt. Men om man ska sälja byggrätter där för 17 000, 18 000 eller 19 000, byggherrarna har kostnader för att bygga detta på kanske 25 000 och de sedan ska ha en marginal, är vi uppe i en kvadratmeterkostnad på 50 000 kronor kvadratmetern om man ska köpa en bostadsrätt. Om man då också ska täcka in Vanadisbadet, vilket som vi hörde här skulle kosta ½ miljard, kommer det att bli en väldigt ansträngd ekonomi.

Jag tror att man måste vara beredd på olika lösningar för att få ekonomi i detta. Den debatten får vi väl ta när vi får hela redovisningen för Norra station, men det finns nog anledning att höja ett varningens finger här.

Anförande nr 14

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Tack, Jan Valeskog! Nu får jag möjlighet att klarlägga vissa saker. Det finns självfallet pengar både till projektering och till ritande. Det pågår redan. Man har börjat rita på Vanadisbadet. Det är inga som helst problem att få detta att rymmas i de ordinarie budgetar som finns i de inblandade nämnderna. Det är när det handlar om att börja bygga det hela som vi måste veta var vi får pengarna ifrån. Idén och tanken har hela tiden varit att det handlar om Norra stationsområdet. Vi hoppas att ekonomin kan stå oss bi i detta projekt. Arbetet pågår på sedvanligt sätt.

6 § Interpellation om majoritetens nya principer om inglasning av arkader på fastigheter i Stockholm med sämre framkomlighet för fotgängare som följd (2008:32)

Anförande nr 15

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 16

J a n V a l e s k o g (s): Jag tackar för svaret. Jag tycker tyvärr att det här ärendet är ett av flera i den numera ganska långa raden av slarviga och dåligt underbyggda beslut som den borgerliga majoriteten har fattat i trafiknämnden. I det här fallet har ni beslutat att tillåta en inglasning av en arkad på omkring 90 kvadratmeter i en fastighet. Det får faktiskt en rad allvarliga effekter. Den adress vi pratar om är Swedenborgsgatan 19.

För det första är detta en allvarlig avvikelse från detaljplanen, vilket helt säkert kommer att prövas rättsligt genom den bostadsrättsförening som ligger nära platsen. Stadsbyggnadskontorets experter säger också tydligt och klart att det här är en allvarlig avvikelse från detaljplanen. Borgarrådet Hamilton viftar bort detta som en godtagbar avvikelse. Jag tycker att det är ett pinsamt uttalande i det här sammanhanget.

Skulle ni dessutom öppna Swedenborgsgatan för annan trafik blir man tvingad att flytta busshållplatsen. Det skulle ytterligare bidra till dålig framkomlighet för fotgängarna. Den ligger i dag i en kurva, och den måste då flyttas längre fram. Då blir det ännu mer trångt, särskilt om man öppnar för trafik just där. På grund av Citybanan, som ska byggas norr om fastigheten, behöver faktiskt delar av Swedenborgsgatan användas som backningsyta för lastbilar och andra fordon. Det gör att framkomligheten för fotgängarna blir ännu sämre under byggtiden. Om majoriteten skulle försöka bryta mot lagen och dessutom göra detta innan Citybanan är färdigställd riskerar framkomligheten att bli katastrofalt dålig på den här platsen.

Men räddning finns. Borgarrådet har chans att göra en pudel på nästa trafiknämndsmöte. Då kommer det här allvarliga förhållandet att beskrivas i ett ärende till nämnden enligt vad jag har förstått.

Vi måste ha större respekt för det offentliga rummet och inte tillåta privata intressen eller onödig trafik att ta över de här platserna. Jag tycker att ni gör det i betydande omfattning i det här ärendet.

Anförande nr 17

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Pudlar brukar man göra när man har varit involverad i ärenden från början. Jag har inte varit det i den här frågan, vilket Jan Valeskog mycket väl känner till. Jag behöver inte göra någon pudel. Däremot har du rätt i att vi har ett ärende till nästa nämndmöte som just tar upp de här problemen med hur ska förhålla sig när det gäller byggtider under byggtiden för Citybanan. Just av den anledning har kontoret också nu föreslagit att man antingen ska avslå bygglovsansö-

kan, som har kommit på återremiss, eller ge ett villkorat bygglov, det vill säga att fastighetsägaren inte får vidta de här åtgärderna under den tid som de här byggtransporterna pågår. Man får helt enkelt vänta tills bygget av Citybanan är klart om det inte visar sig att man kan lösa de här sakerna samtidigt, vilket jag tror att man inte kommer att kunna göra. Det är ganska trångt där, och jag tror att man kommer att behöva det här utrymmet under byggtiden. Jag lutar snarare åt att vara tydlig i den delen.

Här pågår också, vilket också framgår av ärendet som Jan har läst, förhandlingar mellan trafikkontoret, Banverket och fastighetsägaren för att få klarhet i vilka transportbehov man kommer att ha under den här byggtiden.

Någon pudel behöver jag nog inte göra i denna fråga, men däremot tycker jag att det är viktigt att man får klart för sig att man inte vidtar åtgärder på platsen i dag som gör att man försvårar för de transporter som behövs när man bygger Citybanan. Jag tror att det är ganska svårt att genomföra arkadbygget under tiden. Därmed inte sagt att jag inte tycker att det vore bra idé att bygga arkaden när bygget av Citybanan är klart.

Anförande nr 18

J a n V a l e s k o g (s): Det här kan man väl kalla för en halv reträtt. Vi kan väl kompromissa om att det är en dvärgpudel, en liten pudel. Det tycker jag är glädjande.

Men rent principiellt är det lite oroande när det gäller hur ni arbetar i de här frågorna. Det finns fler platser i det offentliga rummet, inte minst på Söder, som ni är beredda att utan vidare avstycka och delvis förstöra. Det klassiska exemplet är Fatbursparken där ni vill avstycka en bit mark och en privat väg till ägaren av Banvaktarbostaden. Här kommer också det offentliga rummet att bli betydligt mindre om ni lyckas driva igenom detta.

Jag tycker att det vore bra om Ulla Hamilton kunde fördjupa sig i den här frågan ytterligare och se hur pass trångt det är. Oavsett Citybanan är det här en väldigt trång plats, särskilt när bussarna anländer och det är massor med människor som passerar. 90 kvadratmeter är en ganska stor yta på en plats där många ska ta sig igenom.

Jag hoppas verkligen inte att det har gått slentrian i de här olika ärendena när det gäller det offentliga rummet där privata företagare ringer och säger att de vill ha hjälp med den ena och det andra och ni på en gång verkställer detta utan att kolla upp och tänka efter. Apropos dvärgpudlar får jag väl säga att Ulla Hamilton inte har suttit så länge som ordförande i trafiknämnden. Det har funnits ett antal sådan exempel tidigare. Jag hoppas att detta inte blir någon vana under den korta tid som ni har kvar i majoritet. Jag hoppas verkligen att ni tar hänsyn till stockholmarnas intresse och framkomligheten för dem som vill gå i Stockholms stad.

Anförande nr 19

Borgarrådet H a m i l t o n (m): När man lyssnar på Jan Valeskog låter det nästan som om han gör en pudel själv. Vi är inte slentrianmässiga i våra bedömningar. Det tycker jag är en onödig anklagelse.

Just i det här fallet handlar det om att nu har det visat sig att man behöver den här gatan för byggtransporter till Citybanan. Då får vi göra en analys av detta och diskutera med fastighetsägaren och Banverket hur man kan utforma de här byggtransporterna så att det blir så bra som möjligt. Visar det sig att det inte är förenligt med att man bygger den här arkaden nu får man vänta med detta. Jag tycker inte att det här ärendet är speciellt komplicerat. Vi får helt enkelt ta tag i de förändrade förutsättningar som har uppstått i och med att bygget av Citybanan och transporter och sådant. Den analysen fanns inte så tydligt när man tog ställning till det här ärendet i nämnden förra gången.

Anförande nr 20

J a n V a l e s k o g (s): De fakta om bristen på framkomlighet som fanns tidigare om man genomför det här arkadbygget räckte också ganska långt. Jag hoppas att ni kommer till insikt nu om att detta inte är möjligt under bygget av Citybanan och att det inte heller är någonting som kommer att genomföras senare. Vad jag förstår är fastighetsägaren redan i dag väldigt angelägen om att det här beslutet ska fullföljas. Det är bra att ni tar upp ett nytt ärende och backar. Varje gång ni backar från sådana här tidigare beslut tycker jag att det är klokt, om jag ska vara rakt på sak.

Anförande nr 21

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag vill återigen understryka att det här inte handlar om att vi backar. Jag har inte gjort någon pudel. Det handlar om att när man har gjort en analys av vad man behöver använda för typ av gator och hur man ska lösa byggtransporterna till och från bygget av Citybanan har man kommit fram till att man behöver Fatbursgatan och Swedenborgsgatan på ett sätt som inte var känt när nämnden fattade beslut i den här frågan vid förra tillfället.

§ 7 Interpellation om stadens internationella arbete (2008:33)

Anförande nr 22

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 23

Borgarrådet L i v h (v): Tack för svaret! Den här interpellationen skrev jag för väldigt länge sedan i samband med de olympiska spelen. Jag tycker att det är väldigt tråkigt att det tar så här lång tid innan interpellationerna kommer upp. Jag tycker att de förlorar lite av sin aktualitet.

I vår internationella policy, i vårt sätt att förhålla oss till andra länder, pratar vi mycket om demokrati och respekt för den lokala demokratin. Min fråga i den här interpellationen var att om man åker till Kina – vi är nog överens om vilket styrelsesätt som finns där – är det då inte kommunala politikernas uppgift, om man åker för skattepengar, att ta upp demokratiska och mänskliga rättigheter. Det framgår inte av svaret om ni har gjort det.

Anförande nr 24

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det är synd att det tar tid att behandla interpellationer. Svaret på den här dröjde inte, men behandlingen här tar tid.

Herr ordförande! Jag har den grundsynen att det är viktigt att vi på olika sätt framför vår ståndpunkt när det gäller demokrati vid internationella resorna till länder som inte har demokratiskt styrelseskick. Samtidigt måste detta ske vid tillfällen och på ett sådant sätt att det är verkningsfullt. Det är också väldigt viktigt. Vi kan göra det som en ren demonstration. Det kanske kan vara verkningsfullt ibland, särskilt om det sker samordnat, men då handlar nog inte om att man åker dit, utan då handlar det nog om att man gör det på annat sätt.

Det gäller att man får tillfälle att framföra detta till rätt personer. Då tycker jag att det är viktigt att man gör det. Jag tror det står väl i samklang med den nationella utrikespolitiken som jag tycker att det är viktigt att vi förhåller oss till.

Jag har redovisat de resor som har varit beslutade av internationella beredningen och bakgrunden till dessa. Den information jag har är att vid ett av de här tillfällena har man haft möjlighet att ta upp frågor om mänskliga rättigheter tillsammans med det borgarrådets motsvarighet i Peking. Den är den information jag har. Det handlar väl om att man ska ha tillfälle att sitta ned och föra ett samtal med, som i det här fallet, en motsvarighet i Peking till ett borgarråd i Stockholm, och kunna ta upp frågor om mänskliga rättigheter. Jag tycker att det är viktigt, och jag välkomnar en sådan diskussion i kommunfullmäktige, att vi har detta med oss i bagaget i det internationella arbetet.

Anförande nr 25

Borgarrådet L i v h (v): Jag vill veta om du, Sten, tycker att vi ska åka till länder med ett sådant icke-demokratiskt styre som Kina. Ska vi över huvud taget åka dit om vi inte har möjlighet att framföra vår kritik? Förstår du vad jag menar? Ska vi över huvud taget åka dit? Jag tycker att det är ett väldigt viktigt ställningstagande.

Anförande nr 26

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag tycker inte att vi ska åka om vi förvägras framföra vår kritik. Vi har till exempel frågan om Expo 2010 i Shanghai där Sverige deltar. Det måste ske mot bakgrund av att Sverige som nation tagit upp de här frågorna vid olika tillfällen med den kinesiska ledningen, vilket statsminister Fredrik Reinfeldt gjorde vid sitt officiella besök i Kina då han tog upp de här frågorna. Då agerar vi som nation, och då måste det vara väldigt tydligt för Kina att vi gör detta trots att vi har en stark kritik mot det politiska systemet och hur man handskas med oliktankande. Det måste noggrant värderas vid varje besök om vi ska ta upp det precis vid det besöket eller om besöket sker mot bakgrund av att vi har klargjort de här frågorna. Ju fler tillfällen vi får till detta, desto bättre.

Om vi direkt skulle förvägras att prata om vissa saker skulle det naturligtvis minska värdet av att vi till exempel besöker Kina. Det handlar om en folkrik stat med ett politiskt system som vi inte accepterar, men som jag tror att vi är överens om att vi inte kan isolera genom att inte åka dit. Det handlar om att påverka Kina när det gäller utveckling av demokratiska fri- och rättigheter, och det handlar också om utveckling av viktiga och avgörande frågor som miljöfrågor och annat där Kina måste finnas med i världssamfundets samarbete. Därmed kan det även finnas kontakter på kommunal nivå.

Inför kommande sådana här beslut är jag beredd att titta närmare på att det förs ett resonemang om detta, och då gärna ett resonemang mellan staden och Utrikesdepartementet. Det handlar om att inför den här typen av resor diskutera var man lämpligen kan framför den viktiga svenska ståndpunkten.

Anförande nr 27

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag vill tacka för att Vänsterpartiet har engagerat sig i de här frågorna. Jag har ägnat hela mitt yrkesliv åt detta och är mycket engagerad. Jag har länge tänkt att det vore roligt om Vänsterpartiet känner ett större engagemang. Jag har inte varit i Kina. Däremot har jag blivit uppsökt av de kinesiska myndigheterna. Jag har även haft min motsvarighet i Peking på besök här i Stadshuset. Jag har då med kraft framfört våra synpunkter på mänskliga rättigheter, att vi anser att Kina på många sätt gör övergrepp på det här området och att vi gärna vill ha en ursäkt för den gången då den kinesiska ambassaden försökte stoppa evenemang här i Stockholm.

Jag ville klargöra detta, och jag tror att alla de andra borgarråden som har haft liknande tillfällen också med kraft har tagit avstånd från sådana övergrepp. Jag hoppas att det även skedde under den förra majoriteten här i huset.

Anförande nr 28

Borgarrådet L i v h (v): Sten säger nu att man ska veta att man kan framföra sin kritik och att annars ska vi inte åka, men det framgår inte av ditt svar om man har kunnat framföra kritik vid alla de här resorna. Fanns det diskussionen innan man åkte på alla de här evenemangen om hur man skulle framföra den här kritiken? Det ska antas en ny internationellt policy som är ute på förslag. Är du beredd att i den policyn lite tydligare skriva in lite hårdare krav på oss kommunpolitiker innan vi åker till länder typ Kina när det gäller vad som är vår plikt och skyldighet och hur vi ska agera för mänskliga rättigheter när vi åker på kommunens bekostnad och representerar kommunen? Vad vi gör privat kan vi inte göra så mycket åt, men vilka skyldigheter har vi som kommunpolitiker att framföra kritik mot till exempel övergrepp, brott mot mänskliga rättigheter, förföljelse och tortyr, vilket faktiskt förekommer i Kina, om vi åker för skattebetalarnas pengar och representerar Stockholms stad?

Anförande nr 29

Borgarrådet N o r d i n (m): Det är min grunduppfattning att det är viktigt att vi inför varje sådant här besök för resonemang om vad vi kan framföra eller om det är UD eller ambassaden som framför det. Det viktiga är att det i samband med detta finns en bakgrund där vi framför den kritik som vi har mot övergrepp när det gäller demokrati och mänskliga fri- och rättigheter.

Vi kan naturligtvis titta på formuleringar, men jag tycker att i förslaget till internationell policy understryks just samarbetet med den nationella nivån, med Utrikesdepartementet och regeringen. Det handlar just om att vi är noga med att vi talar samma språk i de här viktiga frågorna, och det gör vi. Dessutom är det viktigt att vi gör en gemensam bedömning av hur de här sakerna bäst framförs vid de olika enskilda tillfällena för att göra verkan, för det är ju det vi är ute efter.

§ 8 Interpellation om kompensation för ökade matpriser (2008:34)

Anförande nr 30

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 31

Borgarrådet L i v h (v): Livsmedelspriserna har stigit, men ni skriver här att denna utveckling nu ser ut att vända. Det är ju bara spekulationer. Om man ser på utvecklingen hittills är det inte så. Frågan kvarstår: Ska man ha kompensation för ökade matpriser i stadens verksamheter? Tror du fortfarande att det här inte är aktuellt? Jag tycker att verkligheten visar att det är tvärtom.

Anförande nr 32

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag ville ge en bakgrund, att frågan om just matpriserna torde nog variera. Under en lång period har matpriserna spelat en mindre roll i index. Jag tror att det är under sex sju år som matpriserna inte har stigit och spelat roll.

Förra vintern och våren hade vi stigande matpriser i världen. Detta måste vägas in tillsammans med annat. Jag tror inte att man bryta ut vissa saker. Jag tror inte att det är funktionellt och bra att bryta ut vissa saker. När vi fattar beslut om vilka pengar våra verksamheter ska ha handlar det om matpriser, löner och andra saker som är relevanta inom den verksamhetens ansvarsområde.

När det gäller avtalen med vård- och omsorgsboende är det ett index som till 20 procent består av konsumentprisindex och 80 procent av arbetskostnadsindex. Matpriserna påverkar väl någonstans både dessa, men framför allt ligger de i de 20 procenten.

Jag köper nog inte riktigt Ann-Margarethe Livhs fundering om att vi skulle ha en särskild kompensation just för ökade matpriser. Detta måste nog handla om den bedömning som vi alltid har gjort av vilka fördyringar som vi måste kompensera för i de nya anslag som vi ger.

Anförande nr 33

Borgarrådet L i v h (v): Sedan säger ni också att Stockholm tillämpar en generös linje gällande ekonomiskt bistånd. Det är verkligen inte sant, Sten. Är det någon stad som är rigid när det gäller ekonomiskt bistånd är det faktiskt Stockholm. När man inte ens har SL-kortet i normen och matpriserna stiger lever man verkligen tufft. Tycker du att det är bra? Tycker du att det är rätt?

Anförande nr 34

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och finansborgarrådet! Jag kan naturligtvis hålla med i grunden om att med det system för schabloner som vi har och med den del som maten utgör av de här verksamheterna borde det inte vara något problem.

Men man kan ändå titta på specifika områden. Vi kan ta skolan som exempel, som nämns i finansborgarrådets svar. Där har det fått sådana effekter att man har lyft bort kött från menyn i hela söderort därför att man inte har haft råd under befintligt budgetår. Känns det då inte lite svagt att bara hänvisa till nästa budget och säga att vi tror att det kanske kan rymmas lite kött och eventuellt lite sås till potatisen nästa år?

Anförande nr 35

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag är helt övertygad om att med det anslag som vi ger till skolan har alla skolor råd att servera näringsriktig och bra mat till barnen. Jag tror inte att det råder något tvivel om det. Skulle vara någon skola som inte gör finns det väl anledning för utbildningsnämnden att titta på det.

Nu kommer vi in på normen. Jag säger att vi tillämpar en generösare norm än vad lagen tvingar oss att göra och vad många andra kommuner de facto gör. I den meningen är den, mätt mot lagstiftningen, generösare. Ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd handlar inte om att var generös eller inte, utan det handlar om att ha en nivå som man kan klara sig på. Det viktiga är den politik man driver för att människor inte ska behöva försörjningsstöd utan kunna få arbete och leva på sin lön. Det är det viktiga och långsiktiga. Det här ska bara vara en avgränsad period. Det jobbar vi med på många områden.

När det gäller våra olika index och matkostnader tror jag inte att man kan göra det till en egen del och lägga in den i den här typen av indexen, utan det måste nog vägas in tillsammans med mycket annat. Annars skulle man kunna ha en rad olika index som ska slå till och förändra de här anslagen och ange hur stora anslagsökningarna ska vara. Jag tror inte att det skulle fungera på ett bra sätt och inte bli särskilt överblickbart heller. Även om maten är grundläggande för oss alla tror jag inte att det skulle vara realistiskt att använda matpriserna som en egen indexstyrande del.

Anförande nr 36

Borgarrådet L i v h (v): Men om verkligheten förändras, Sten, och om det nu är så att matpriserna stiger, vilket de faktiskt har gjort, får det konsekvenser. Människor med försörjningsstöd har sämre råd att köpa mat, skolorna, som Roger tog upp, har inte råd att servera kött och man får sämre resurser inom äldreomsorgen för att servera god mat. Måste inte staden ta hänsyn till det? Måste man inte hitta ett system där man kollar vad som händer när en sådan sak som att matpriserna stiger inträffar? Det får ju sådana negativa verkningar för våra verksamheter. Då måste man väl som ansvarig politiker tänka till och se att detta inte var bra och fråga sig vad man kan göra för att kompensera detta? Så måste väl ett ansvarskännande politiskt styre tänka i alla fall, Sten?

Anförande nr 37

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det är självklart att man gör det. Det är alldeles givet. Det ingår i uppdraget. Jag sade ju också tidigare att utbildningsnämnden har sitt ansvar, äldreberedningen sitt ansvar och så vidare. Här försöker man beskriva en situation där man inte får mat i Stockholms verksamheter. Så är de verkligen inte. Man får i allmänhet mycket bra mat, men det finns fortfarande

tillfällen där man kan göra förbättringar och vara lite mer lyhörd för önskemål och annat. Jag tror att det finns mer att göra på detta område, men det handlar inte om att det är dålig mat, för lite mat eller inte näringsriktig mat. Matpriserna spelar roll. Har matpriserna stigit våldsamt påverkar det oss när vi ska besluta om nya nivåer.

§ 10 Interpellation om majoritetens ansvar för avtalsbrott i samband med byggande av Vagnsmuseum vid Roslagstull (2008:37)

Anförande nr 38

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 39

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Det här är verkligen en bondfångarhistoria från början till slut. I det här fallet är flera politiker i fullmäktige, bland annat finansborgarrådet, inblandade. Bakgrunden är en tämligen osannolik historia. Det var några personer som ville ha ett vagnsmuseum i en speciell fastighet som staden ägde. De bedyrade att det var seriöst och att man ville att det skulle bli bra. Man skulle ha ungdomsverksamhet och allt möjligt. Det drevs igenom i dåvarande gatu- och fastighetsnämnden fast flera av oss som var inblandade i detta tyckte att det verkade väldigt oseriöst och tjänstemännen avrådde å det bestämdaste.

För att göra en lång historia kort togs det över, och det har inte hänt så mycket. Det finns några mediokra vagnar. Det är fler än staden som har blivit lurade. Vad jag förstår blev Allmänna arvsfonden lurade på bortåt 10 miljoner kronor för verksamhet där. De här personerna är nu stämde av staden för ett avtalsbrott.

Om jag i den tidigare debatten med borgarrådet Hamilton påstod att den frågan var en halv pudel när det gäller reträtt är åtminstone det här svaret en hel pudel, vilket är mycket glädjande. Man skulle kunna nöja sig med det och gå ned och sätta sig. Finansborgarrådet bekräftar i sitt svar att detta är en eländig historia från början till slut.

Det är problem med sådana här affärer med fastigheter som avyttras lättvindigt – jag ska inte dra upp tidigare exempel, men det finns ett antal sådana – och där man inte försäkras sig om att det hela är seriöst dessutom. Det innebär att det inte är nog med att man i det här fallet låter den nya fastighetsägaren få en attraktiv fastighet, utan efter en tid kan han också avyttra denna och göra en bra förtjänst förutom alla andra anslag och pengar som han har fått under resans gång. Det är väldigt osmakligt. Vi kanske kan ta det här fallet som ett exempel på att majoriteten borde iaktta en större försiktighet i sådana här fastighetsfrågor och försäkra sig om att det handlar om seriösa sammanhang om man nu ska avyttra en fastighet.

Jag nämnde inte heller, vilket är lite absurt i det här sammanhanget, att något som vi varnade för när det begav sig var just att vi hade projektet med Norra länken i det område där den här fastigheten är strategisk för Vägverket som till och med vädjade om att de skulle få använda den, men det skedde inte då. Den här fastighetsägaren överklagade och försökte att sätta käppar i hjulet för Norra länken. Vi får se hur det här slutar med den rättsliga processen och annat. Jag är glad att vi fick se en hel pudel i det fallet i motsats till den halva pudel vi såg förra gången.

Anförande nr 40

Borgarrådet N o r d i n (m): Pudlar är ju inte min grej. Jag föredrar bulldoggar som Jan Valeskog kanske vet. Jag vet inte om det är pudlar som Jan Valeskog vill samla på i kväll. Tyvärr är inte detta första gången i världshistorien, och kanske tyvärr inte heller sista gången i världshistorien, som Stockholms stad råkar ut för ett avtalsbrott, för det är det vi har råkat ut för här. Det är viktigt att komma ihåg. Det här är personer som grovt har brutit avtal.

Temat för den här interpellationen från Jan Valeskog är att Jan Valeskog fick rätt. Det är tragiskt att dessa personer inte har uppfyllt vad de lovade oss och inte heller vad de har lovat andra parter. De saker som skrevs in i beslutet om försäljning, nämligen att man inte skulle överklaga Norra länken, det vill säga man skulle inte göra detta förrän det vann laga kraft, har inte heller följts. Det här har tyvärr hanterats illa i flera led.

Det hade varit önskvärt om Vägverket vid det här tillfället hade varit väldigt tydliga, men det var man inte. Man vill använda fastigheten som förråd, men man vill inte skriftligt säga att man behövde rådighet över den här fastigheten för bygget av Norra länken. Det är en nackdel när man säger vissa saker under hand men inte riktigt vill sätta dem på pränt. Det tycker jag är illa.

Vi kan konstatera att det här var en djupt olycklig affär. Det var oseriösa aktörer. Vi ska se till att vi inte gör sådana affärer.

Anförande nr 41

J a n V a l e s k o g (s): Vi är helt överens om att vi inte ska genomföra sådana här affärer. Det är ingen idé att älta historien, men i sådana här ärenden finns det flera faktorer som borde göra att klockorna ringer. Det räckte väl egentligen med några samtal för några av oss, antingen på telefon eller på annat sätt, för att få den uppfattningen. Det finns faktiskt organisationer för det mesta i Sverige, bland annat en organisation för vagnsmuseer i Sverige. Den ansåg inte att detta var ett särskilt seriöst gäng. Trots varningar från flera håll genomfördes detta, vilket är olyckligt. Nu får man se till att vederbörande, vilket de naturligtvis har rätt till, kan avyttra den här fastigheten med god förtjänst så att vi en verksamhet som inte passar i området. Det vore ju trist att få en fortsättning som innebär att det är en fullständigt olämpligt verksamhet där.

*§ 13 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Dämpa varslen*

Anförande nr 42

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Herr ordförande, fullmäktige och Sten Nordin! Kort kan jag bara säga att antalet varsel ökar. Vi vet att vi inte är den region som är värst drabbad, inte än. Men i oktober i år varslades 1 577, jämför det med oktober förra året då det var 191 personer. Det är klart att det är en väldigt stor skillnad.

Min korta fråga just nu är: Vad har du och staden för planer när det gäller att sätta in aktiva insatser för att motverka effekterna av den kris som vi är inne i?

Anförande nr 43

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det är en viktig fråga, tack för den. Det här kommer att vara en av våra viktigaste arbetsuppgifter framöver gemensamt, dels gemensamt i den här salen, dels gemensamt mellan staden, näringslivet och de fackliga organisationerna och andra aktörer. Det här upptar en större del av min arbetstid, kan jag säga. Det handlar om diskussionerna om varslen och utvecklingen i Stockholm.

Det som jag först har prioriterat och som jag är mitt inne i är dialog och möten med alla aktörerna inom byggbranschen, därför att det är den bransch där vi ser en klar uppbromsning men där det också finns möjligheter för oss att göra saker som vi förfogar över, instrument som vi fattar beslut om.

Det är också viktigt att ingjuta tro och hålla uppe byggandet. Självklart för att motverka att det blir fler varsel inom byggbranschen än de som har kommit, men om vi tappar i bostadsbyggande nu blir det stora problem för stockholmarna framöver. Stockholm är fortfarande en växande stad.

Jag för även diskussioner med andra delar av näringslivet i Stockholm om hur de ser på situationen. Det är lite grann så som Elisabeth Brandt Ygeman beskrev: Krisen har ännu inte kommit till Stockholm med full kraft, även om vi hade fler varsel i oktober jämfört med vad vi brukar ha i regionen. Men jämfört med Västsverige har vi ännu inte hamnat där. Men det påverkar på inget sätt den aktivitetsnivå som jag har och som andra måste ha i dessa frågor. Vi vet hur situationen är. Vi kan inte räkna med att Stockholm blir någon frizon för den här recessionen.

Det pågår ett mycket aktivt arbete, och jag kommer att kunna komma tillbaka till fullmäktige och redovisa det arbetet. Men fokus just nu ligger på byggandet.

Anförande nr 44

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Det gläder mig att du är aktiv. Det är en av de saker som vi inte riktigt har märkt än. Många av de människor som blivit

varslade och de företag som kanske kommer att behöva varsla eller det som händer inom byggindustrin inte riktigt märkt av det. Man upplever att politiken på något sätt innebär att det kanske ordnar sig ändå. Det är inte speciellt mycket konkreta åtgärder.

Vi skulle behöva tidigarelägga ett antal saker. Vi behöver göra det under en lågkonjunktur, tycker vi. Frågan är vad som händer nu.

Bostadsbyggandet har stagnerat. Det har inte heller underlättat när vi vet att människor kanske inte i första hand kommer att efterfråga bostadsrätter. Det kommer att bli svårare för många. Jag hörde att några banker har beslutat att de inte ger lån förrän man har sålt sin lägenhet. Det blir tufft för många.

Detta kopplat till allt det som sker och den budget som ligger för staden är inte tillräckligt. Min fråga är: Är du beredd att göra ytterligare insatser och kanske också ha ett resonemang över partigränserna om vad man kan göra?

Anförande nr 45

Borgarrådet N o r d i n (m): Först och främst har vi en regering som har lagt en som beskrivs som Europas mest expansiva budget och som har utrymme att göra mer på den nationella nivån. Där för vi naturligtvis en dialog. Jag tror att Sverige står väl rustat jämfört med många andra länder.

I vår egen verksamhet handlar det för det första om att vi har en stor investeringsvolym i Stockholm. Den ligger någonstans kring 10 miljarder per år om vi lägger ihop bostadsbyggande med investeringar som hamnen gör och så vidare. Hela vår investeringsvolym är faktiskt så stor. Det gäller nu att se till att vi kan hålla upp detta.

Jag tyckte snarare att jag fick kritik från oppositionens sida för att min budget som jag lade till kommunfullmäktige var för expansiv men som kommunfullmäktige antog. Jag tycker att det var bra att ni kom till insikten att det var vad som behövdes i det här läget.

Men vi ska titta på vad vi kan göra ytterligare. Staden har en stark ekonomi. Det är det som verkligen är bra att ha i sådana här tider. De kommunala bostadsbolagens byggande fortgår som tidigare, och man bedömer till och med kunna öka takten.

Anförande nr 46

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Det var inte så att vi kritiserade dig för att det var en för expansiv budget utan det var att den var orättvis och att den saknar en del. Vi såg ju vad som skulle hända. Det som då prioriterades var en skattesänkning på tio öre i stället för att kanske prioritera andra saker, som gör att många verksamheter inom staden nu går på knäna. Vi vet att många kommuner och landsting runt kring oss börjar säga att de har för lite pengar. Då är frågan vad som kommer att hända med oss. Kommer vi också att ha för lite pengar att anställa?

När det gäller regeringens satsningar är det väl så att till och med regeringens egna bedömare säger att det man skrev i finansplanen inte riktigt stämmer i dag, utan det

är värre än vad det var. Jag tror att ganska många efterfrågar mer av satsningar och krispaket än vad som har kommit så här långt. Jag tycker inte att man kan slå sig för bröstet över att det är den mest expansiva budgeten i hela Europa. Jag tror att problemet är större än så.

Anförande nr 47

Borgarrådet N o r d i n (m): Ni föreslog att vi skulle dra in 250 miljoner och lägga i kassan hos Stadshus AB. Det är för mig en inbromsning, eftersom Stadshus AB inte saknar investeringsmedel utan tvärtom har väldigt gott om medel. Det där kan vi diskutera mer senare.

Som sagt är jag öppen för förslag och diskussioner över partigränserna och tycker att det här verkligen är ett läge då vi måste sluta leden när det gäller frågor hur vi hanterar den uppkomna situationen så att vi på ett bra sätt kan motverka negativa effekter för Stockholm och stockholmarna. Det handlar om alla branscher och om att föra en dialog med alla branscher. Men det handlar väldigt mycket om att vi kan sätta in effekter – byggandet.

Fråga nr 2. Äldrevård

Anförande nr 48

E i v o r K a r l s s o n (mp): Nyligen kunde vi följa vad som hände på Bäckagårdens äldreboende i Halmstad, och på äldreboendet Serafen tycks nu missförhållanden upprepas. En kvinna låg nedbäddad redan klockan två på eftermiddagen. Hon hade blivit tappad i golvet och sedan lämnad i sängen trots önskemål om att gå på toaletten. Lex Sarah-anmälningar leder inte alltid till önskat resultatet. Det är inget fel på lex Sarah, det handlar om tillämpningen. Det handlar också om huruvida man kontinuerligt har arbetsplatsträffar för att stämma av verksamheten.

Mot bakgrund av vad som nu senast hände på Serafen blir min fråga: Anser du, Ewa Samuelsson, att en opartisk utredning om såväl lex Sarah-anmälningar som annan uppdagad undermålig vård vore befogad oavsett om vården bedrivs kommunalt eller privat?

Anförande nr 49

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Så mycket som händer inom äldreomsorgen just nu har det inte hänt på många år. Som du säkert vet lyckades ni dra bort 76 miljoner från äldreomsorgen och vi har tillfört 570 miljoner nu när vi antagit budgeten för 2009. Det är en viss skillnad.

Som vi har sett i budgeten för 2008 finns det ett tydligt uppdrag i att man ska genomlysa äldreomsorgen inte minst ur perspektivet ledarskap. Den genomlysningen är inte igångsatt, men konsulter är tillfrågade. Och jag vet att man i morgondag härifrån stadsledningskontoret kommer att träffa konsulter för ett första möte. Sedan ska de naturligtvis träffa mig för att diskutera hur uppföljningen och utvärderingen ska gå till. Det beslutet tog vi redan ett år sedan, och jag beklagar att

genomlysningen inte har satts i gång, men det är på gång. Som du vet finns det alltid saker som kan förbättras.

Anförande nr 50

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det är i första hand inte fråga om vad man drar bort och vad man tillför, utan jag tycker att man i första hand måste ha en högre nivå över huvud taget när vi pratar om äldreomsorg.

Barbro Westerholm, Folkpartiets talesman i äldrefrågor, gästade TV2 den 19 november, alltså under den vecka som Bäckagårdens äldreboende var i fokus. Hon har tittat närmare på just detta äldreboende i den statistik som finns. Westerholm sade att siffrorna såg ganska bra ut: hög personaltäthet, låg personalomsättning men betyget var lågt när det gäller utbildning bland personalen även om alla föreföll ha någon form av utbildning. Ledningsfunktionen hade ett lågt betyg.

Det är lätt att bli lurad av alla dessa betyg, för det är många högsta betyg, sade Westerholm. Man kan behöva titta närmare på hur bra det mätinstrumentet är när det gäller att jämföra äldreboende. Det kan också vara så att cheferna har för mycket personal att handleda, sade Westerholm.

För att kunna ge en bättre vård och omsorg måste vi veta var bristerna finns. Då kan det behövas opartiska utredningar inom äldreomsorgen i hela landet.

Anförande nr 51

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Absolut, och då tar vi ansvar här i Stockholm och en genomlysning ska göras. Men det vi också göra redan i dag är att vi har startat dialogseminarierna, i första hand med enhetschefer, som handlar om innehållet ute på våra äldreboenden. Jag hoppas att det i nästa steg ska kunna arbetas på samma sätt ute på boendena.

Man för alltså en dialog om arbetet ute hela tiden så att de som arbetar inom äldreomsorgen märker att de gör skillnad. Det spelar roll om jag är borta eller om jag har gått en utbildning. Varje person på arbetsplatsen spelar roll, och man måste få känna att man gör ett viktigt uppdrag inom äldreomsorgen.

Kan vi göra den här genomlysningen i olika delar, bland annat ledarskapet, ser vi tydligt vad vi behöver jobba vidare med. Bemanningen ligger också som ett uppdrag när det gäller demensboende. Den utvärderingen pågår för fullt men är inte klar ännu. Det låg också i budgeten för 2008.

Anförande nr 52

E i v o r K a r l s s o n (mp): På såväl Bäckagårdens äldreboende i Halmstad som Serafen i Stockholm säger man att personaltätheten är tillräcklig, men dagens äldre är på grund av kvarboendeprincipen mycket omsorgskrävande när det väl kommer till ett omsorgsboende. Frågan är vilka parametrar man utgår från när det gäller personaltätheten i förhållande till mycket sjuka personer. Personaltätheten bör vägas

mot vårdtyngden, antalet chefer bör vägas mot personalstyrkan. Det handlar också om vikten av arbetsplatsträffar.

Serafen såväl som enheten i Mariedal och Bergudden på Kungsholmen fick nyligen, den 20 november 2008, kritik från länsstyrelsen. Det gällde brist i dokumentation, brist i äldres möjlighet till självbestämmande, brist till hänsynstagande till de äldres integritet, personalens kompetens, insatsernas innehåll och kvalitet och meningsfull tillvaro. Länsstyrelsen förutsätter att dessa brister åtgärdas.

Anförande nr 53

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Självklart, all verksamhet måste utvärderas och följas upp hela tiden. Jag är ledsen att säga att så länge vi har med människor att göra kommer det säkert också framöver att dyka upp sådana här saker. Vi måste göra allt för att minimera risken att det händer, naturligtvis. Då handlar det om att skapa den atmosfären ute på våra äldreboenden så att personer känner att de har ett eget ansvar men också att de blir sedda av sina chefer, och arbetsplatsträffar, som du nämnde, blir en självklarhet.

Jag kommer precis från ett seminarium, där man bland annat från facket lyfte fram frågan hur tiden används. Det var en av de högre befattningshavarna för Kommunal som var där. Det var inte så att man i första hand slår näven i bordet och säger att det ska vara flera, utan det handlar väldigt mycket om hur tiden används. Det måste vi också titta på.

Men vi får aldrig släppa det här. Utvärdering och uppföljning är A och O vid sidan av att vi gör även satsningar ekonomiskt.

Fråga nr 3. Ombildning

Anförande nr 54

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Den borgerliga alliansen har hittills sålt över 6 000 lägenheter, omvandlat dem till ett kraftigt reducerat pris. De flesta lägenheterna har varit i de attraktiva områdena i Stockholms innerstad och närförort.

I mitten av november kunde vi läsa rubriken att högeralliansen kommer att stoppa fortsatt omvandling. Vad innebär det – stopp för omvandling? Ingenting egentligen, för det stod samtidigt i artikeln i DN att de intresseanmälningar som har kommit kommer att behandlas som förut. Nu senast har man kommit med ytterligare direktiv till de allmännyttiga bolagen att man ska förlänga betänketiden till ett halvår.

Men, Sten Nordin, när det här halvåret har gått kommer det att göras ytterligare förlängningar i samband med omvandling?

Anförande nr 55

Borgarrådet N o r d i n (m): Svaret på den avslutande frågan är nej.

Jag tycker att det som skiljer den omvandlingsprocess som har varit under här mandatperioden jämfört med tidigare är att den här gången kom det i gång mycket processer och intresse i ytterstaden, och det är det politiska målet. Nu är hela den verksamheten tyvärr avstannad på grund av finanskrisen, och det tycker jag att det är tragiskt.

När det gäller de områden där vi säger att vi inte tar emot några nya intresseanmälningar, det vill säga i första hand innerstaden och ett par närförorter, har vi sagt att de som hade lämnat in en intresseanmälan självklart ska få chansen att fullfölja sitt beslut att eventuellt köpa. Det tycker jag är ett ansvar när man förändrar besluten på det här sättet. Då måste de som har hunnit lämna in en anmäla få chansen att fundera igenom det.

Varför har vi förlängt till ett halvår? Jo, det handlar helt enkelt om att vi nu befinner oss i ett läge där diskussionen mellan banksektorn, om jag får uttrycka det så, och regeringen om den framtida kreditsituationen inte är avslutad. Jag tycker att det vore helt orimligt att tvinga enskilda människor att fatta beslut i det här läget. Det handlar om att fatta beslut förhastat både att köpa eller att inte köpa. Båda besluten kan bli fattade mot fel bakgrund. Därför tycker vi att det är fullständigt rimligt att vi i det rådande läget ger en förlängd betänketid.

Sedan må man tycka som Mehdi Oguzsoy som inte gillar att vi har öppnat för ombildning. Det är hans sak. Men jag tycker att det är rimligt att gilla att enskilda hushåll och människor får fatta sitt beslut under rimliga villkor, och det är den chansen vi nu ger.

Anförande nr 56

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Anledningen till att jag ställde frågan om det fanns planer på ytterligare förlängning när den här tidsfristen går ut är att man gör vad som helst för att driva igenom omvandlingen av allmännyttiga bostäder. Det har förekommit hot och tveksamma köpstämor. Man har gjort omvärderingar, man gör vad som helst för att omvandla. De flesta omvandlingar har skett i de attraktiva områden som jag nämnde i mitt förra anförande.

Jag undrar, Sten Nordin, när ni ska nyktra till i den fastighetsbubbla som har drabbat omvärlden och Stockholm. När ska ni inse att er bostadspolitik är förkastlig med tanke på morgondagens människor som vi flytta till Stockholm? De måste ha någonstans att bo, ungdomar bland annat.

Anförande nr 57

Borgarrådet N o r d i n (m): Stockholmsarna valde oss på den bostadspolitik som vi presenterade mycket tydligt före valet. Jag tror att de valde oss just därför att de tycker att det är bra att vi öppnar för två saker. Det ena är vårt tydliga budskap att vi vill bygga en stad med blandade upplåtelseformer. Det ska finnas bostadsrätter och i framtiden även ägarlägenheter. Vänsterpartiet ryser väl ända ned till tårna. Men det kommer att bli ägarlägenheter. Det är medborgarna själva som ska välja. Det är det vi har tagit ansvar för. Vi har öppnat för ombildning inte minst. Vi har hela tiden varit väldigt tydliga med att det handlar om att prioritera de områden där det finns

väldigt få bostadsrätter. Det skulle vara klädsamt om Vänsterpartiet kunde engagera sig i mångfalden i de områdena.

Det andra är att vi tar ansvar från stadens sida genom att ha blandade upplåtelseformer, och därför har vi också sagt nej i vissa områden.

Anförande nr 58

M e h d i O g u z s o y (v): Ni har till exempel stoppat intresseanmälningar från centrala delen av staden. Vad innebär det i praktiken? Igenting, vill jag säga. Det betyder ingenting. De flesta lägenheter är redan sådana som det finns intresseanmälan för. De som det inte finns intresseanmälan för finns det karens för. De är nybyggda och så vidare.

Jag tycker att det vore klädsamt om ni talade om för stockholmarna att det här stoppet inte betyder någonting. De som har gjort anmälningar kommer att få möjlighet att köpa.

Sedan vill jag säga att de som egentligen tycker att det är bra med mångfalden är vi. Vi vet att allmännyttans existens i centrala staden och i närförort är starkt hotad, och ni gör ingenting åt det.

I programmet Uppdrag granskning kunde vi nyligen höra en förvaltningsjurist som hävdade att det som ni sålde i Stockholm med kraftigt reducerat pris förmodligen stred mot kommunallagen. Man jämförde med bland annat Uppsala.

Anförande nr 59

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag vet vart du ville komma. Du ville komma dit ni alltid vill komma, det vill säga att vi säljer för billigt. Det gör vi inte, vi har till och med sålt dyrare attraktiva lägenheter än vad man skulle ta som pris när man säljer till en annan köpare, en pensionsfond eller liknande. Det beror på den situation som vi har, att så fort det övergår till att vara en bostadsrätt har det tidigare varit så att det har ökat i värde. Nu har vi sett att detta inte är någon lagbunden utveckling. Det har vi sett de senaste dagarna.

Jag tycker att Vänsterpartiet har bristande engagemang för enskilda människor och deras situation, deras önskemål och rätt att få välja. Jag tycker att ni har ett bristande engagemang. Ni har ett ovanifrån inriktat systemtänkande, som jag inte tror är bra för bostadsmarknaden, och jag tror inte att det kommer att bli uppskattat av stockholmarna heller i nästa val.

Fråga nr 4. Skriftliga omdömen

Anförande nr 60

Borgarrådet M o g e r t (s): Herr ordförande! Min fråga kommer sig av ett svar på en annan fråga, ett svar som kommer från Utbildningsdepartementets rättschef Claes Mårtensson, som svarar å utbildningsministerns vägnar på frågan: Kan en kommun

besluta om lokala riktlinjer för skriftliga omdömen? Hans svar är nej, det kan inte kommuner. Han hänvisar till 7 kap. 2 § andra stycket i grundskoleförordningen och säger att den enskilde läraren som ska ge omdömen, i en skriftlig i individuell utvecklingsplan, och den enskilde rektorn ska besluta om utformningen av sådan skriftlig information.

Min fråga är: Delar du utbildningsministerns och Utbildningsdepartementets rättschefs uppfattning, eller uppfattar du att det finns ett särskilt lagrum för dig och Stockholms stad?

Anförande nr 61

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Självklart delar jag den synpunkten. Lagstiftningen är rätt tydlig, det är rektorn som avgör hur de skriftliga omdömena ska vara utformade och också om man vill dem betygsliknande eller inte. Man får inte ha lokala riktlinjer kring detta.

Vad utbildningsnämnden fattade beslut om var ett system för hur detta skulle kunna se ut. Sedan är det naturligtvis upp till varje rektor om han eller hon vill använda sig av detta eller inte. Vill man hitta på egna system – man kanske vill att det ska se ut på ett helt annorlunda sätt – är det fullt möjligt att göra det i Stockholm. Men bakgrunden är att rektorerna har velat ha ett gemensamt system. Jag tror att det i grund och botten beror på att det kan vara rimligt i en storstad som Stockholm att man försöker spara tid och kraft genom att ha ett gemensamt system. Men om man vill använda det eller inte är helt upp till rektorerna eller den enskilda skolan att avgöra.

Rektorerna har varit djupt involverade i framtagandet av det här systemet. Det har både varit en referensgrupp, och sedan har det varit ute på remiss bland rektorerna. Jag tror att det finns ett ganska stort engagemang och att det förslag som har kommit från utbildningsnämnden har varit bra. Men vill rektorerna hitta ett eget system är de välkomna att göra det.

Anförande nr 62

Borgarrådet M o g e r t (s): Det är glädjande att vi får höra att svensk lag fortfarande gäller också i Stockholm. Min fråga blir naturligtvis: Varför har vi fattat beslut i den här frågan i nämnden? Det är någonting som vi uppenbarligen inte har beslutsrätt i. Det är väl i så fall intressant om ett antal rektorer får i uppdrag att lägga upp riktlinjer för hur man skulle kunna göra det här. Det är jätteintressant. Det är jag för.

Varför har vi tagit fram en mall, en blankett och fattat beslut i nämnden om detta bara är en rekommendation att så här kan man göra? Tror du inte att det finns en liten risk att rektorerna uppfattar att det som nämnden har fattat verkligen är ett beslut och att det förväntas vara gällande?

Anförande nr 63

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Initiativet i frågan har ju kommit från Stockholms stads rektorer. Det är ett antal rektorer i Stockholm som har sagt att det är onödigt att de alla sitter och försöker uppfinna hjulen själva i egen kammare. Kan vi inte göra någonting gemensamt kring detta? Det är det utbildningsförvaltningen har gjort tillsammans med rektorerna.

För övrigt är det så att det är verksamhetsplanen vi fattade beslut om i förra veckan i utbildningsnämnden. Det slås fast tydligt och klart att det är rektorns ansvar att se till att utforma de skriftliga omdömena. Det är fullkomligt glasklart att detta är rektorns ansvar. Jag skulle i det närmaste bli förvånad om det inte finns åtminstone någon rektor som tycker att han eller hon har ett bättre system än det som utbildningsförvaltningen har föreslagit. Vi har ganska många rektorer och ganska många skolor i den här staden.

Anförande nr 64

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande! Det skulle inte förvåna mig heller om det fanns bättre sätt att göra det här än att sätta kryss i rutor. Det är faktiskt inte så att initiativet kommer från rektorerna. Initiativet togs i ett pressmeddelande av dig i oktober 2006 direkt efter valet. Problemet var att det då inte var lagligt att genomföra det du vill genomföra.

Sedan har en arbetsgrupp med rektorer arbetat och kommit fram till att lägga exakt samma förslag som har klubbats i nämnden. Det är svårt, och jag har ändå ganska livlig fantasi, att inte se detta som ett försök att styra och ställa och säga till dem att så här ska det se ut och på det sättet inskränka – det är det ni brukar tala om – rektorernas makt och rektorernas ansvar.

Anförande nr 65

Borgarrådet E d h o l m (fp): Då har Roger Mogert läst på lite dåligt. Det är inte samma beslut som det som utbildningsnämnden fattade efter valet 2006. Det här är ett annat förslag till beslut som vi tog ställning till. Det bygger i hög grad på vad rektorerna har sagt, både i referensgruppen och sedan när det har varit ute på remiss. Vad utbildningsnämnden gör är att slå fast hur detta ska gå till.

Men jag tycker att det är viktigt att understryka att rektorerna helt och hållet har möjlighet att hitta ett annat system om man vill det. Det har jag sagt varje gång jag har fått frågan. Jag är övertygad om att våra rektorer är läskunniga i den här staden. De har följt diskussionen, de har läst vad som står i beslutet och inte minst är det så att Roger Mogert har gjort dem uppmärksamma på det regelsystem som finns. Men jag är också medveten om det, och också utbildningsnämnden är fullt medveten om det.

Fråga nr 5. Stockholms Stadion

Anförande nr 66

S t e f a n N i l s s o n (mp): Fullmäktige, åhörare! För några veckor sedan gick borgarrådet Madeleine Sjöstedt ut med ett pressmeddelande. Hon sade att Djurgården måste få fortsatt möjlighet att spela på Stadion. Från min och Miljöpartiets sida tycker vi att det är kloka synpunkter.

Stadion har varit Djurgårdens hemmaarena sedan 1936 och fungerat utmärkt som sådan. Men en sak oroar oss. Det står på Djurgårdens hemsida att man har stora förhoppningar om att kunna spela sina matcher på en arena som får en utökad kapacitet till 20 000 åskådare. Det står på hemsidan också att klubben väntar ett besked från kommunen, det vill säga från dig Madeleine, under december.

Till saken hör i så fall att man, för att kunna öka kapaciteten till 20 000 personer, sannolikt måste ta bort löparbanorna. Min fråga är därför: Finns det några planer från den borgerliga majoritetens sida att ta bort löparbanorna från Stockholms Stadion?

Anförande nr 67

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Kommunfullmäktige, ordförande! Vi hade som ett vallöfte från alliansens sida att lösa de frågor som har hängt över Stockholms kommunfullmäktige under många år utan att någon har kunnat lösa den, nämligen att se till att de två stora fotbollslagen skulle få möjligheter att lösa sin arenasituation. Hammarby har förklarat sig villig att spela på den nya Stockholmsarenan som äntligen kommer att bli av. För Djurgårdens del finns det önskemål att få vara på Stadion.

Vad som nu pågår är att staden har skapat en projektgrupp för att titta på om detta är möjligt, vad det skulle innebära och vad det skulle få för effekter för både löparbanor, publikkapacitet och så vidare. Det finns inga tydliga planer över huvud taget, utan allting handlar om att det pågår samtal med alla inblandade. Jag tror inte att det kommer någon lösning i december månad. Vad Djurgården skriver på sin hemsida kan jag inte ta ansvar för. Det är detta som pågår, varken mer eller mindre. Samtal pågår.

Anförande nr 68

S t e f a n N i l s s o n (mp): Orsaken till att jag ställer frågan är att Stockholms Stadion är en viktig arena inte bara för fotboll utan även för friidrott. Flera viktiga evenemang hålls varje år. Stadion är också en av tre nationalarenor för friidrott och mycket viktig för friidrotten i hela Stockholmsregionen. Om löparbanorna skulle tas bort skulle det innebära slutet för friidrott på Stadion och ett rejält bakslag för friidrotten i hela Stockholmsregionen.

När det gäller Stadion som fotbollsarena går den att använda för de allra flesta allsvenska matcher även framöver, såvitt vi förstår. Självklart är det bra att ni tittar på det ordentligt. Jag tycker ändå att det skulle vara glädjande att få svar på frågan

om du kan lova att ha löparbanorna kvar på Stadion. Det skulle hela idrottsintresserade Stockholm vilja veta.

Anförande nr 69

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): När man pratar om dessa frågor framstår det som att det är vi här som bestämmer, kanske möjligen någon som spelar fotboll, men det är vi som bestämmer och sätter villkor för allting. Så är det inte, kan jag avslöja. Det är inte så att det är du och jag som kommer fram till hur det ska vara.

Det handlar väldigt mycket att relatera till en omvärld där såväl friidrott som fotbollen har krav på hur det ska vara på deras arenor. Det är nya krav varje år. Det är nya krav på de tävlingar man vill anordna. Jag kan säga att friidrotten ställer krav på en åttonde löparbana, annars kommer det inte att bli Golden League-mässig. Fotbollen ställer krav på fristående säten och nödutgångar, marktäckning, allt möjligt. Detta förändras varje år.

Det är inte så lätt som att du och jag dunkar varandra på ryggen och säger: Så här kommer det att bli. Så är det inte. Det krävs många inblandade, och många pratar. Därför kan vi inte exakt säga vart det här tar vägen nu. Vi säger att vi tittar på detta tillsammans för att se om det finns en möjlighet att göra det här tillsammans eller vart vi ska ta vägen med alltihop. Det är det som det handlar om.

Anförande nr 70

S t e f a n N i l s s o n (mp): För oss i Miljöpartiet är Stadion en arena för fotboll och friidrott och bör så förbli. Jag tycker att det är bra att ni tittar på det här, hur man kan få till en mer funktionell arena. Men jag blir orolig eftersom jag inte får svar på frågan om friidrotten har en säker framtid på Stadion.

Vi kommer själva att föreslå att friidrotten och även fotbollen får förbättrade möjligheter att verka på Stadion även framöver.

Anförande nr 71

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det är mycket tråkigt att Stefan Nilsson inte lyssnar på vad jag försöker säga. Det är inte du som bestämmer det, inte jag heller, utan det bestäms av helt andra krafter, till exempel hela friidrottsrörelsen och fotbollsrörelsen som bestämmer hur deras arenor ska se ut. I något läge kanske deras krav inte är förenliga, men det vet vi inte i dag.

Huvudsaken att Stockholm Stadion firar 100 år 2012. Min ambition är att skapa Stockholm Stadion som överlever 100 år till med en verksamhet som inte bara är museal. Om det går att förena friidrott och fotboll vet jag inte, och det vet inte heller du, men det är det vi ska undersöka.

Fråga nr 6. Cyklopen

Anförande nr 72

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige och alla stockholmare! Vi läste nyss i tidningar om att kulturhuset Cyklopen har brunnit ned i grunden. Det är ett väldigt unikt hus. Kulturkampanjen, som driver huset, har kämpat i sex år och själv byggde det här huset, planka för planka.

Jag skulle vilja fråga Madeleine Sjöstedt vilket stöd hon som kulturborgarråd, och kommunen, är beredd att ge kulturkampanjen för att bygga upp Cyklopen i gen.

Anförande nr 73

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag vet inte varför det är jag som ska svara på frågan över huvud taget. De får alltså inget stöd i dag från någon källa i staden. Jag vet inte om återuppbyggnadsinsatser är mitt område.

Anförande nr 74

Borgarrådet L i v h (v): I så fall är det någon annan som ska svara på det. Jag förutsatte att det var Madeleine Sjöstedt eftersom det handlar om ett kulturhus som har brunnit ned och som jag tycker att vi i staden borde ta ett ansvar för. Ett kulturhus som ungdomar själva under sex år har kämpat för att bygga bränns ned – man tror att det var en anlagd brand. Då vore det rimligt att Stockholms stad ändå tog kontakt med de här ungdomarna och frågade om vi kan ge något stöd, om de vill ha något stöd för att bygga upp huset igen. Det borde vara ett intresse från Stockholms stad att visa för det här kulturhuset.

Anförande nr 75

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Kommunfullmäktige! Det här är väl ett sätt att profitera på andra människors olycka. Ett hus brann ned i går, och det är väldigt tråkigt och beklagligt. Det går rykten om att det var anlagd, vilket är ännu värre, en fullkomlig tragedi.

Jag förutsätter att polisen nu undersöker vad som har hänt, att de får allt stöd av både polisen och andra myndigheter som har hand om sådana här allvarliga händelser. Jag hoppas att det finns en försäkring.

Jag kan också notera att kulturföreningen Cyklopen har lagt en ära i att inte ansöka om några bidrag från Stockholms stad över huvud taget. Hör man av sig till mig ska jag naturligtvis lyssna på vad som finns att säga och hantera det i sedvanlig ordning. I dag är det för tidigt att gå ut och säga att detta ska byggas upp av Stockholms stad. Detta har de här människorna inte bett om utan explicit frånsagt sig den möjligheten innan huset brann ned.

Anförande nr 76

Borgarrådet L i v h (v): Det var ett väldigt märkligt uttryck: profitera på andras olycka. Här är det ett kulturhus som brinner ned. Det är en sak att inte vilja ha bidrag om man lyckas bygga upp någonting själv under många år. Det är en helt annan sak om det här kulturhuset, som betyder jättemycket för många av Stockholms ungdomar, brinner ned. Då borde det vara självklart att ansvarigt kulturborgarråd var intresserad av det, kanske tog kontakt med ungdomarna och frågade om de behöver stöd. Det är ett stort och viktigt kulturhus i Stockholms stad för ungdomar.

Anförande nr 77

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Här var det alltså ett hus där många ungdomar fanns och befann sig i när det brann ned för ungefär ett dygn sedan. Jag tycker att det är för tidigt att gå ut med ett pressmeddelande om att man ska gå in med pengar. Polisen måste nu undersöka vad som har hänt, om någon har bränt ned huset. Det tycker jag är oerhört allvarligt. Det är det första man måste ta ställning till. Sedan får vi ta ställning till vad de vill ha för stöd från staden vad gäller ekonomi för att bygga upp det.

Det första som ska hända nu att myndigheter går in när det kanske handlar om mordbrand och tar hand om det. Jag förutsätter att även sociala myndigheter från staden är inkopplade på detta.

Fråga nr 7. Kristinehovs Malmgård

Anförande nr 78

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Herr ordförande! Den förening som drev verksamhet på Kristinehovs Malmgård har gått i konkurs. Men det finns nya förmågor som vill driva verksamheten vidare. Du ska ha fått ett brev i dag om att de vill träffa dig för en uppvaktning. Jag hoppas att du kommer att göra det så snart som möjligt. Det börjar det bli en kris med att konkursförvaltaren ska sälja ut möblerna. Då går det inte att ha någon verksamhet över huvud taget. Man är naturligtvis väldigt intresserad av att få en bedömning av hur de ekonomiska förutsättningarna ser ut för nästkommande år.

Jag har en fråga till dig, en undran om du är beredd att allvarligt satsa på malmgården fortsättningsvis.

Anförande nr 79

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag tackar för frågan. Det här är en viktig mötesplats på Södermalm. När den här frågan under hösten kom upp om att det fanns ekonomiska problem fick kulturförvaltningen i uppdrag att göra sitt yttersta för att hjälpa till för att finna en lösning. Nu gick inte det. Däremot fortsätter kulturförvaltning att ha kontakt med föreningen, det som är kvar av intressenterna på föreningsgården, för att se om man kan hitta andra lösningar.

Jag har hört att det är ett brev på inkommande, och nu har jag hört att det har kommit, men jag har inte hunnit se det. Om det handlar om nya idéer om hur man kan säkra fortlevnaden av det här tycker jag att det är väldigt positivt och kommer genast att be kulturförvaltningen att närma sig intressenterna för att se om man kan hitta en lösning, självklart.

Anförande nr 80

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Det kan vara så att en del ekonomiska problem kommer att kvarstå, åtminstone under det första året. Då är det viktigt att man kan driva verksamheten, man behöver ett igångsättningsbidrag. Det är viktigt att möblerna ska få finnas kvar. Jag vet inte hur man kan stoppa den försäljningen över nätet.

Det är också viktigt att se över AA-grupperna och NA-grupperna. På den här gården är det 27 procent av alla möten i staden för AA som äger rum. Gården har inte fått så mycket i hyra för de timmarna. Det är ändå en oerhört viktig verksamhet.

Det är väldigt viktigt att fundera över vad Stadsholmen kommer att sätta för ny hyra. Det kommer att vara nya förhandlingar för ny hyra från och med mars, tror jag. Det är Stadsholmen som är fastighetsägaren. Det finns himla många jätteviktiga frågor som måste hanteras omgående.

Anförande nr 81

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det är alldeles sant, och ingen av de frågorna löses i den här talarstolen. Men det är just därför som kulturförvaltningen sedan flera månader har i uppdrag att hjälpa till att hitta lösningar. Vi från roteln följer detta kontinuerligt. Jag hoppas och tror – senast jag pratade med dem verkade det så – att man kan hitta en lösning på frågan om själva driften av föreningsgården, och jag hoppas att det sker. Det är ett fyrtiotal föreningar som finns där, och det är självklart viktigt.

Anförande nr 82

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Det är väldigt viktigt att man – och det är bara för dig att ta det med dig – om man ger ett bidrag till hyran för verksamheten för nästa år inte tvingar den nya föreningen att börja med att behöva inköpa möbler. Det är så mycket som kan bli fel.

Jag vet inte hur mycket man egentligen på kulturförvaltningen är medveten om att alla våra föreningar drivs av personer på fritid som satsar tid, kraft och förmåga och faktiskt inte är proffs på juridik, pengar och så vidare. Det beror på hur styrelsen ser ut. Man försöker raggas upp all möjlig kunskap i styrelserna. Ibland tar det längre tid för en sådan här förening att komma i gång, och jag hoppas att den här föreningen kommer att kunna verka.

Fråga nr 8. Viltvårdsenheten

Anförande nr 83

Jan Valeskog (s): Min fråga handlar om vem som ska ha rätt att gå runt med gevär i Stockholms kommun och avliva kaniner, rådjur och vissa fåglar på uppdrag av Stockholms stad. Vi har ändå en vilt- och skadedjursgrupp som jobbat rätt effektivt sedan man slutit avtal. Jag vill då ställa frågan när det nu diskuteras att denna verksamhet ska privatiseras och man ska kunna lägga anbud på den om man har rätt licens: Hur ser borgarrådet på denna viktiga verksamhet och på en eventuell upphandling?

Anförande nr 84

Borgarrådet Hamilton (m): Herr ordförande! Det är polisen som bestämmer vem som ska få gå omkring och skjuta i staden. Därför är detta inte en fråga som staden äger. Det här arbetet är ett uppdrag från kommunfullmäktige. Där måste man naturligtvis titta över teknik- och trafiktjänsten, för att se om man kan upphandla någonting i den delen. Då är det här en väldigt viktig del i det arbetet.

Jan Valeskog behöver inte vara orolig. Det kommer inte att vara en massa privatpersoner som springer omkring och skjuter kaniner på staden.

Anförande nr 85

Jan Valeskog (s): Jag är till och med mycket orolig. Det är inte bara så att polisen ska godkänna, utan de som jobbar med de här frågorna är till exempel före detta poliser som tidigare jobbat med detta och som nu jobbar med det och har en speciell utbildning. Det är väl klart att polisen ska godkänna detta. Men likväl blir det ekonomiska aspekter när man ska upphandla detta. Det blir definitivt inte en kompetensfråga. Det finns kompetens sedan många år i dessa mycket svåra och delikata frågorna att hantera skadedjur och som nu ska upphandlas. Det ska ni göra till varje pris. Det mesta på trafikkontorets område ska ni ju privatisera.

Det ser väldigt olyckligt ut, jag ska inte överdriva och säga att jag tror att Runar Sögaard i Värmdö får det här jobbet, han som skjuter i sin trädgård. Men likväl är det ett problem att man upphandlar detta och att det då i första hand inte blir kompetensfrågan som avgör, utan till stor del blir det en prisfråga.

Anförande nr 86

Borgarrådet Hamilton (m): Jag vill göra en sakupplysning. Det var faktiskt i Uppsala som Runar sköt i trädgården.

Hur kan Jan Valeskog veta vilka viktiga kriterier som den här upphandlingen ska baseras på? Det är en gåta eftersom de ännu inte är fastställda. Om man kommer fram till att den här verksamheten ska upphandlas – det är fyra personer som har uppdraget i dag – kommer det att vara väldigt viktiga kriterier som upphandlingen baseras på. Det är helt givet.

Det här är en fråga där det inte är helt unik kompetens som man har i staden, utan det finns på många håll i detta land. Det finns kompetens om hur man tar hand om skadedjur och hur man håller koll på hur många kaniner det finns i staden, håller koll på måsarna, råttor och även tar hand om trafikskadade djur. Det är på intet sätt så att de här fyra personer som jobbar inom teknik- och trafiktjänsten i dag är de enda i hela landet med den kompetensen.

Anförande nr 87

J a n V a l e s k o g (s): Jag blir ännu mer förvånad. Här har det varit en utveckling från att enbart polisen fick sköta uppgiften fram till slutet av 80-talet och till att det sedan ska upphandlas. Visserligen ska man ha tillstånd att sköta denna uppgift, men jag tycker att det här är en ganska viktig myndighetsuppgift som bör finnas inom kommunen.

Det har också att göra med ett samarbete med dem som sköter parkerna i staden. Jag vet att det är enormt stora kostnader som skadedjuren förorsakar i parkerna. Det finns ett nära samarbete. Det behöver vara bra personer. Det är en myndighetsuppgift och bör av det skälet ligga kvar i kommunen. Det är min uppfattning.

Anförande nr 88

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Myndighetsuppgiften är att se till att minimera skadedjurens möjlighet att förstöra saker och ting i staden, inte att man nödvändigtvis måste utföra det från stadens sida. Det kan mycket väl vara så att man bestämmer sig för att den här myndighetsuppgiften ska genomföras på det sättet att man upphandlar själva utförandet av skadedjursbekämpningen. Det finns över huvud taget ingen konflikt i den frågan. Där vet jag att vi har olika uppfattning, Jan Valeskog och jag.

Fråga nr 9. Aspudsbadet

Anförande nr 89

M a l t e S i g e m a l m (s): Frågan om Aspudsbadet är ingen ny fråga. Vi har debatterat och diskuterat den mycket här i kommunfullmäktige i interpellationer och i frågestunder.

Aspudsbadets styrelse har vid olika tillfällen via olika personer ställt frågor via mejl, man har ringt upp till borgarrådet för att försöka få till stånd ett möte eller att få borgarrådet att komma ut till Aspudden för att se på den verksamhet som finns där. Det finns i dag många mejl som fortfarande är obesvarade från borgarrådet. Nu tycker styrelsen i Aspudsbadet att är man ett borgarråd borde man besvara de mejl som kommer från en förening som är på väg att läggas ned.

Därför blir min fråga: Tänker borgarrådet svara på de mejl som har kommit från Aspuddens badhusförening?

Anförande nr 90

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Borgarråd ska svara på alla mejl, alla artiklar som man får. Det har gjorts. Jag har haft samtal med Aspudsbadets vänner, i tidningar via insändare och även i mejlsvar. Jag läste en insändare som fanns i tidningen om att vi inte skulle ha svarat på alla mejl och har bett roteln att kolla. Det finns såvitt vi ser inga mejl som är obesvarade i frågan.

Däremot har jag inte sagt ja till att komma ut och titta på badet. Jag tycker att det är viktigt att hålla på principen att det inte handlar om vad borgarrådet gillar eller inte gillar, vem man dricker kaffe med eller inte dricker kaffe med eller vad man tycker är fult eller fint. Det handlar om att vi är valda för att göra en sammanvägd bedömning av vad som är bäst för stockholmarna. Då är det inte bäst att upprusta Aspudsbadet för 8 miljoner kronor. Det kan vara så att de här människorna inte tycker om det svaret, men roteln har försökt besvara alla de mejl som vi har haft. Så många är det inte, det är ingen folkstorm som det handlar om. Vi har ganska noga koll på det, men vi ska titta på det igen. Du får gärna visa mig vad det handlar om i så fall.

Anförande nr 91

M a l t e S i g e m a l m (s): Dels var det ett mejl som skickades i väg den 16/9. Det har roteln fortfarande inte öppnat. Dels var det ett mejl som skickades i väg den 24/9. Det är fortfarande inte öppnat.

Anledningen till mejlen var att borgarrådet stod i talarstolen och talade om att badhusföreningen hade tjänat grova pengar på den verksamhet som man bedriver i rent ideellt syfte. Då tyckte badhusföreningens styrelse och många badande ute i området – det är i alla fall 20 000 personer som besöker detta bad varje år – att man ville få en förklaring och att man också ville bjuda ut borgarrådet till en träff för att visa på sin verksamhet.

Men något sådant möte har inte ägt rum, och det är bland annat två mejl som man inte har svarat på. Är man borgarråd borde man faktiskt svara på mejlen.

Anförande nr 92

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Borgarrådet ska svara på alla mejl, men när det handlar om mejl som inte är öppnade tänker jag att de faktiskt inte har kommit fram. Jag ska genast undersöka varför det är så. Det finns inga mejl som kommer fram till roteln som inte öppnas. Vi ska titta på detta.

Anförande nr 93

M a l t e S i g e m a l m (s): Det har också gått i väg mejl från badhusföreningens sekreterare som har velat ha svar angående de diskussioner borgarrådet hade kring ekonomin i badhuset. De har en helt öppen bokföring, så det var det de ville diskutera med borgarrådet. Men framför allt ville de diskutera och påvisa de felaktigheter som fanns i ett tjänsteutlåtande från idrottsförvaltningen och som föreningen fortfarande inte har kunnat reda upp. Detta ville de ta med borgarrådet

öga mot öga så att de skulle kunna påvisa de felaktigheter som man har fattat beslut utifrån på idrottsnämnden.

Anförande nr 94

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Att vara borgarråd i Stockholms stad innebär inte att man är något slags överprövningsmyndighet. Vi är heller inga revisorsgranskare av bokföring i olika föreningar.

Vad detta handlar om är om det är rimligt att lägga 8 miljoner på att restaurera ett bad i Aspudden. Vårt svar är att det inte är det, och det är jag beredd att stå för. Ibland måste man ta ställning för allmänintresset mot särintresset, och det tycker jag att vi gör i den här frågan.

§ 23 Indikatorer för uppföljning av hälso- och sjukvård inom vård- och omsorgsboenden (utl. 2008:175)

Anförande nr 95

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det här ett mycket viktigt ärende som är en bra början på och en bra grund för uppföljning och kontroll av kvaliteten inom hälso- och sjukvården på stadens vård- och omsorgsboenden.

Men även om äldreborgarrådet flaggar för att detta ärende ska följas upp inom ett år och att man då kan korrigera det som behöver förbättras och förändras vill vi ta med ytterligare några frågeställningar i dagens ärende. Det är framför allt tre huvudfrågor som vi anser borde stå med redan i det här ärendet, inte minst med anledning av reportageserien i Aftonbladet de senaste veckorna. De beskrivningar av äldreomsorgen och äldreboenden som har varit aktuella på senare tid också i de rapporter som vi tar ställning till borde stämma till eftertanke ordentligt.

Det första handlar om den sociala situationen och den sociala aspekten i boendena, där allt fler larmrapporter på senare tid fetstilat beskriver att det finns mycket stora brister när det gäller de äldres möjligheter till social stimulans. Många är ensamma, och många är isolerade. Det här tycker vi borde vara en självklar indikator på hur det står till med kvaliteten på våra äldreboenden.

Det andra som också är lika viktigt är de bältesläggningar som sker inom ramen för verksamheterna trots att det inte finns lagstöd för det.

Det tredje är användningen av psykofarmaka.

Detta är tre huvudområden som vi tycker borde läggas till i ärendet som indikatorer på god kvalitet och omsorg. Hur mycket man använder sig av medicinering för att lugna och stilla de äldre ger en väldigt tydlig bild av läget i vården och omsorgen. Samma sak gäller bältesläggningen. Ofta är det brist på personal som gör att man känner sig trängd och tvungen att använda dessa drastiska åtgärder. Därför vill vi ha med detta i dagens ärende, och vi hoppas att vi kan få till stånd en förändring under sammanträdet gång.

Avslutningsvis: Ett kvalitetsmättnings- och kvalitetssäkringssystem värt namnet måste vara heltäckande, och vi inser att detta är ett nytt ärende. Det är början på något nytt, och vi tycker att det är en god start och en god början. Men redan nu vet vi att dessa ytterligare indikatorer verkligen skulle säkerställa kvaliteten och göra att vi kan mäta på ett mycket bättre sätt än med dem som redan nu är föreslagna.

Vi skulle också vilja att man gör en konsuppdelning i all statistik och uppföljning. Bifall till vår gemensamma reservation!

Anförande nr 96

O l l e A n d r e t z k y (m): Leif! De sociala aspekterna och användningen av bältesläggning och psykofarmaka är naturligtvis väldigt viktiga områden att följa upp

för att få en hög kvalitet inom äldreomsorgen. Det är något vi alla strävar efter. Men de sociala aspekterna tycker jag är lite fel att föra in när det gäller hälso- och sjukvård. De finns ju redan ute i stadsdelarna, och vi jobbar ute i stadsdelarna stenhårt för att öka på de sociala aspekterna. Där gör väl kanske vissa stadsdelar somligt, och andra gör helt andra saker.

När det gäller bältesläggningen förstår jag att ni har synpunkter, för man kanske så småningom ska komma in på detta. Det gäller även användningen av psykofarmaka. Men det är inget som hindrar att stadsdelsnämnderna tar hand om detta och gör lite mer än vad Socialstyrelsen har sagt. Vi tycker att det här blir bra till att börja med och att det kommer att höja kvaliteten inom äldreomsorgen.

Anförande nr 97

Leif Rönngren (s): När jag lyssnar på Olle Andretzky tycker jag att vi egentligen skulle kunna komma överens vid dagens sammanträde. All forskning och den granskning som har gjorts inom äldreverksamheterna visar att just hur mycket medicin man använder i verksamheten inför kvällar och helger och även användningen av bältesläggning ger väldigt tydliga signaler. Vi vet redan i dag att detta är viktiga indikatorer på hur det står till i verksamheten, och menar vi allvar, vilket vi gör – det vet vi, och ärendet som sådan är en bra början – med att vi vill skynda på detta, inte minst utifrån hur det har sett ut i medierna men också utifrån de granskningsrapporter som har varit från äldreinspektörer och Socialstyrelsen och länsstyrelsen och alla som har det här ansvaret, så är det här väldigt tydliga indikatorer på tillståndet i verksamheten.

Jag yrkar alltså ändå på vårt förslag till beslut och hoppas att ni i alla fall kan möta oss i någon del.

Anförande nr 98

Borgarrådet Samuelsson (kd): Ordförande, fullmäktige! Detta är ett mycket viktigt ärende, och det har föregåtts av mycket diskussion och noggrant arbete på äldreförvaltningen för att få fram indikatorerna.

Det är klart att man alltid kan fundera över om det finns mer att tillägga när man ska börja med en sådan här uppföljning. Men om vi tar de delar som Leif är inne på är det så när det gäller de sociala aspekterna att uppdraget att stadsdelsnämnderna för varje enskild enhet ute i äldreomsorgen ska redovisa hur det sociala arbetet fortgår ligger i budget för 2009. Detta gäller även hemtjänsten.

När det gäller psykofarmaka är det en viktig fråga som inte bara nu har kommit upp på dagordningen. Den har väl funnits med ett tag, men nu tillsätts också extra stimulansmedel för att man ska kunna följa upp den delen ytterligare i staden. Ute i stadsdelsnämnderna har man glatt tagit emot stimulansmedel för 5,2 miljoner för att säkerställa att de äldre får rätt läkemedel.

Det behövs naturligtvis också hjälpmedel för personalen ute i verksamheterna. I första hand är det landstinget som har ansvaret för läkarna som förskriver läkemedel. De ska kunna se vilka läkemedel de äldre har redan innan. Ett sådant arbete är på

gång. Det är också på gång att apoteken ska kunna få en larmsignal om läkemedel skrivs ut som inte fungerar ihop med ett annat läkemedel. Där är alltså också en hel del redan på gång.

När det gäller bältesläggningar är det ett ärende som vi har haft uppe här. En remiss är ute nu, och den har också varit föremål för diskussion i pressen i förra veckan, tror jag att det var. Det finns ännu inget beslut om hur man ska se på det. Framför allt handlar det dock om att det måste finnas tydlig dokumentation och den behöver ges redan nu, innan vi får svar på vad som händer med den remiss som är ute och som Socialstyrelsen har ansvar för.

När det gäller tillsynen i stort vill man sammanföra tillsynen när det gäller hälso- och sjukvård och den sociala delen. Jag tror att det kommer att underlätta framöver att hela tillsynen går till Socialstyrelsen. Det kommer säkert att förbättra också äldreomsorgen så att det inte är olika parallella grupper som är ute för att undersöka hur det ser ut i äldreomsorgen.

Det finns flera olika sätt att arbeta med läkemedelsgenomgångar till stöd för personalen ute i verksamheterna. Dels finns det ett databaserat program som är avgiftsfritt att delta i. Det utnyttjas i Hägersten-Liljeholmen, tror jag mig minnas. Man kan gå in på www.fass.se och gå vidare därifrån. Det gäller framför allt undersköterskor och vårdbiträden och har, som jag förstår, varit framgångsrikt därute. Detta funderar vi nu på att försöka rekommendera fler att arbeta med ute i stadsdelarna. Andra stadsdelsnämnder har sedan många år arbetat tillsammans med apoteken, och det har visat sig vara ett bra sätt att säkerställa läkemedelsuppföljningen.

När det gäller konsuppdelen finns det med i budgeten för 2009 att vi ska se hur framför allt biståndsbedömningen går till när det gäller äldre personer av olika kön.

Jag vill med detta yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 99

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är synd att ni på andra sidan inte hörsammar våra förslag och tar in dem redan nu. Vi vet ju att det här är indikatorer som har en väldigt stor betydelse, och det är nu vi har ett bra och skarpt ärende där vi har möjligheten att systematisera uppföljningen och göra det i samband med att vi pratar om vårt kvalitetssäkringssystem och integrerade ledningssystem och annat. Om vi inte gör det nu måste vi avvakta, och sedan kanske den naturliga utgången av det avvaktandet blir att man ändå gör förändringen. Nu har vi en unik chans! Vi har ett berett ärende på bordet, så egentligen är det bara att fatta beslut om det. Hade det varit pengarna det hängde på hade jag hänvisat till vårt budgetförslag, för där ligger det 140 miljoner mer inför nästa år och 167 miljoner i år plus investeringspengar. Men det är inte bara pengarna det handlar om, utan det handlar om att systematisera kvalitetsarbetet.

Jag yrkar alltså bifall till vårt förslag till beslut.

Anförande nr 100

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Leif! Du känner ju till att vi för första gången gjorde en verksamhets- och kvalitetsuppföljning för hela äldreomsorgen i Stockholms stad för 2007. Man håller nu på att sammanställa för 2008, och resultatet kommer att redovisas i början av 2009. Där går vi nu vidare med uppföljning av lex Sara- och lex Maria-anmälningar och hur vi ska arbeta med den delen.

De sociala aspekterna har vi redan tillgodosett i och med att det också står i budget att det ska redovisas hur detta arbete ser ut ute i verksamheterna.

När det gäller bältesläggningar tycker jag ändå att det är viktigt att vi avvaktar och ser om den remiss som nu har varit ute över hela landet kommer att innebära förslag på hur vi ska redovisa och om det behöver tillämpas, vilket man hoppas inte ska behövas i någon högre grad.

Vad gäller psykofarmaka är vi på god väg. Det finns med, dessutom i ett ärende som vi ska diskutera om en liten stund. Det gäller trygghetskvittot, och det kommer också att bli tydligt i överlämnandet mellan landsting och kommun vilket ansvar man har och vem som tar över ansvaret. Där kommer naturligtvis läkemedelsfrågan att finnas med.

Anförande nr 101

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Det här blir delvis en upprepning – det beror ju på vem som kan trycka in sig först.

Som påpekas i ärendet är det viktigt att stadsdelsnämnderna använder sig av samma metod och mall för uppföljning av vissa hälso- och sjukvårdsinsatser så att verksamhetens kvalitet och resultat kan jämföras och utvärderas. Miljöpartiet ställer sig positivt till det förslag på indikatorer som äldreförvaltningen tagit fram. Däremot saknar vi en viktig indikator: den sociala aspekten. Det är nödvändigt att den beaktas som en del av kvalitetsarbetet. Det kan faktiskt inte bli för mycket av sociala hänsynstaganden.

Många gånger gör inte biståndshandläggaren en social bedömning av den äldre. Denna brist påpekas av äldreförvaltningen i ett annat av deras tjänsteutlåtanden. Där har det visat sig att av de många brister som krävde åtgärder var ett viktigt problem att många utredningar sällan berörde den sociala aspekten. Om denna aspekt nonchaleras riskerar vi att den sociala isoleringen eller bristen på sociala aktiviteter hos den äldre resulterar i medicinska missförhållanden, vilket i sin tur blir en dyrare kostnad för samhället att ta itu med.

Som bland annat Leif Rönngren har påpekat är exempel på viktiga indikatorer som saknas användning av bältesläggning. Det händer ofta att äldre glider ur bältet, eftersom de inte kan spännas i rätt position. Det borde vara enkelt men är det tydligen inte alltid för personalen. Det förekommer också förskrivningar av psykofarmaka, men det har fått en så stor uppmärksamhet nu så det kommer väl att uppmärksammas på annat håll. Något annat som saknas är fothälsovårdsindikatorer.

De här tre delarna är viktiga mätinstrument för kvaliteten. Som tidigare har sagts här är en viktig aspekt att det saknas könsuppdelning av var och en av indikatorerna där det går. Uppdelningen är viktig för att kunna göra en bra analys som ska säkerställa en god uppföljning som leder till konstruktiva åtgärder där så krävs.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 102

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): För det första handlar ärendet om hälso- och sjukvårdsindikatorer. Det är det som är huvudinriktningen när det gäller just de här indikatorerna.

Men Eivor Karlsson har alldeles rätt i att den sociala aspekten är oerhört viktig, och det är därför man med all sannolikhet kommer att förslå att tillsynen ska ske gemensamt från Socialstyrelsen där man både tittar på socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

När det gäller de sociala aspekterna har vi alltså redan i budgeten för 2009 skrivit in att stadsdelsnämnderna ska redovisa enhet för enhet hur det sociala arbetet ser ut och vad innehållet i vardagen är för de äldre, så jag tycker att det är tillgodosett på det sättet.

Anförande nr 103

E i v o r K a r l s s o n (mp): Men det innebär inte per automatik att den sociala aspekten skrivs in. Det tycker jag är väldigt viktigt. Bältesläggningen är också något som är oerhört viktigt. När det gäller förskrivning av psykofarmaka har det fått så stor uppmärksamhet att man hoppas att alla inom äldre vården har uppmärksammat det och tar det till sig.

Det handlar också om fothälsovårdsindikatorer.

Anförande nr 104

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Att vi får indikatorer som verkligen kan ge möjlighet till en bra uppföljning inom hälso- och sjukvården och inom vård- och omsorgsboenden är väldigt bra. Det finns inte speciellt mycket mer att tillägga utom att man nu verkligen ska passa på att titta på den reservation som s, v och mp har gjort i frågan för att få en fullständig och bra lista på indikatorer.

Bifall!

Anförande nr 105

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag tycker att det känns väldigt positivt att vi är så överens i det här ärendet, och det har vi också sett när det gäller remissinstanserna. Man har påtalat det positiva i det.

Det kan hända att vi behöver tillföra andra saker, vilket jag också skriver i mina synpunkter, men i dagsläget känns det som att det här är det absolut viktigaste. Jag

har stor tillit till det arbete som har genomförts på äldreförvaltningen när man har tagit fram dessa indikatorer.

Anförande nr 106

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag tror säkert, Ewa, att det har tagits fram bra indikatorer, men just när man startar en sådan här verksamhet är det bra om man tar med allting på en gång i stället för att man måste komplettera efter ett tag.

Anförande nr 107

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det ärende vi har framför oss i dag är oerhört viktigt. Kvalitetssäkring är ett absolut måste för att kunna erbjuda en bra äldreomsorg och ett bra vård- och omsorgsboende för våra äldre.

Just genom att vi ska kunna mäta kvaliteten och resultatet blir det här ett tydligt ärende. Ett gemensamt uppföljningssystem för hela staden är någonting som vi länge har behövt. På det sättet kan vi också jämföra olika stadsdelar. Det blir också enklare att utveckla äldreomsorgen, och det behöver vi verkligen göra. Det är alltså samma metod och mall som ska användas, och det är ett gediget arbete som ligger bakom detta.

När man startar ett sådant här ordentligt och viktigt kvalitetsarbete tar det också tid innan det sätter sig i verksamheterna. Det behöver utvecklas vidare, man behöver lära sig, man behöver få erfarenhet och så vidare, så naturligtvis måste vi se över det här och göra det bättre och bättre för vart år. I slutändan handlar det ju om att verkligen säkerställa att våra äldre verkligen får den säkra vård och omsorg som de har rätt till. Vi vet i dag att det brister. Vi har också sett att vi måste göra krafttag när det gäller den sociala aspekten som man tar upp.

Just därför har alliansen tagit upp det i budgeten för 2009. Det är inte acceptabelt att äldre lever i tristess eller isolerade i sina boenden. Det vill vi ta tag i ordentligt. Det ska ske uppföljningar på detta område. Det ska finnas planer på våra vård- och omsorgsboenden. Varje stadsdelsnämnd är ansvarig för att se till att det här följs upp månad för månad, dag för dag. Finns det brister ska de åtgärdas direkt.

Jag är glad i dag över att vi äntligen börjar med det övergripande kvalitetsarbetet. Kvalitetsarbetet på stadsdelsnämnderna fortgår samtidigt, och det är också viktigt att man i varje stadsdelsnämnd utvecklar den kvalitetssäkring som passar en bäst. Men det gemensamma och övergripande ska alla följa, och det gör att alla våra äldre har samma rätt och den rättssäkerhet som vi inte ska glömma. I dag kan vi tyvärr inte riktigt garantera rättssäkerheten, men med det här ärendet har vi börjat detta oerhört viktiga arbete.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 108

Birgitta Holm (m): Jag skulle vilja uppehålla mig vid det oppositionen skriver om bältesläggning. Man skriver: En slentrianmässig användning av bältesläggning liksom hög förskrivning av psykofarmaka och lugnande medel indikerar en slentrianmässig vård och brister i omsorgen.

Jag tycker att det är mycket olyckligt att man som politiker skriver så här, för det vittnar om en stor okunskap om dessa frågor.

Vi lyssnar och ser i medierna vad som händer och sker. Ibland kan man tro att det är journalisterna som styr vardagen, för så fort man hittar något eländigt fall är naturligtvis allting eländigt och inget bra. Jag skulle bara vilja påminna den här församlingen om att det inte finns någon slentrianmässig användning av bältesläggning. Det är möjligt att det fanns tidigare, kanske någon gång på 60- och 70-talet, vad vet jag, men det är läkarordination på bältesläggning. Har man den kunskapen behöver man inte skriva så här i ärendet. Jag tycker att det är olyckligt.

Dessutom tycker jag att det är lite bekymmersamt att man skriver att en hög förskrivning av psykofarmaka och lugnande medel indikerar en slentrianmässig vård. Hur har ni någon som helst aning om hur det ser ut? Vi vet att det sker förskrivning av psykofarmaka och lugnande medel, och visst kan det hända att olika läkemedel inte går ihop. Men som borgarrådet tidigare sade här så tittar man och försöker utveckla inom apoteksvärlden och bland farmaceuterna vad som går för sig och inte går för sig.

Farmaceuter som expedierar recept till boende, patienter och kunder har naturligtvis en fullständig kontroll över sådana saker och slår larm när läkemedlen inte passar ihop. Men det kan naturligtvis finnas andra orsaker till varför man kanske inte tål psykofarmaka och lugnande. Jag tycker att man under de sista åren faktiskt under en lång period, oavsett majoritet här i salen, har sett över detta. Det beror inte på politiker utan på att det finns väldigt duktig personal som arbetar med detta och har en stor kunskap. Jag tycker att det är väldigt olyckligt att man skriver ”slentrianmässigt” om detta från er sida, och det vill jag att ni ska veta om.

Jag yrkar bifall till vårt förslag till beslut!

Anförande nr 109

Lef Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är märkligt att Birgitta Holm är mer upprörd över våra skrivningar än över att hon faktiskt själv medger att detta förekommer, även om hon tycker att det har blivit bättre de senaste åren.

De skrivningar vi har i texten i vår reservation är inte texter som vi bara har hittat på. De är tagna från forskning och granskningar där man har konstaterat att det förekommer slentrianmässig vanvård, skulle jag vilja kalla det. Jag har tagit mycket illa vid mig av den rapportserie som har varit, och det tror jag att många runt om i Sverige har gjort. Det förekommer självklart inte överallt, men här har vi en unik möjlighet att faktiskt lägga till en indikator i vårt eget uppföljningsprogram, och då tycker jag att det är synd att man missar den chansen.

Jag förstår inte riktigt varför. Även om vi alla säkert hoppas att man inte använder sig av dessa metoder vet vi ju utifrån rapporter i medierna och från forskning att det är på det här sättet ute i verksamheten. Då ska vi följa upp det och åtgärda det. I dag har vi möjligheten.

Anförande nr 110

Birgitta Holm (m): Man kan diskutera de här frågorna på längden och bredden och tvären och höjden, men det ska vi kanske inte göra. Det finns en stor kunskap om de här frågorna i den yrkeskategori som arbetar med dem. Vi politiker behöver inte skriva in allting. Det finns lagar att följa och dem ska man följa oavsett om det är en indikator på detta. Det är självklart att sådana saker ska följas ute i verksamheterna – självklart.

Anförande nr 111

Lef Rönngren (s): Birgitta Holm kan hänvisa hur mycket hon vill till att det finns en lag och att den gäller och att så måste det vara. Vi vet ju erfarenhetsmässigt utifrån alla dessa granskningsrapporter som vi får till äldrenämnden, men också till kommunstyrelsen och till alla politiska församlingar som fattar beslut i någon mening, att det inte alltid fungerar riktigt så som lagen är tänkt. Vi hade senast på äldrenämnden en diskussion som vi ska återkomma till senare i dag om att man inte ens följer de riktlinjer som finns i staden kring biståndsbedömning och biståndsbeslut.

Här i dag har vi en möjlighet att åtgärda och få bättre kontroll över hur det ser ut i verksamheterna genom att sätta in åtminstone ytterligare *en* indikator, tycker jag personligen. Det handlar just om bältesläggningen. Vi har haft flera exempel under de senaste två åren även här i Stockholm där man har stängt in äldre utan möjlighet att kunna larma själva. Vi har haft sådana diskussioner flera gånger i den här salen, både under interpellationsdebatter och enkla frågestunder.

Detta är någonting som förekommer, och då tycker jag att det är väldigt märkligt att man skjuter det framför sig och säger att man har en så bra budget för nästa år, att man har skjutit till stimulansmedel och man ska få bättre kontroll på en massa saker när vi i dag fattar ett beslut om ett kvalitetssäkringsinstrument, en mätmetod med indikatorer, som är ett skarpt ärende där vi som första kommun i landet kommer att kunna följa detta. Det tycker jag man skulle vara stolt över.

Självklart vill ingen av oss att man ska använda slentrianmässiga metoder inom vården och omsorgen, men alla vet att det gör man, av olika skäl. Det kan vara stress, det kan vara en dålig ledning i verksamheterna, men det kan också handla om att man inte har tillräckligt med personal, oavsett om det är en kommunalt eller privat driven verksamhet.

I dag har vi ett ärende där vi för första gången har chansen att se efter hur det ser ut i våra verksamheter. Vi ska inte vara rädda för att ställa den frågan, för det är först när vi får svaret som vi kan göra något åt det. Även om vi inte ska lägga oss i allt är det nog en av våra skyldigheter att lägga oss i det här.

Anförande nr 112

E i v o r K a r l s s o n (mp): Min replik är till Birgitta Holm. Jag instämmer i att det här ärendet är jätteviktigt. Det är vi överens om. Men runt om i landet ser vi brister när det gäller den sociala aspekten. Den sociala aspekten måste beaktas som en del av kvalitetsarbetet om vi ska få någon ordning på det.

Att det är läkarföreskrift på bältesläggning är en sak, men vem som utför den är en annan. Det handlar om personer som sitter i rullstol, och det måste finnas riktlinjer för bältesläggning. Vi har sett många fall i landet om hur det går med bältesläggning.

Anförande nr 113

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Jag blir lite ledsen när jag sitter och lyssnar på den här debatten, för i grunden är vi väldigt överens om att det är ett mycket bra förslag som föreligger: att vi äntligen ska få ett system där vi kan titta på hälso- och sjukvårdsbiten ute på våra äldreboenden.'

Men i stället tycker jag att oppositionen försöker måla upp en bild tagen från medierna, det vill säga att all bältesförskrivning ger vanvård och att vi ofta använder slentrianmässiga metoder ute på våra äldreboenden. Jag tycker att det är väldigt oförskämt mot den personal som arbetar metodiskt och med en professionell kompetens ute på våra äldreboenden.

Min mamma hade en bältesförskrivning. Det var ingen vanvård, utan det behövdes på grund av hennes medicinska status just då. Man ska också komma ihåg att varje förskrivning utgår från individen, och jag tycker också att man ska komma ihåg det här med sociala aspekter: Det ska finnas, och det finns, genomförandeplaner för varje individ som finns på våra äldreboenden.

Låt oss i stället gemensamt ge en bild av äldreomsorgen som är positiv, för det allra mesta ute på våra boenden är väldigt bra. Jag tycker att vi ska ge vår personal en stor eloge för detta.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 114

L e i f R ö n n g r e n (s): Jag är beredd att ställa mig bakom det och ge personalen som arbetar hårt ute i verksamheten trots sina förutsättningar en väldigt stor eloge. Ni har inte direkt gödlat med pengar i verksamheten över tiden, och ni har gjort en hel del stora organisationsförändringar som har drabbat personalen hårt och som har gjort att det är svårare för personalen att kunna göra ett bra jobb.

Men det vi har pratat om i vårt papper när vi vill se att man faktiskt ska mäta bältesläggning är utifrån att vi vet att det sker. Det sker inte alltid genomtänkt, och det är något som granskningarna och rapporterna inte minst i medierna har visat. Jag måste säga att jag ändå tar åt mig av det som står i tidningarna, även om vi vet att det kan ligga någonting annat bakom i vissa enskilda fall. Men det är för många fall, och jag tillhör de politiker som anser att vi måste ta reda på hur det ser ut. Då är det väl väldigt praktiskt att man kan lägga in en indikator där man mäter hur ofta bälteslägg-

ning förekommer. Är det systematiskt? Är det förskrivet? Eller är det något som är i kulturen och därmed en slentrianmässig vård?

Oavsett om det är bältesläggning eller medicinering vill jag som politiker veta det.

Anförande nr 115

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Leif Rönngren! Det är väl fantastiskt att ni nu i opposition tycker att det är bra att ha mycket pengar inom äldreomsorgen. Jag tycker inte att ni visade det under era fyra år. Ni visade över huvud taget inte något större intresse för det här verksamhetsområdet.

Jag vill bara påminna Leif Rönngren om att ni inte ville plocka fram ett kvalitetsuppföljningssystem för vård- och omsorgsboenden som vi yrkade på ett antal gånger. Till slut kom ni fram med ett system för hemtjänsten, men inte för vård- och omsorgsboenden.

Anförande nr 116

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag reagerar på det som Margareta Björk och Birgitta Holm säger, att vi när det handlar om att arbeta fram indikatorer skulle rikta kritik mot personalen genom att lyfta fram de problem som finns.

Jag är precis som Margareta beredd att ge personalen en eloge, men det är vår uppgift som politiker att försöka synliggöra de problem som kan uppstå inom vård och omsorg. Då bör man alltså tänka på vad man ska ha med för att verkligen säkerställa att allt blir bra. Vi är överens om att personalen gör ett bra arbete. Det är inte alltid man har resurser så att man kan göra det allra bästa arbetet, och därför ska vi ha ett bra system för hur man kan följa upp arbetet.

Anförande nr 117

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Det är bra, min namne, att vi kan vara överens över partigränserna. Jag tror att vi ska fortsätta vara det i väldigt mycket, framför allt på det här området, för vi har kommit mycket längre än vad medierna ger sken av.

Vad jag opponerade mig emot var uttryck som att man ute på våra vård- och omsorgsboende använder sig av slentrianmässiga metoder. Tvärtom vill jag säga att man använder sig av metoder som är både kunskapsbaserade och erfarenhetsbaserade sedan lång tid. Man har inga metoder som är slentrianmässiga. Det ska vi absolut inte ha.

Anförande nr 118

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Självklart ska man inte ha slentrianmässiga metoder, men en gång är en gång för mycket. Det är det vi ska försöka komma åt.

Anförande nr 119

B i r g i t t a H o l m (m): Mycket har redan sagts av Margareta Björk, men Margareta Johansson hade samma ingång i frågan till mig.

Inom vården sker en dokumentation av sådana här saker. Det ska vara evidensbaserat. Vi pratar hela tiden just om bältesläggning. Jag vill bara tydliggöra att läkare förskriver bältesläggning, och sedan utför personalen den. Det finns en stor kompetens, och man utbildar sig för att klara av sådana saker. Man utreder och ser om det har varit bra eller inte på olika sätt.

Det förekommer inte slentrianmässigt, och jag tycker att det är mycket olyckligt att ni skriver i era reservationer att det förekommer, för så är det naturligtvis inte. Man behöver inte ha det här som en ingång eller som en punkt i ett dokument, för det ska redan nu följas upp och skötas i det dagliga livet ute i verksamheten.

§ 24 Översyn av kommunövergripande verksamheter inom äldreomsorgen – Pensionat Hornskroken och Pensionat Kinesen (utl. 2008:193)

Anförande nr 120

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande och fullmäktigeledamöter! Vi har två verksamheter i Stockholm som är väldigt uppskattade, inte minst av anhöriga som bär ett stort ansvar och har en tung arbetsbörda när det gäller att vårda sina anhöriga. Vet ni att de flesta av anhängvårdarna är över 74 år? Fast man har kommit upp i den åldern orkar man till stor del klara sina anhöriga.

Men så blir det ibland för mycket, och då finns pensionat Hornskroken som vi har haft ganska länge och Kinesen som vi öppnade hösten 2006. Där har man med väldigt kort varsel kunnat få stöd och hjälp på så sätt att den sjuka har kunnat få komma in och bo en eller ett par nätter som en avlastning eller avlösning.

När man nu har följt upp arbetet ute på dessa verksamheter visar det sig dock att man behöver ha ett biståndsbeslut för att bo där för att det ska vara rättssäkert och ge en lika bedömning över hela staden. Inte minst handlade det om hälso- och sjukvårdssidan. Men det ska naturligtvis också vara rättssäkert både vad gäller socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

Vi har också haft en del kontakter med andra verksamheter ute i landet som bedrivs på liknande sätt och fått vetskap om att det behövs en biståndsbedömning just för likställighetsprincipen.

Det jag däremot vill understryka i det här ärendet är att vi ska kunna ge biståndsbeslut som gäller över längre tid. Det här ska vara en snabb avlastning. Man ska inte behöva biståndsbedömas varje gång man vill utnyttja möjligheten till avlösning på Hornskroken eller Kinesen. Man ska kunna ha en biståndsbedömning över längre tid, kanske som det är annars när det gäller biståndsbedömning, med uppföljning efter ett år av hur behoven ser ut. I akuta lägen där man inte har hunnit få ett biståndsbeslut måste naturligtvis vår äldre- och handikappjour snabbt kunna ge ett sådant beslut så att det inte drabbar någon enskild person.

Jag ser alltså detta som att vi tydligt går vidare och ställer krav på kvalitetsutvecklingen i våra verksamheter. Men framför allt gäller det rättssäkerheten för våra äldre och tryggheten för de anhöriga. De ska veta att det snabbt kan få hjälp i form av avlösning på dessa ställen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 121

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Äntligen! skulle jag vilja säga. Vi har fått klagomål på Hornskroken från en anhörig, och det är väldigt bra att man äntligen kommer till skott och får ett klargörande var ansvaret ligger i förhållande till hälso- och sjukvårdslagen.

Verksamheterna tycker själva att de inte bedriver någon hälso- och sjukvård, men just i fallet på Hornskroken, där vi fick in klagomål, kunde vi visa att det var mycket hälso- och sjukvård.

För rättssäkerheten och patientsäkerheten är det bra att vi en gång för alla tydliggör var ansvaret ligger. Jag tror precis som borgarrådet sade att det kommer att underlätta också för våra boenden genom att de biståndsbeslut som kommer att fattas kommer att gälla en längre period.

Återigen vill jag säga att jag tycker det är bra att vi kan vara eniga även i den här frågan gällande äldreomsorgen. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 122

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Dessa verksamheter är oerhört uppskattade. Det är verkligen verksamheter som fungerar så att de anhöriga kan få avlastning. Jag har haft nöjet att besöka Hornskroken, och jag är väldigt imponerad av den verksamhet man bedriver där.

Men som talarna före mig har varit inne på är det viktigt att våra äldre får den rättssäkerhet som de har rätt till. Förutom säkerhet och likställighet, att alla behandlas lika i staden, är det också viktigt att man väldigt snabbt och smidigt kan få avlösning. Verksamheten behöver ha en biståndsbedömning just för att kunna garantera denna rättssäkerhet. Det gör också att vi kan tydliggöra ansvaret.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 123

Margareta Johansson (v): Fullmäktigeledamöter och åhörare! Rättssäkerheten enligt socialtjänstlagen och patientsäkerheten enligt hälso- och sjukvårdslagen garanteras när nu biståndsbeslut kommer att krävas för att få ta del av korttidsboendet på Hornskroken såväl som på Kinesen, och det är bra.

Det gäller även den tillsyn som länsstyrelsen och Socialstyrelsen nu kan göra. Det är dock viktigt att beakta de synpunkter som Bromma stadsdelsförvaltning och nämnd har kommit med. Där framhåller man att en samordning av platserna kan behövas. Kommer korttidsplatser att finnas i tillräcklig utsträckning? Kommer det här att påverka antalet ej verkställda beslut? Det kan också finnas en risk att man tappar de anhöriga och närstående som inte känner sig redo för kontakt med biståndshandläggare. Utökningen av ansvarsområdena för dessa särskilda boenden ger också en ökad kostnad då en sjuksköterska måste vara knuten till boendet under hela dygnet. Det här är viktiga frågor man tar upp från Bromma.

Slutligen vill vi själva framhålla vikten av att övergången mellan dagens rutiner vid beviljande av insatser och de framtida biståndsbedömda insatserna inte kommer att drabba de enskilda äldre som i dag vistas på Hornskroken och Kinesen.

Jag yrkar bifall till det särskilda uttalandet.

Anförande nr 124

K a r i n H a n q v i s t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill instämma i de tidigare talarnas berömmande ord om de här verksamheterna, och inte minst Brommas remissvar visar ju hur många positiva omdömen det finns.

Föregående talare tog upp de frågor som jag som Brommaföreträdare hade tänkt ta upp, så jag ska bara snabbt upprepa dem. Jag tycker inte att borgarrådet har svarat på våra farhågor i ärendet.

Den här verksamheten har riktat sig till många som inte har något biståndsbedömt beslut alls när det gäller att vara anhörigvårdare till den dement till exempel. Man klarar det utan att koppla in myndigheter. Man tycker kanske ibland att det inte är nödvändigt. Därför har vi lite farhågor om att man kanske missar den här målgruppen framöver. Jag undrar vad Ewa Samuelsson har för tankar om det.

Om man nu inte får ett biståndsbeslut i tid som Margareta Johansson tog upp, vad gör vi då? Om det måste anmälas till länsstyrelsen och det kanske leder till sanktioner, vad gör vi då?

Att legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal måste finnas dygnet runt kommer att innebära ökade kostnader för de stadsdelar som har den här verksamheten.

Vi tycker också att det vore bra om det finns en samordning kring frågorna, och vi har i remissvaret föreslagit att den ska finnas i Bromma. En enig nämnd i Bromma har frågat oss om rättsläget verkligen var så otydligt att det behövs myndighetsutövning för det här. Jag skulle vara tacksam om borgarrådet kan svara på de här frågorna och farhågorna.

I övrigt vill även jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 125

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige och Karin! När det här ärendet kom upp var jag väldigt osäker på om vi verkligen skulle behöva gå vidare. Vi vet ju att det har fungerat så bra hittills. Men så dök det upp frågor bland annat kring ärendet på Södermalm, där det visade sig att det inte fungerade. Det måste finnas ett biståndsbeslut. Framför allt gällde det hälso- och sjukvårdslagen. Då kände jag att lagen naturligtvis måste få väga tungt i det fallet, och vi har kollat noga med juristerna, även om jag vet att jurister i Bromma har uttalat sig på annat sätt. Vi har kollat tillbaka med våra jurister här i staden, och de säger att vi måste gå till väga på det här sättet.

Dessutom har vi, som jag sade, kollat med liknande verksamheter ute i landet där man också har börjat ungefär som vi men har fått förändra och ta till sig synsättet att det också måste gälla biståndsbeslut.

Men återigen: Det viktiga är att det måste vara över längre tid så att ingen drabbas, och vid akut behov är det alltså äldre- och handikappjouren som kan fatta ett beslut så att man inte ska behöva vänta.

Anförande nr 126

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Tidigare talare har tagit upp viktiga aspekter, så det finns inte så mycket mer att tillägga. De förändringar som föreslås innebär att staden kommer att säkerställa rättssäkerheten enligt både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Dessutom innebär förslaget att den kommunala likställighetsprincipen kommer att kunna efterlevas bättre.

Biståndshandläggning är grunden för insats enligt gällande lagstiftning. En viktig konsekvens i och med att den föreslagna ändringen kommer till stånd är att de båda verksamheterna kommer att omfattas av både länsstyrelsens och Socialstyrelsens tillsyn framöver. Det är mycket viktigt eftersom det händer mycket inom äldreården som länsstyrelsen och Socialstyrelsen kan reagera på.

Vi utgår också från att övergången mellan dagens rutiner vid beviljade insatser och de framtida biståndsbedömda insatserna inte kommer att drabba de enskilda äldre som i dag vistas i någon av de två aktuella kommunövergripande verksamheterna.

Bifall till det särskilda uttalandet i kommunstyrelsen!

*§ 25 Trygghetskvitto inom äldreomsorgen till äldre som skrivs ut från slutenvård
(utl. 2008:194)*

Anförande nr 127

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! I dag är det en riktigt rolig dag här – det ena ärendet efter det andra för att förbättra äldreomsorgen! Nu har vi kommit fram till detta ärende, som är efterlängtat. Jag läste någonstans att det har dröjt länge. Ibland får vi höra att vi slarvar fram ärenden, och ibland får vi höra att det tar för lång tid. Men nu kan det ändå kännas som att detta ärende är säkerställt. Det har varit uppe bland tjänstemännen på ett noggrant sätt i landstinget och här i staden, på politikernivå och runt om på remiss.

Trygghetskvitto är en möjlighet att så långt det går säkerställa övertagandet från landstinget till kommunen av äldre som skrivs ut. Det gäller oavsett om de ska in på ett äldreboende eller tillbaka till det egna hemmet. Det som är viktigt i ärendet är att det ska finnas fysiska personer som tar över ansvaret. Det ska finnas ett tydligt ansvarstagande och inte bara ett papper som följer med där det står en del om vårdplaneringen. Det ska framgå vem som har överlämnat och vem som har tagit emot den äldre så att trygghet skapas för dem.

Även här har det funnits en del synpunkter på exakt vad som ska finnas med och vad som ska stå med på trygghetskvittot. Det finns ett förslag på hur det ska kunna påbörjas, där man har varit överens om att detta är det som man till att börja med tycker ska skapa den trygghet som inte finns i dag för de äldre.

Varje gång vi får höra talas om att en äldre har kommit hem en fredag eftermiddag till ett eget hem som kanske är tomt och det inte går att få tag på någon hemtjänstpersonal är det naturligtvis ett ärende för mycket för oss i kommunen. Men framför allt är det ett lidande för den enskilde äldre.

Jag ser fram emot att det här ska börja fungera nu under 2009. Vi ska naturligtvis utvärdera även detta, precis som allt annat som införs i äldreomsorgen. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 128

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Trygghetskvittots införande är ett viktigt steg för att säkerställa att den enskilde individen inte faller mellan stolarna, som man brukar säga. Det ska klart framgå vem som är ansvarig från den ena minuten till den andra – kommun eller landsting.

Det sista steget – det mellan biståndshandläggaren, patienten, det vill säga den äldre, och den personliga vårdgivaren – måste nämligen klargöras. Den äldre vårdtagaren måste få veta vilka insatser han eller hon kommer att få och även känna till omfattningen av dem. Viktiga personer som inte får glömmas bort är de anhöriga, som också måste få ta del av trygghetskvittot. Det måste helt enkelt klargöras.

Tyvärr händer det i samband med helger att äldre blir utskrivna och skickade tillbaka utan att någon anhörig får veta vad som har skett – ibland till och med samma dag. Även om det inte händer så ofta är varje gång en gång för mycket.

En tidsplan för när trygghetskvittot ska införas bör också tas med i ärendet så att det inte råder någon tvekan om när det kommer att ske. Jag räknar med att få fortlöpande information eftersom jag har förmånen att sitta i äldrenämnden, där vi får det här rapporterat.

Anförande nr 129

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande och ledamöter! Det här ärendet är ett bra och viktigt framsteg. Strax efter maktskiftet lovade äldreborgarrådet att införa trygghetskvitto, och nu är det alltså här. Trots Socialstyrelsens föreskrifter från 2005, beslut i budgeten för 2007 och en beslutad gemensam överenskommelse mellan staden och landstinget den 1 november 2007 är trygghetskvittot inte verklighet såsom det ser ut i dag.

Av ärendet framgår att det nu ska utarbetas rutiner så att behandlande läkare eller ansvariga sköterskor överlämnar ett utskrivningsmeddelande med uppgifter till den äldre när han eller hon skrivs ut från en vårdavdelning – ett så kallat trygghetskvitto. För att säkerställa trygghetskvittots syfte vore det enda rimliga att även utföraren kvitterar insatsen. Trygghetskvittot är ett dokument där det tydligt framgår vilken hjälp den äldre ska ha i hemmet eller äldreboendet efter en sjukhusvistelse. I dokumentet står också vilka personer som är ansvariga. Det skrev landstinget i ett pressmeddelande den 19 augusti 2008. Trygghetskvittot är alltså ett samarbete mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting.

Av trygghetskvittot framgår tydligt vilken hjälp den äldre ska ha i hemmet eller äldreboendet efter att ha varit på sjukhus. Men det står inget om ifall det också omfattar de svaga som efter sjukhusvistelsen inte orkar återvända till hemmet eller inte har plats på ett äldreboende – de som skulle behöva mellanlanda på ett korttidsboende. Varför nämns inte dessa svaga personer som så ofta kommer i kläm? Det förefaller vara utlämnat till stadsdelsnämndernas restriktiva biståndsbedömning när det gäller att få en plats på ett korttidsboende. I övrigt är detta ärende mycket bra.

Avslutningsvis efterlyses en sluttidpunkt då de nya rutinerna ska vara implementerade som helhet. Bifall till Miljöpartiets särskilda uttalande i kommunstyrelsen!

Anförande nr 130

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Eivor! På trygghetskvittot står ju att det gäller överenskomna insatser från kommunen. Det är inget som hindrar att det inte står korttidsvård där. Det handlar om de insatser som man har kommit överens om. Antingen skrivs den äldre ut tillbaka till hemmet och får insatser där eller så skrivs hon eller han ut till ett äldreboende eller ett korttidsboende. Detta finns med.

Anförande nr 131

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det som står nämnt är mellan hemmet och äldreboendet. Men eftersom det är så många som kommer från sjukhuset och skrivs ut till hemmet fast de egentligen inte orkar vara där tycker man att det skulle vara mer markerat att trygghetskvittot också gäller dessa människor, som verkligen behöver vård, åtminstone en kort tid, för att hämta krafter.

Anförande nr 132

L e i f R ö n n g r e n (s): Frågan om trygghetskvitto hänger samman med rutinerna för hela vårdplaneringen och vårdplanen. Det finns angivet i Socialstyrelsens föreskrifter hur det ska gå till i samverkan mellan landsting och kommun när man skriver ut patienter från slutenvården. Det här är verkligen ett viktigt ärende, som vi har längtat efter. Och ja, Ewa Samuelsson, det har tagit tid! Man kan göra saker ordentligt *och* fort. Vi hade önskat att det hade gått fortare.

Trots allt är ärendet framme i dag, men det har varit en väldig långbänk. Det är många sådana här frågor som tyvärr dras i långbänk. Det handlar framför allt om samverkansfrågorna mellan landstinget och kommunen. Vårdvalet och även andra frågor har ställt till med en del. Jag hoppas ändå att vi i dag får svaret på när detta kommer att vara verklighet för de äldre och för organisationerna i landstinget och kommunen.

Jag noterar att Ewa Samuelsson ”ser fram emot att det här ska börja fungera nu under 2009”. Vi har ställt frågan om hur tidsplanen ser ut i äldrenämnden tidigare. Senast i våras förde vi en sådan diskussion där. Då var svaret att det skulle vara infört efter sommaren. Nu är sommaren passerad, och vi är snart framme vid julen. Trots att ärendet nu tas i dag finns det ingen process framöver som är beskriven. Jag skulle gärna vilja höra hur den ser ut. Det finns inga rutiner för hur implementeringen ska gå till.

Det finns en hänvisning till att äldrenämnden ska samverka med representanter från hälso- och sjukvårdssidan inom landstinget för att klargöra rutiner för det här. Men det saknas också uppgifter om hur detta kommer att återkopplas till det vi pratade om tidigare – uppföljningssystemen och kvalitetssäkringen. Hur får kommunstyrelse och fullmäktige reda på hur det har gått med trygghetskvittot? Det finns inte heller med.

Vi har i vårt särskilda uttalande tagit upp processfrågorna, för de är nog så viktiga i ärendet. Vi har föreslagit något slags kontrollstationer så att vi löpande kan följa upp hur arbetet går till och återrapportera det inte bara till äldrenämnden utan också till den här församlingen, som har det yttersta ansvaret.

Det är bara att instämma i det som har sagts om de personer som råkar ut för att hamna emellan stolarna, det vill säga att komma hem till en tom lägenhet utan support eller stöd från vare sig anhöriga eller den kommunala omsorgen. Varje person är en person för mycket. Det är oerhört angeläget att det här inte bara beslutas om utan också implementeras och blir verklighet.

Även om vi känner att vi har större förtroende för kommunen – vi har ju mer koll här eftersom vi alla sitter i nämnder och så vidare – är den stora frågan hur landstinget

kommer att hantera detta med alla dessa vårdgivare som finns på den privata sidan med entreprenörer och annat. Hur ska man få helheten att synka? Det är en jättefråga. Jag ser fram emot att få ett svar på den.

Anförande nr 133

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Leif! Nu fattar vi beslutet här i kväll. Frågan var om man skulle kunna införa det här redan från den 1 januari. Eftersom det hela precis som du säger behöver förankras både hos landstinget och hos vårdgivarna efter det att beslut är fattat vågar jag i dag inte säga att vi klarar av det.

Men det är ett skyndsamt ärende som nu drar i gång efter det att beslutet är fattat här. Vi är nämligen den första kommunen i Stockholms läns landsting som fattar det här beslutet. Det är klart att det kommer att handla lite grann om att prova sig fram för att se hur det fungerar. Sedan hoppas vi att andra kommer efter. Jag önskar att jag kunde säga att det gäller från den 1 januari, men det vågar jag inte göra.

Anförande nr 134

L e i f R ö n n g r e n (s): Det är ett ärligt svar. Då noterar jag i alla fall att Ewa Samuelsson inte vet när det här kommer att införas. Det har varit en ständigt återkommande kritik från vår sida att vi inte har kunnat överblicka hur processerna ser ut. Ni ställde ut ett antal stora vallöften. Vi har haft svårt att följa vad som egentligen händer. Vi vet att det händer saker, men inte i den formella beslutsprocessen där vi alla har insyn utan vid sidan av den. Det är möjligtvis någonting vi vill skicka med från den här debatten. Vi tycker att det är ett bra ärende, men vi vill att ni framöver ser till att systematisera den politiska beslutsprocessen så att vi både kan vara med inför besluten och följa upp de politiska besluten efter det att de är fattade.

Jag sitter i vård- och omsorgsberedningen i KSL. Vi har flera ärenden som nu har gått i stå på grund av att samverkan mellan kommunen och landstinget delvis har slagits sönder i dess olika delar på grund av vårdval och annat. Det gäller exempelvis läkartillgången i de särskilda boendena. Det är en fråga som hänger ihop med det här. Det gäller också alla andra frågor som handlar om kvalitet och kvalitetssäkring.

Anförande nr 135

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det är verkligen roligt att det kommer ännu ett ärende i kvalitetsarbetet. Vi har satt full fart med kvalitetsutvecklingen och med kvalitetssäkringen. Det här ärendet är ett led i det fortsatta kvalitetsarbetet. Vi vet nog alla att det har varit alltför många fall där äldre har ramlat mellan stolarna och kommit i kläm. Det är inte acceptabelt. Det handlar om att landstinget och kommunen inte har satt individen främst utan har bråkat sinsemellan. Det är verkligen inte acceptabelt.

Med det här ärendet sätter vi nu högsta hastighet för att se till att detta inte ska ske. Det måste säkerställas. Varje äldre ska känna sig trygg när han eller hon blir utskriven efter en sjukhusvistelse. Vi vet väl alla hur man känner sig när man blir utskriven från ett sjukhus. Man mår inte så bra alla gånger. Att då inte ha tryggheten

att veta vad som ska hända, vilken vårdgivare man ska vända sig till och så vidare är inte humant.

Med det här ärendet förtydligar vi ansvaret. Vi sätter individen i fokus. Det är ett mycket, mycket bra ärende. Jag vill fråga oppositionen varför ni inte kom fram med ett sådant här ärende när ni satt vid makten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 136

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Att jobba med politik är att jobba långsiktigt. Vi är alla frustrerade emellanåt oberoende av om vi är i majoritet eller opposition av att det går för långsamt. Men det är en självklarhet att det sker en ständig utveckling i verksamheterna. Vi följer upp och granskar de löften som ni ställde ut i valet, och vi noterar att ni glider på genomförandet. Det har tagit väldigt lång tid, och det är fortfarande inte klart.

Det är vår roll att granska och följa upp er. Sedan får ni gärna kommentera det och tycka att vi borde ha gjort allt det ni gör redan förra mandatperioden. Jag är övertygad om att om det blir ett majoritetsskifte, vilket jag kommer att jobba för till nästa val, kommer vi att ta med oss de här erfarenheterna för att ytterligare jobba vidare och förbättra äldreverksamheterna. Det är det vi vill se – en bättre dialog också över blockgränserna och att man ska kunna ta till sig av saklig kritik.

Anförande nr 137

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Med all respekt för att du tillhör oppositionen – detta är helt klart din roll – är det märkligt att du ibland anklagar oss för att hasta fram när vi vill införa valfrihet och ibland för att gå för långsamt fram när vi har lagt in den högsta växeln för att kunna ge våra äldre den säkerhet och den trygghet de har rätt till när de blir utskrivna efter en sjukhusvistelse. Detta har varit ett problem i många år. Vi borde alla här ha sett till att det här hade varit i hamn för länge sedan.

Anförande nr 138

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande! Det kan nog för många tyckas tämligen märkligt att vi står här nu och tjafsar med varandra i talarstolen och begär repliker i ett ärende som handlar om ett trygghetskvitto. Jag skulle vilja klargöra några saker som har kommit fram i debatten.

Jag vill klargöra att det fungerar i de allra flesta fall. I de allra flesta fall fungerar det; det är värt att säga det två gånger. Men som borgarrådet sade kan vi tänka oss en fredag eftermiddag när både hemtjänsten och primärvårdens personal står och grinar därför att man från slutenvården tyvärr inte har meddelat att en aktuell person har kommit hem. Där står man utan mat i kylskåpet och utan läkemedel. Avdelningarna kan inte skicka med läkemedel hem därför att det blir för dyrbart. Sedan håller man på att tjafsa. Det kanske finns sår som ska läggas om, man ska se till att det finns mat och de anhöriga bor någon annanstans.

Med det redskap vi nu får och som vi fattar beslut om i dag blir det ett förtydligat ansvar. Men tyvärr tycker jag att det verkar i debatten som om det inte finns några regler i dag. Det gör det; det ska vi inte glömma. Det finns redan någonting som heter Web Care. Där fyller man i vad som behövs enligt konstens alla regler. Detta har man kunskap om när man jobbar i de här branscherna. Men det fungerar inte alltid på grund av den enskilda människan och i och med att mänskliga felaktigheter begås. Med ett redskap som trygghetskvittot kan man på något vis ställa folk till svars. Man kan peka på den som tar över det medicinska ansvaret och omsorgsansvaret. Det är viktigt. Det finns naturligtvis redan i dag saker man gör, men de fungerar inte. Det är detta vi vill tydliggöra.

Det var någon som frågade tidigare här om korttidsboende och varför inte det står med. Om man tittar på s. 27 kan man se en mall. Man har försökt göra en utskrivningsmall. Där vill man visa hur det kan se ut. Jag vill tydliggöra det för den som inte har förstått det. Längst ned på sidan står det om utskrivning till hemmet eller till korttidsboendet.

Man får inte glömma att varje sådan här sak som att den enskilde ska åka hem till hemmet, till ett korttidsboende, till växelvård eller någonting annat föregås av en ordentlig vårdplanering. Det ska föregås av en vårdplanering där till exempel både distriktsköterskan från primärvården och biståndsbedömare från kommunen ska närvara. Man ska diskutera sig fram till vad som blir vårdplaneringen. Det är klart att man kan skriva om korttidsboende. Men det är inte på den här lappen man skriver att detta sker, utan det har kommit till tidigare i processen.

Jag önskar bifall till trygghetskvittot, för det visar på ett tydligt ansvar och tydligt ledarskap.

Anförande nr 139

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag håller med dem som sade att det är lite märkligt med den här debatten när vi nu är så överens om att det här verkligen är ett steg framåt när det gäller att skapa säkerhet och trygghet för de äldre. Det blir lite märkligt när det då blir frågor om datumplaneringen som blir det som är viktigt och som man måste diskutera. Det viktiga är väl att vi fattar beslutet nu och att detta ska genomföras. Om det var kommunen det ankom på skulle vi kunna sätta i gång den 1 januari. Men nu är det många intressenter inblandade, och just därför kan jag i dag inte säga om det blir den 15 januari eller så.

Anförande nr 140

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag är jätteglad att vi nu fattar beslut om trygghetskvittot i dag, för det kommer vi att göra. Det är roligt att vi ändå är ganska eniga. Jag skulle vilja påminna om historien bakom trygghetskvittot. Om vi hade fått behålla majoriteten under förra mandatperioden, när ni regerade, hade trygghetskvittot varit infört för länge sedan. Det var någonting som man drev i sluttampen från äldreroteln när Folkpartiet hade den. Vi drev frågan inom äldreomsorgen under hela förra mandatperioden när vi var i opposition, men det fanns inte minsta intresse från den dåvarande majoriteten. Därför är det så roligt att ni tycker att det här är viktigt i dag, för det är verkligen ett viktigt ärende.

Men jag tycker att det är lite märkligt när ni slår er för bröstet och säger att det har tagit lång tid när man gör en seriös genomlysning och kommer med seriösa förslag på någonting som ni tidigare har varit emot. Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 141

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Om Ann-Katrin Åslund kan lägga åt sidan vad vi har drivit och vad vi tycker i sakfrågorna är det ännu märkligare att ni fortfarande i dagens läge när vi tar ärendet inte kan säga när det ska införas. Ni har ju tydligen drivit detta under hela förrförra mandatperioden och tyckt att det har varit bra under den förra mandatperioden. Jag tycker att det är en enormt stor brist.

Frågan hänger i luften. Är det under 2009, under 2010 eller senare? När vi har ställt frågan i äldrenämnden och fört diskussioner där har det hela tiden sagts: Om ett par månader eller efter sommaren. Så sade ni när vi frågade i våras. Sedan var vi framme vid hösten, och ärendena fanns fortfarande inte framme på bordet. Det här är ju en ganska stor fråga eftersom den ska implementeras. Den ska omfatta all personal även på landstingssidan.

Därför förstår jag inte hur du kan stå och prata om den förra mandatperioden. Om ni nu har varit så övertygade och drivit sakfrågan så hårt – varför har ni då inte ens en tidsplan? Vi borde få veta att till exempel från och med juni 2009 är det här infört. All personal är involverad, även de privata entreprenörerna och läkarna i alla särskilda boenden. Alla överenskommelser finns. Ge oss svar på det i stället!

Anförande nr 142

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Leif Rönngren! Ni missade fyra år. Vi föredrar att först besluta och sedan implementera. Det är vanlig demokrati; det är så man agerar. Jag lovar dig att det här kommer att gå mycket fortare än de fyra år ni missade.

§ 26 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen kvartal 2 2008, äldreomsorg (utl. 2008:195)

Anförande nr 143

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet skiljer sig inte markant från de andra vi har haft uppe, förutom i det avseendet att antalet boende som har fått rätt gentemot kommunen nu ökar. Vi har diskuterat ärendet ett par gånger. Vi hade en diskussion före sommaren då vi tog upp att vi gärna skulle vilja se en redovisning av hur helheten ser ut. Det gäller inte bara det vi får på bordet i dag. Vi tycker att det är ett halvt ärende. Det gäller också den del där de enskilda äldre som överklagar ärendena får rätt i nästa instans. Vid det förra sammanträdet, när vi diskuterade detta sade äldreborgarrådet att hon kunde tänka sig att ta fram ett sådant ärende. Det väntar vi fortfarande på. Vi skulle gärna vilja se en sådan redovisning till fullmäktige.

Det är oroväckande att det vi ser i statistiken nu ökar. Framför allt är det oacceptabelt att staden får betala böter i allt större omfattning därför att man inte ger de äldre det de har rätt till, det vill säga ett boende.

För att göra ett längre inlägg lite kortare har jag bara en fråga till Ewa Samuelsson. Den rör inrättandet av köhanteringssystemet. Det dyker nämligen upp en skrivning i anförandetexten om att risken är liten att stadsdelarna kommer att få betala böter utifrån köhanteringssystemet i valfrihetssystemet. Detta är något vi ställde mycket frågor om innan ni införde valfrihetssystemet. Vi undrade hur myndigheterna, det vill säga länsrätten, såg på det här med att Stockholms stad inför kösystem och inte ger de äldre ett boende när de ansöker om och får bistånd. Man ger dem möjligheten att stå i tre köer i stället. Vi undrade huruvida det är förenligt med rättspraxis och domstolarnas hantering av sakfrågan. Då var svaret glasklart: Det kommer inte att påverka, och det blir inga problem. Men nu noterar jag att det finns en öppning. Det kanske är så att stadsdelarna kommer att få dryga böter därför att man inte ger de äldre ett boende utan i stället har ett kösystem där de äldre får köa. Kösamhället är tillbaka.

Frågan är: Var befinner sig sakfrågan när det gäller det här? Det är första gången problematiken dyker upp i en anförandetext. Det var ju glasklart innan ni införde systemet.

Anförande nr 144

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande och ledamöter! Man kan konstatera, som redan har sagts, att antalet beslut som inte verkställs inom tre månader dessvärre har ökat något jämfört med föregående kvartal. Det är viktigt att det i samband med rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen följer en redovisning över antalet överklaganden som en brukare har gjort till länsrätten då biståndsbedömningen ansetts ha skett på felaktiga grunder. Det är också viktigt att veta hur många brukare som har fått sina överklaganden beviljade. Denna statistik ger en viktig indikation på hur brukarna upplever biståndsbedömningen ute i

stadsdelarna och visar även oss politiker om förändringar behöver ske inom biståndsbedömningen.

Enligt rapporteringen framkommer att äldre väljer att vänta på ”rätt” boende i stället för att acceptera ett annat alternativ. Den fråga som då uppstår och som det vore mycket intressant att få veta mer om är: Vad är det som gör att man väljer att vänta? Är det kvaliteten, som kan vara vägledande för andra boenden i deras utvecklingsarbete? Detta är kanske faktorer som redan är kända, men inte sammanställda. Om så kan ske är det en viktig faktor att ta reda på och sammanställa när det gäller utveckling av våra boenden för äldre.

Att biståndsbedömningen hänger ihop med stadsdelarnas ekonomi är väl känt. Andelen äldre som beviljas äldreomsorg har sjunkit relativt mycket enligt basnyckeltalet 2007. Det är särskilt oroande att andelen heldygnsomsorg har minskat för 80-åringar och äldre. Det handlar inte bara om att äldre får bo kvar hemma längre utan också om att allt färre får biståndsbedömd hjälp över huvud taget.

Bifall till Miljöpartiets särskilda uttalande i kommunstyrelsen!

Anförande nr 145

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag har två frågor till dig, Eivor. Den ena är: Är du för eller emot valfrihetssystemet inom vård- och omsorgsboendet för äldre? Du säger att det är färre äldre som får vård- och omsorgsboende. Den andra frågan är: Är det så att siffran över lag i Stockholm för våra äldre över 80 år ökar eller minskar? Jag vill gärna ha svar på de frågorna från dig. Ska jag upprepa frågorna, eller har du fattat dem?

Anförande nr 146

E i v o r K a r l s s o n (mp): Jo du, jag har fattat dem. Så tröga är vi inte på den här sidan. Jag tycker att det är viktigt att den äldre får välja boendeform, men det behöver inte betyda att allting måste ut på privat marknad. Och vad var din andra fråga?

Anförande nr 147

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det blir risk att jag repeterar lite nu, men jag är ännu inte så bekväm i den här talarstolen att jag kan improvisera. Jag håller mig därför till mitt manus.

Hur upplever den enskilde brukaren biståndsbedömningen i sin egen stadsdel? Det är oerhört viktig information. Därför önskar jag att vi skulle få en redovisning över samtliga överklaganden som har gjorts till länsrätten. Där skulle framgå vem som har fått rätt – stadsdelsförvaltningen eller den enskilde. Då kan vi utifrån den information som vi har fått gå vidare och se om beslut följer gällande lagstiftning och de riktlinjer vi har satt upp i staden. Det är viktig information för att kunna fatta bra beslut.

Att få veta varför en äldre väljer att vänta på ett boende är också viktigt dels för att man ska kunna förbättra de boenden som finns, dels för att man ska kunna ta

ställning till dem som väljs bort. Det kan ju handla om att de äldre vill komma nära och kära, men det kan också vara så att de tycker att kvaliteten är dålig.

Hur ser det då ut med äldres möjlighet att få ett vård- och omsorgsboende i staden i dag? Tendenserna visar att det blir svårare att få, speciellt för dem som är 80 år och äldre. De blir allt färre, Margareta Björk. Jag kan svara på den frågan. Men det hindrar inte att vi kan se att de som vill ha hjälp och stöd inte får det i den utsträckning som behövs trots att vi har generösare riktlinjer. Om vi ska kunna tala om en bra äldreomsorg är det viktigt att vi fokuserar på möjligheter och innehåll.

Bifall till kommunstyrelsens förslag men också till det särskilda uttalande som finns från s, v och mp!

Anförande nr 148

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande och fullmäktige! Å ena sidan är vi från båda sidor noga med att säga att vi ska lyssna till de äldre. De ska få större inflytande. Det är positivt. Å andra sidan hamnar vi nu i ett läge där man har lyssnat till de äldre. De har sagt att de inte vill ha det boende som de har blivit erbjudna. Det gäller de allra flesta i det här fallet då de verkställda besluten inte har blivit genomförda. Jag kan beklaga det, för det ser inte bra ut i statistiken. Men vi har lyssnat till de äldre och vad de har önskat. Däremot är det intressant att gå vidare med frågan om varför de äldre har tackat nej – vilka orsakerna är. Det ser jag verkligen som en utmaning.

De vitesförelägganden som har drabbat delar av staden är naturligtvis inte heller något eftersträvarsvärt. Det har man också förstått nu när det nya förslaget om lagen om valfrihet kommer att genomföras. Man har sagt att det då inte blir vitesförelägganden om den äldre har valt att inte tacka ja till ett erbjudande i ett annat boende än det han eller hon har önskat. Då har man återigen lyssnat till de äldre, vilket jag tycker är viktigt. Det bör ligga högt på dagordningen.

Vi har fler ärenden där de äldre har fått rätt. Det är viktigt att följa upp dem. När det gäller de önskemål som har framförts om en redovisning av överklaganden vet Leif Rönngren mycket väl att äldreförvaltningen har svarat att de håller på att ta fram sådana. De ska redovisas för oss i äldrenämnden. Ibland kräver vi av tjänstemännen att de ska vara snabba och helst svara på frågor i går. Men de har som sagt lovat att redovisa detta för oss alla.

Vi har också gått vidare med biståndsbedömningskansliet, som ni vet. Kansliet har nu gått igenom 27 000 biståndsbedömningar här i Stockholms stad, och det kommer att redovisas här inom en snar framtid. Man har precis i dagarna avslutat detta och håller på att sammanställa det man har kommit fram till. Det är väl det viktiga.

Naturligtvis står det högst på dagordningen att lyssna på de äldre och se till att de får det som de har önskat. Då får man också se över platserna runt om på våra boenden och utröna varför en del boenden är mer populära än andra. Man får ta till sig av den verksamhet som bedrivs där och försöka överföra den på andra boenden som kanske inte är lika eftertraktansvärda.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 149

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vet mycket väl vad vi har drivit i äldrenämnden från oppositionens sida; vi vill ha en sådan redovisning. Det tog ett tag, men vi fick med oss majoriteten på att det är viktigt att få den redovisningen. Den ser vi fram emot.

Men vi har också i den här salen som fullmäktigeledamöter fört diskussioner om att vi vill ha detta i en särskild redovisning där vi får upp de här ärendena så att vi kan ta del av helheten. Det kvarstår nog ändå att vi önskar även en sådan redovisning.

Jag noterar att det finns en liten brasklapp om det här med stadsdelarna, böter och köhanteringssystemet. Det står: I de fall man följer riktlinjerna ordentligt ska det nog inte vara någon större risk. Men det är nästa bekymmer. Vi har i våra diskussioner kommit fram till att man i flera ärenden faktiskt inte följer fullmäktiges beslut om generösare riktlinjer, och handlägger felaktigt. Det är därför vi behöver ha upp de här ärendena – för att kunna gå vidare och rätta till även detta.

Anförande nr 150

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det är en mycket viktig rapportering som vi nu får till fullmäktige. På det viset får vi en samlad bild över staden. Vi kan också se om det är någonting som behöver åtgärdas.

När man tittar på den statistik vi får den här månaden ser det som sagt ut som tidigare med en liten ökning. I de allra flesta fall handlar det om äldre som antingen vill vänta på ett önskat boende eller har valt att tacka nej. Det är oerhört viktigt att vi lyssnar på de äldre. Tidigare kunde man hamna i stadsdelsarrest. Enligt införandet av valfrihet i våra vård- och omsorgsboenden ska våra äldre inte längre hamna i den fällan.

Jag vill också understryka att inget av de här ej verkställda besluten beror på någon resursbrist.

Låt mig påminna om de stora problem vi hade när oppositionen satt vid makten. Det handlade bland annat om likabedömningen över staden. Den såg inte lika ut. Därför har vi nu infört ett biståndsbedömningskansli. Vi måste upprätthålla den rättssäkerhet som vi har pratat så mycket om här i kväll. Vi har påbörjat det arbetet och vi kommer att fortsätta idogt till dess att vi har klarat av det.

Under förra mandatperioden såg vi också att många insatser som hade beslutats om inte utfördes. Det är inte acceptabelt. Det är också någonting som vi nu arbetar med. Detta tillsammans med valfriheten handlar mycket om att kunna ge våra äldre rätten att påverka sitt eget liv.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 151

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Herr ordförande och fullmäktige! Vi får höra att antalet 41 som nu anges här är mycket större än tidigare. Det är 6 fler än vid förra redovisningen. Men det är också lika många, 41, som har tackat nej och väntar på ett annat boende. Det är precis som borgarrådet sade här nyss; det är väl bra att möjligheten finns för våra äldre att vänta på ett annat boende som de gärna vill ha. Det är någonting som de inte har haft möjlighet till tidigare, förrän den 1 juli.

Det finns ingen som har angivit resursbrist som orsak till att man inte ska få ett biståndsbeslut genomfört. Det står noll i den kolumnen. Det kanske också är värt att understryka att vårt biståndsbedömningskansli, som vi har inrättat, är en ytterligare åtgärd som vi har vidtagit för att förbättra kvaliteten och framför allt rättssäkerheten för våra äldre. Precis som vi hörde har kansliet genomfört 27 000 granskningar. Det är viktigt att vi har en likvärdig behandling över staden av våra äldre när det gäller biståndsbedömningen.

Varför väljer man då bort ett boende och varför väljer man att vänta på ett annat? Det handlar precis om samma sak som för oss andra – vi väljer gärna det vi själva tycker är det bästa. Ingen annan ska välja det till oss. Det tycker vi är viktigt.

Återigen: Varför blir det färre som inte får ett biståndsbeslut om att bo på ett vård- och omsorgsboende? Jag upprepar att det beror på att antalet äldre över 80 år minskar i staden. Det är kanske inte så konstigt att det då blir färre beslut om bifall till ett vård- och omsorgsboende. Antalet äldre över 80 år minskar alltså i staden; det vill jag säga.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 152

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! En annan förklaring kan vara att det är en tuffare bedömning ute i stadsdelarna på grund av ekonomin eller att ni fram till 2007 tog bort 400 platser i särskilt boende i staden. Med budgeten inför nästa år kommer ni också att ta bort åtskilliga hundratals platser till – detta trots att det faktiskt finns äldre som står i kö och vill komma in på boenden. Det där är en fråga som det finns flera bottenar i.

Vi har fått en början till en muntlig dragning från biståndsbedömningskansliet – för övrigt en alldeles utmärkt instans. Vi var med på det beslutet, och vi tror mycket på att kansliet får jobba igenom detta ordentligt och undersöka varför det ser så olika ut. Det är bara att konstatera att det fortfarande gör det även efter två år av borgerligt styre återigen. Bedömningsgrunderna ute i verksamheterna är olika. Det är det som biståndsbedömningskansliet ska jobba med. Kansliet ska ta reda på varför det är så här, systematisera, utbilda och åtgärda så att vi kan säkerställa kvaliteten även i bedömningarna. Där brister man i dag; det vet vi. Det finns säkert många skäl till det.

Anförande nr 153

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Leif Rönngren! Man vänder inte en skuta på ett eller två år om den har tuffat fram efter samma kompass under många år. Jag vill

påminna Leif Rönngren om det system som ni hade med minuter som var olika i olika stadsdelar. I Rinkeby kanske man fick 30 minuter för att gå på banken, men i Farsta fick man 15 minuter. Det var också olika när det gäller morgonbestyren.

Jag vill också påminna Leif Rönngren om resursfördelningssystemet. Det kan innebära att man i vissa stadsdelar har många som är över 80 år medan systemet hänger efter. I andra stadsdelar, som i min egen, har vi i stället färre 80-åringar, men systemet ger oss ändå mer pengar.

Det finns inga enkla lösningar och inte så enkla svar som Leif Rönngren vill ge på denna fråga.

Anförande nr 154

O l l e A n d r e t z k y (m): Jag tycker att det finns anledning att prata om riktlinjerna. Vad jag är egentligen är intresserad av att säga är att det naturligtvis är mycket svårt för en biståndsbedömare att döma rätt i ärendet. Jag har suttit i domstolar i 45 år, så jag har viss erfarenhet av hur man gör med olika komponenter när man har riktlinjer, paragrafer, förarbeten och allt vad det är. Det är faktiskt inte så enkelt som det ser ut. Otryggheten, åldern och skicket på den som har sökt är några av alla de komponenter som ska vägas in. Man kanske kommer fram till ett resultat. Sedan överklagar någon, och argumenterar på ett helt annat sätt när ärendet kommer upp i domstolen. Detta kanske gör att domstolen överväger att säga ja.

Det här är inga lätta saker att ta ställning till. Det är en juridisk prövning som görs. Jag vill bara säga det när vi diskuterar sådana här frågor. Helt enkelt är det inte.

§ 28 Revidering av taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen (utl. 2008:197)

Anförande nr 155

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Den nuvarande majoriteten har gjort en förändring av taxan och avgiftssystemet på miljö- och hälsoskyddsområdet. Det innebär att man i dag får betala för en utfärd tjänst från förvaltningen, vilket inte var fallet tidigare. Då hade man en fast årlig tillsynsavgift som fastighetsägarna kunde få betala utan att de över huvud taget såg skymten av någon tjänsteman från miljöförvaltningen. Nu har vi ett taxesystem som innebär att man faktiskt betalar för nedlagd tillsynstid. Det är ett mycket mer transparent system, som jag tycker fungerar alldeles utmärkt.

Avgifterna är baserade på den faktiska kostnadsbild som finns på förvaltningen för den här verksamheten. Det ställer naturligtvis krav på att man hela tiden ska jobba med att se till att man effektiviserar och har en så kostnadseffektiv tillsyn som möjligt på förvaltningen. Man kan inte bara slappa till och övervältra kostnaderna från förvaltningens sida till de verksamhetsutövare som man har att utöva tillsyn över. Det här ställer verkligen krav på att man ser till att man har en effektiv och väl fungerande tillsynsverksamhet.

I det här ärendet har vi en justering av taxan. Om detta blir fullmäktiges beslut innebär det att vi kommer att ha en självkostnadstäckning på 64 procent för miljöbalksärenden och 76 procent på livsmedelstillsynsverksamheten.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut i detta ärende.

§ 29 Ändrade avgifter för parkering och felparkering (utl. 2008:198)

Anförande nr 156

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Det här är ett ärende som många har synpunkter på åt både det ena och det andra hållet. Det handlar om parkeringsavgifternas och felparkeringsavgifternas nivå, och det är något som engagerar väldigt många i den här staden.

Det är viktigt att vi har en parkeringsavgift och en felparkeringsavgift som ser till att vi får ett begåvat användande av gaturummet och en rimlig omsättning på de parkeringsplatser som vi har. Det handlar om både framkomlighets- och trafiksäkerhetsfrågor, och det handlar också om att man har en god service från stadens sida gentemot medborgarna i form av tydligt markerade parkeringsplatser så att stockholmare och företag också har möjlighet att hitta till de parkeringsplatser som finns.

Den majoritet som vi företräder vill emellertid driva en politik som innebär att vi vill hitta fler parkeringsplatser i Stockholm. Vi har hittills fått fram ungefär 150 nya parkeringsplatser, mycket tack vare att vi kommer att använda fler vinkelparkeringar i staden.

Ärendet innebär att vi gör en justering av båda avgifterna. Det ska inte vara så att man kan strunta i att betala parkeringsavgiften därför att det är för billigt att betala felparkeringsavgifterna. Det måste vara en balans mellan de här olika avgifterna som innebär att felparkeringsavgiften är tillräckligt avskräckande. Vi tycker att de nivåer som kommunstyrelsen föreslår är rimliga nivåer. Det är ett rimligt förhållande mellan parkeringsavgifterna och felparkeringsavgifterna.

Om man tittar på oppositionens förslag är det ganska intressant med den otroligt häftiga kostnadshöjning som Miljöpartiet föreslår. En kvarts miljard kronor vill man dra in från bilisterna i Stockholm. Miljöpartiet har med sitt förslag gett en annan dimension till den devis som Socialdemokraterna använde i valrörelsen: Alla ska med. Det är verkligen så att alla, oavsett var man bor någonstans i staden, ska vara med och betala parkeringsavgifter. Det är rätt kraftiga höjningar som skulle bli effekten om Miljöpartiet fick bestämma på området. Citytaxan blir till exempel mer än dubbelt så hög, och det blir boendeparkering överallt i staden. Man kommer också att höja avgifterna kraftigt för närförortens bilister.

Detta är en illustration av att Miljöpartiet absolut inte vill se bilar i innerstaden. Det är också en intressant illustration av vilken diskrepans som finns inom oppositionen mellan partierna i den här frågan.

Herr ordförande! Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag i detta ärende.

Anförande nr 157

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet är mycket allvarligare än vad många kanske inser. Som vi ser det är det en kraftig spik i kistan för försäljningen av miljöbilar i Stockholmsregionen. Det borgerliga förslag som

berörs i ärendet är att ta bort subventionen av parkeringskostnaden för miljöbilar i Stockholm. Det kommer att innebära att den andel miljöbilar som säljs till stockholmarna kommer att minska kraftigt.

Detta tillsammans med två andra borgerliga beslut får absolut negativa miljöeffekter. Regeringen har nämligen beslutat att ta bort både undantaget för trängselavgifterna för miljöbilar och rabatten på 10 000 kronor vid köp av en ny miljöbil. Det är en ganska märklig politik att när konjunkturen står på topp är subventionerna av miljöbilarna mycket kraftig. Direkta bidrag, undantag från avgifter, skatteförmåner, gratis parkering med mera har uppgått till upp till 30 000–40 000 kronor per år för en familj. Men när konjunkturen är på väg in i en kraftig recession eller i värsta fall depression tas de flesta subventioner bort. Då försvinner stimulanserna redan i början av lågkonjunkturen. Miljöbilarna kommer att bli betydligt mindre intressanta att köpa än tidigare.

Vi måste få ett system med tydligare definition av miljöbilar som också möjliggör att det successivt ska skärpas i takt med att hela bilparken förändras i miljövänlig riktning. Vi måste ha kvar subventioner som understödjer vilja att prioritera köp av miljöbilar. Detta bidrar ni till att stoppa med dagens beslut.

Er politik förstärker alltså både lågkonjunkturen och inriktningen mot en kraftigt minskad andel av miljöbilar i Stockholmstrafiken. Det är trist att ni saknar insikt om de här sambanden.

Jag vill med detta yrka bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 158

Borgarrådet Hamilton (m): För det första kan man konstatera att 300 kronor nog inte är den stora skillnaden mellan *disaster* och fullständig *success* på miljöbilsidan. 300 kronor är ju det som är skillnaden mellan ditt och mitt förslag på det här området, Jan Valeskog.

För det andra kan man konstatera att vi i dag har ungefär 25 000 miljöbilar i Stockholm. 6 000 av dem har boendeparkeringsundantag. När det gäller försäljningen av nybilar är det fortfarande miljöbilarna som står för den stora andelen.

Dessutom kan vi konstatera att en stor andel av de miljöbilar som säljs är företagsbilar. Det du de facto vill göra, Jan Valeskog, är att ge en subvention på 35 miljoner kronor till företrädesvis företag eller tjänstebilsinnehavare. Jag tycker inte att det är rimligt att ge en sådan subvention till 6 000–7 000 miljöbilsinnehavare.

Anförande nr 159

Jan Valeskog (s): Jag är inte så imponerad av matematiken. Det är inga 35 miljoner kronor, utan det handlar om 15 miljoner kronor om man skulle ha 300 kronor per månad fullt ut. Jag tycker i och för sig att man skulle kunna pröva

möjligheten med full subvention med tanke på det akuta läge vi nu är på väg in i. Det är vi absolut beredda att pröva.

Totalt innebär subventionen på 300 kronor 7 000 kronor per år bara i parkeringsavgifter. Det är vad man får lägga ut i skattade pengar. Om man dessutom lägger till det som regeringen och riksdagen tar bort både när det gäller trängselavgifternas undantag och det direkta bidraget får det naturligtvis dramatiska effekter. Det kommer vi att se framöver. Och man gör det som sagt i början av en lågkonjunktur. Snacka om dålig tajming!

Anförande nr 160

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Jan Valeskog och Socialdemokraterna! Jag läser vad som står i er reservation när det gäller miljöbilsanvändningen. Du skriver: Samtidigt är det rimligt att parkeringsavgiftens styrande funktion finns kvar. Du säger att när det gäller miljöbilar ska vi ha parkeringsavgifter. Sedan går du in i slutet på reservationen och säger att ni går med på en halvering av boendeparkeringen. Ni löper alltså inte hela linan ut. Om ni skulle vara konsekventa skulle ni ta bort och göra någonting åt parkeringsavgifterna. Men ni pratar bara om boendeparkeringen i reservationen.

Anförande nr 161

J a n V a l e s k o g (s): Det är inte alls konstigt. Vi pratar ju om att vi ska ha subvention av boendeparkering för miljöbilar. I övrigt har vi inte haft några invändningar när det gäller parkeringsböter och justeringen av parkeringsavgifterna. Men vi tycker att det är ett hårt slag när det gäller subventioneringen av parkeringsavgiften för miljöbilar om man lägger ihop detta med regeringens politik på området.

Man kan lyssna på vad industrin och andra säger. I dag, tror jag att det var, kom ett utspel från någon intresseorganisation på området om att detta får en förödande effekt på efterfrågan på miljöbilar både i Stockholm och i resten av Sverige.

Anförande nr 162

M a t s L i n d q v i s t (mp): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Vi gröna vill gärna se en anpassning av parkeringsavgifterna i förhållande till markavgiften. Vi tycker att det är konstigt att man med skattebetalarnas medel subventionerar parkering på gatumark medan det ska vara marknadsanpassat i garage och på kvartersmark. Det är ett märkligt resonemang.

Vi är definitivt emot den parkeringsanarki som nu breder ut sig över staden, där de borgerliga desperat letar efter fler parkeringsplatser. Man återinför snedparkering, som togs bort redan på 70-talet därför att det ansågs för trafikfarligt. Man håller vidare på att dra ihop antalet parkeringsplatser så att det ska vara stört omöjligt att komma in från gatan mellan bilarna. Det drabbar bland annat sophämtningen och kan dessutom vara ganska farligt till exempel om en bår behöver bäras ut ur ett hus.

Det här är en konstig politik. Hela tiden försöker man få fram fler och fler parkeringsplatser. Trafiken måste anpassa sig efter staden och hur den ser ut. Staden kan ju

inte anpassa sig efter trafiken. Då blir det bara trafikytor kvar i hela Stockholm. Det är en absurd utveckling med tanke på hur den borgerliga sidan gärna vill utveckla staden för övrigt. Detta är någonting som inte går ihop. Man måste kanske bestämma sig förr eller senare. Vi hänvisar också till att det finns många goda exempel på god parkeringspolitik ute i Europa, till exempel i Lyon, Freiburg och andra europeiska städer. Det kanske är dags att börja titta i ett större, europeiskt perspektiv på de här frågorna.

Vi är emot att man tar bort miljöbilssubventionerna nu, för vi menar att infrastrukturen inte är tillräckligt utbyggd ännu. Det behöver den bli. Man kan bland annat titta på fordonsgasprisets utveckling det senaste halvåret och hur detta troligen kommer att påverka miljöbilsutvecklingen. Däremot vill vi ha ett rullande undantag – det ska inte fungera att ha subventioner för en gammal miljöbil. Vi ska hela tiden sträva efter senast möjliga tänkbara teknik.

Med hänvisning till allt det här yrkar jag på reservationen till förmån för Miljöpartiets förslag.

Anförande nr 163

Ulf Fridebäck (fp): Herr ordförande! Till Mats: Du pratar om vinkelparkeringar och snedparkeringar och att det skulle vara trafikfarligt. Under de senaste månaderna har man infört ett stort antal sådana på Södermalm, östra Södermalm, i det område där jag själv bor, och jag ser dagligen hur bra det fungerar och hur pass mycket fler platser som det finns för bilisterna.

Er politik, som du står för, är rent bilistfientlig, Mats. Har du tänkt på exempelvis vad det kostar att stå på Södermalm en vanlig dag med ert förslag? Det kommer att kosta 240 kronor att stå där på dagtid mellan 9 och 17. Det kommer att kosta 240 kronor att stå där på natten, eller mellan 17 och 9 på morgonen. Det är alltså sammanlagt 480 kronor. Vill inte du och Miljöpartiet att folk ska ha bil längre och kunna vara i staden?

Anförande nr 164

Mats Lindqvist (mp): När det gäller vinkelparkeringarna antar jag att du bor på en väldigt lugn gata, för annars är det så att när man backar ut från en vinkelparkering får man mottrafiken i den döda vinkeln. Det var därför man tog bort den på 70-talet, därför att det hände alltför många trafikolyckor. Trafikolyckorna har också ökat med 25 procent det senaste året i Stockholm, så det kanske finns ett samband med detta.

När det gäller hur mycket parkering på Södermalm ska kosta blir det i så fall billigare att skaffa boendeparkering. Det gynnar ju den utvecklingen. Då går det att ha bil på det sättet om man tycker att man har råd med det, om man nu inte vill ta tunnelbanan från Södermalm eller någon trevlig busslinje.

Anförande nr 165

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! En god tillgång till parkeringsplatser är en viktig förutsättning för att vardagen ska gå ihop för många stockholmare. Invånarna och besökarna har länge fått lida av en parkeringspolitik som minskat framkomligheten och försvårat möjligheterna att stanna och parkera.

Ett av den här majoritetens viktigaste mål för trafikarbetet är att fokusera just på framkomligheten, att göra fler parkeringsplatser och utöka servicen till bilisterna. För tillfället utreds det en parkeringsstrategi med just de här målen som uppdrag på trafikkontoret. Det sker också nu en stor genomgång av platser och gator just för att man ska kunna utnyttja marken bättre. Bland annat kommer det att bli ytterligare vinkelparkeringar. Som vi sade här tidigare har det blivit ungefär 150 nya parkeringsplatser bara genom att utnyttja marken på ett bättre sätt.

Ordförande! Det här ärendet handlar om ändrade avgifter för parkering och felparkering, och det handlar då om att avgifterna kommer att ökas. Det har att göra med att avgifterna i stort sett har varit oförändrade sedan 1997. Penningvärdesförämringen har gjort att avgifterna nu i stort sett har förlorat sin roll som ett trafikreglerande instrument, och det är därför det är så viktigt att kunna anpassa de här avgifterna så att de blir mer av en trafikreglerande sort.

Det här fullmäktige beslutade i oktober att avgifterna skulle höjas. Man tog en siffra på 20 procent av intäkterna från automaterna och beslutade att ökningen skulle vara 20 procent. Vi har hört här förut att det finns en stor majoritet för majoritetens förslag, men Miljöpartiet skiljer ut sig kraftigt.

Jag tittar i handlingarna och ser att Miljöpartiet vill införa Sveriges högsta avgift per timme. I dag är den 60 kronor. Ute på Arlanda i Sigtuna kommun kostar det 60 kronor. Miljöpartiet föreslår 70 kronor i timmen i city. Alliansens förslag är 40 kronor. Som jag också har sagt kommer det att kosta en enskild bilist som åker in till Stockholm en dag 240 kronor att stå på malmarna. Man kommer att införa avgifter i hela staden dygnet runt överallt.

Jag undrar, Mats Lindqvist och Miljöpartiet: Gillar ni inte att stockholmarna har bil och att de ska ha någonstans att kunna ställa bilen?

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 166

M a t s L i n d q v i s t (mp): Jag skulle vilja fråga dig, Fridabäck, när ni skriver i era intentioner att ni ska öka angöringsmöjligheterna också: Hur kommer det sig då att ni tar bort en massa lastzoner och sådana saker och krymper ihop utrymmet mellan parkeringarna så att sophämtarna inte kommer in till fastigheterna till exempel? Hur hänger det här ihop med er politik? Jag förstår den inte riktigt. Du kanske kan förklara för mig, som är lite okunnig i den här frågan.

Sedan undrar jag: Är det konstigt att Stockholm som Sveriges största och tätaste stad har de högsta parkeringsavgifterna? Skulle det inte vara konstigare om de var högre någon annanstans?

Anförande nr 167

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ja, Mats Lindqvist, det är väl ingenting att sträva efter att ha höga avgifter, utan man ska väl anpassa avgifterna till att det kan bli just en trafikreglerande effekt av avgifterna. Vi tror inte att de behöver vara det bara för att man har höga avgifter, utan man ska anpassa dem.

Sedan när det gäller frågan om angöringsplatser pågår det, som jag sade, ett arbete på trafikkontoret där man ska titta på de här platserna för att se om man kan utnyttja platserna bra. Det finns nämligen många sådana här platser där det inte är så förfärligt mycket människor och företag som använder dem, och därför är det bättre att man använder dem till parkeringsplatser. Så tycker vi.

Anförande nr 168

J a n V a l e s k o g (s): Jag skulle vilja fråga Ulf Fridebäck om just miljöbilar, om det nu är så som vi befärar att försäljningen av andelen miljöbilar kommer att minska dramatiskt framöver när ni har tagit bort nästan alla subventioner. Är ni då beredda att ompröva det beslutet och pröva möjligheten att införa subventioner på parkering och på andra platser som berör just miljöbilar?

Anförande nr 169

U l f F r i d e b ä c k (fp): Det är ju en hypotetisk fråga. Det vet man inte. Framtiden får väl utvisa hur utvecklingen blir. Men just när det gäller trängselavgifter och sådant som du var inne på är det ingen fråga som församlingen här, fullmäktige, hanterar, utan det är en fråga för riksdagen. Vad vi hanterar är parkeringsavgifterna och boendeparkeringen.

Anförande nr 170

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Syftet med att ha avgifter är att man ger en viss service och försöker hitta någon rimlig paritet mellan servicenivån och avgifterna, och i det här fallet även stödja ett förhållandevis bra beteende åt det hållet.

Som sagts tidigare har inte avgifterna höjts sedan 1997, och jag tycker rent allmänt att det är dåligt i alla sådana här taxesystem. Man borde egentligen varje år titta över hur taxorna ser ut, hur det ska vara, hur de ska följa med, så att man inte får eventuella chockhöjningar eller att syftet med avgifterna urholkas. Man ska ha en löpande, kontinuerlig diskussion om de följer med. Det har också att göra med p-boten i det här fallet, både att avgiften måste ligga på en rimlig, hög nivå så att det lönar sig att parkera rätt och dessutom att man verkligen försöker se till att de som står trafikfarligt bötfälls för att försöka få bort det beteendet.

Över huvud taget när det gäller bilar och sådant är det ganska lång investeringstid, framför allt för privatpersoner. Många har genom sitt köp visat att man inte omgående byter till en miljöbil, men när det är dags att byta bil tar man ett bättre alternativ. Jag tror att det skulle vara väldigt chockartat, rent ut sagt, om Miljöpartiets politik gick igenom rakt upp och ned. Det går inte att kräva att folk över en natt ska få så pass kraftigt ändrade förutsättningar. Det måste vara en

långsiktighet i det. Därför tycker jag också att avgiften måste ses över mer kontinuerligt.

Syftet med det här ärendet är också att få mer rotation på bilarna, större framkomlighet och lättare att hitta en parkeringsplats när man väl behöver den. Dessutom när det gäller miljösatser för övrigt byggs biogastankställen och anläggningar ut. Det satsas också på laddningsstationer för elbilar. Jag tycker att det är att gå vidare i detta när det gäller att uppmuntra till fler och bättre miljödrivna fordon.

Med det skulle jag vilja yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 171

J a n V a l e s k o g (s): Jag skulle vilja ställa samma fråga till Kristdemokraterna, nämligen: Om andelen miljöbilar efter era beslut kommer att minska kraftigt, är ni då beredda att ompröva ert beslut och införa mer subventioner för miljöbilar, bland annat när det gäller parkering?

Anförande nr 172

A n d e r s B r o b e r g (kd): Man kan aldrig sia om framtiden. Jag tycker att du har en väldigt pessimistisk syn. Det verkar som att bilägare bara går efter plånboken, om man tittar på dina delar. Jag tror att väldigt många köper miljöbil för att de tycker att det känns bra att bidra till en bättre miljö också. Andelen miljöbilar har ju etablerats på ett helt annat sätt, mycket snabbare än vad någon av oss egentligen trodde, och nyförsäljningen är väldigt bra.

Jag har därför svårt att se att det inom den närmaste tiden skulle vara något behov av att ta tillbaka den typen av subventionerad parkering som det är fråga om i det här fallet.

Anförande nr 173

M a t s L i n d q v i s t (mp): Jag skulle vilja fråga dig, Anders, om parkeringsböterna. Det var ju ett fall i tidningen nyligen där en kvinna hade parkerat sin cykel fel på Sveavägen och det kostade henne 1 200 kronor i böter. Det är samma summa som det kostar att planka i tunnelbanan. Varför kostar det då bara 900 kronor om jag ställer min bil på tvären på Kungsgatan eller i något annat allmänfarligt läge? Jag tycker inte att det finns en paritet. Tycker du inte att det är rimligt att det borde vara likställdhet inför lagen mellan cyklister och bilister?

Jag undrar också: Hur ser du på det här med markpriserna? Finns det något samband mellan dem och parkeringsavgifter på stadens mark? Eller är det helt fristående planeter från varandra?

Anförande nr 174

A n d e r s B r o b e r g (kd): För det första: Utan att kunna cykelärendet alltför mycket var det så att om hon hade ställt sig på gatan, som är en mer vanlig parkering, hade hon inte blivit drabbad av de 1 200. Det hade att göra med att det var reklam

som stod i vägen på trottoaren, vilket ledde till det, även om man kan ha synpunkter på om det var rimligt eller inte.

Jag är beredd att se på om det behövs ännu högre parkeringsböter på trafikfarliga fordonsplaceringar. Det här är en höjning, och vi måste titta på den och se vilken effekt den får. Men jag kan inte säga att det i framtiden alltid kommer att vara den nivån. Dessutom får du om du ställer dig mitt på Kungsgatan i en korsning förutom böterna också bortforslingsavgiften, som är en slant till. Så det är inte bara det.

Jag tycker att Miljöpartiet gör ett tankefel när det gäller markavgifterna. Det är inte så givet att marken kan användas till något annat. Man kan inte i stället för boendeparkering längs gatan plötsligt bygga ett hus där eller liknande. På vissa ställen kan du öka framkomligheten, och det kan man fundera på, men inte på det sättet att det går att göra direkt till en markdel.

Dessutom skulle jag vilja säga att det inte är så att man har garanterad plats när det gäller parkering, utan man får chansa på att det kanske finns en parkeringsplats om man har boendeparkering. Det är också det man betalar för.

Anförande nr 175

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Stockholm är en underbar stad, en stad där man inte behöver vara beroende av bil, en stad där man kan ta kollektivtrafik, en stad där hälften av hushållen väljer att inte ha bil. Men Moderaterna i den här staden verkar diskriminera alla de hushåll som väljer att inte ha bil. Det är faktiskt så att vi alla skattebetalare i dag får betala bilismens kostnader för staden, för att vi har sämre luft och buller, det som trängseln i Stockholm ger. Det betalar vi alla.

Därför genomför vi en grön skatteväxling. Vi sänker skatten för alla, och vi höjer avgiften på parkering, för att just bilismen ska stå för sina egna kostnader. Det är vad det i grunden handlar om. Men sedan handlar det också långsiktigt om hur man ser på staden. Och staden behöver mindre bilism, inte mer bilism.

Jag vet inte hur Moderaterna tänker för framtiden, men när någonsin ska man sluta jaga efter nya parkeringsplatser? När ska man inse att vi behöver samordna våra transporter, att vi behöver se bilen mer som ett komplement och inte som den enda lösningen, att vi behöver satsa på kollektivtrafik? Det är frågor som jag ställer mig. I Moderaternas Stockholm försämras luftkvaliteten och ökar trängseln, och vi har massor med problem.

Man kan läsa så fint i yttrandet: Stressade småbarnsföräldrar eller som fått svårt att gå, småföretagare, alla är de beroende av lättillgängliga parkeringsplatser.

Ja, inte är vinkelparkeringar ett exempel på en lättillgänglig parkeringsplats – tvärtom. Det blir oftast bökigt och svårt. Det är inte bara farligt ur trafiksäkerhetssynpunkt, utan det är också bökigare att komma in i och ut ur bilen. Vad tänker man om framkomligheten och tillgängligheten för dem som går och för dem som cyklar?

Vi genomför en grön skatteväxling. Vi sänker skatten för alla, och vi höjer parkeringsavgiften. Det är ingen chockhöjning med 100 procent. Om Ulla Hamilton skulle

läsa i sitt eget yttrande på s. 142 står det nämligen att boendeparkeringen i innerstaden är 600 kronor per månad. Vi höjer den med 50 procent till 900 kronor, men vi sänker också skatten för alla med 10 öre per person.

Det här är viktiga frågor. När det gäller miljöbilar gör man ett stort miljösvik. Det är så att försäljningen av miljöbilar i Stockholmsregionen hänger ihop med miljöbilsundantaget för boendeparkering och med miljöbilsundantaget för trängselskatten. Vi tycker att man måste fortsätta med det. Det har varit en framgångsrik politik, som man nu förstör. Är det någon typ av bil som vi behöver öka som andel är det miljöbilar.

Anförande nr 176

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Till Yvonne: Det är naturligtvis så att Stockholm är till för oss alla och alla trafikanter. Vi ska värna om dem som åker kollektivtrafiken, som åker buss – vi har bussfiler och allt det här, som du vet mycket väl. Vi har cykelbanor. Jag cyklar själv ofta – jag har inte så långt att cykla från Söder och hit, och det finns fina cykelbanor ända hit. Det går också alldeles utmärkt att gå hit – jag går ofta i staden.

Staden är till för alla, och den är också till för bilisterna. Du glömmer bilisterna. När man ska något ärende och har fullt med ungar kanske man ibland måste ta sin bil, och då är det väl viktigt att ha någonstans att ställa bilen. Det måste väl även Miljöpartiet tycka.

Att stå ett dygn på Södermalm kostar 480 kronor med ert förslag, om man kommer in och står bara en dag. Då säger du: Köp en boendeparkering! Men om man bara ska vara här i ett eller två dygn kostar det de här slantarna. Kan det vara rimligt?

Anförande nr 177

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Ni avskaffade också den fria parkeringen som man hade när man kom till staden och ställde bilen utanför innerstaden. Vi tror att man måste minska bilismen i innerstaden. Det är många olika små bäckar. Det handlar om att samordna transporter. Det handlar om att fler väljer att ha bilpool, så att man inte väljer bilen varje dag utan kanske just när man behöver använda den, en helg, för storhandling eller någonting. Det är någonting som vi börjar få fler och fler människor att göra.

Men ni verkar ha som ambition och mål att antalet parkeringsplatser i staden ska öka hela tiden. Det kommer inte att fungera. Det leder till att ni vill ha fler bilar i staden och till att det kommer att bli mer trängsel.

Ni har haft en trafikpolitik där ni har försämrat för de gående. Ni har kortat tiden för att gå över en gata till exempel. Ni har gjort saker som gör att det är svårare för människor med funktionshinder, äldre människor eller människor som har med sina småbarn att ta sig över gatorna, därför att ni har gjort det enklare för bilarna genom att de har fått mer tid att köra på bilvägen. Det ger inte en stad för alla stockholmare.

Anförande nr 178

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Fel, säger Yvonne Ruwaida: Det är bara 50 procent vi höjer boendeparkeringsavgifterna med. Men jag säger så här.

Grön biljett: i dag 30 kronor i timmen. Miljöpartiet föreslår 70 kronor i timmen.

Citypark röd biljett: i dag 20 kronor i timmen. Miljöpartiet föreslår 60 kronor i timmen.

Malmtaxa blå biljett: i dag 12 kronor i timmen. Miljöpartiet föreslår 30 kronor i timmen.

Det är mer än 100 procent, Yvonne Ruwaida. Ursäkta, jag hade fel! Men det är faktiskt mer än 100 procent.

Anförande nr 179

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Månadsavgiften när det gäller boendeparkeringen är 50 procent. Det lät som att det var den som Ulla Hamilton pratade om. Och det var den som var den stora chocken. Jag hörde det på Ulla Hamiltons inledning.

Men vi gör faktiskt en grön skatteväxling. Och du vet precis att alla de ökade intäkter som vi får på parkeringar sänker vi skatten för alla stockholmare med. Så det är inte så att vi tar in några nya intäkter. Men ni tar bort miljöbilsundantaget, och då är det för att finansiera andra saker. Det står väldigt tydligt i er text. När ni tar bort miljöbilsundantaget är det bara för att få in ökade intäkter.

Jag tycker att man kan vara så ärlig att man förklarar sina politiska motståndares politik på ett ärligt sätt. Vi genomför en grön kommunal skatteväxling, där de här höjda parkeringsavgifterna går till alla hushåll i form av sänkt skatt för alla. Det innebär att det är de som använder bilen som får betala lite mer än i dag, och de som inte har bil slipper subventionera bilisterna. Jag tycker att det är dags för Stockholm att sluta diskriminera dem som väljer att inte ta bilen.

Anförande nr 180

J o n a s N i l s s o n (m): Herr ordförande, fullmäktige, stockholmare! När man hör Miljöpartiet får man en känsla av att de tror att det finns någon typ av folkligt stöd för deras bilpolitik. Men det finns det inte. Om man tittar på de första elitisterna, som oftast bor mitt i staden där man absolut inte behöver bil, på 70-talet fanns det ungefär 2,2 miljoner bilar, när debatten började. I dag har vi en bilpark på 3 miljoner och däröver. Sedan man har haft den här diskussionen och försökt väcka någon typ av bilhat har bilparken ökat med 1 miljon. Det fanns 100 000 motorcyklar 1970, och nu är de 170 000. Det finns i grunden inget folkligt stöd för en sådan här typ av bilpolitik.

Vad innebär det då att stockholmarna ska leverera in 250 miljoner kronor i parkeringsavgifter? Ja, många exempel har kommit här, men det handlar bland annat om att det i Johanneshov ska kosta dubbelt så mycket att parkera mot vad det kostar i dag att parkera på Södermalm. I Vantör ska det kosta dubbelt så mycket som det kostar i

dag att parkera på Kungsholmen. Det är faktiskt vad det handlar om. Det ska inte vara gratis att parkera utanför tullarna, som Miljöpartiet säger, utan det kommer att kosta dubbelt så mycket i Johanneshov mot vad det kostar i dag att parkera på Södermalm.

Sedan säger ni här att vi måste titta oss omkring i Europa och måste bygga ut infrastrukturen. Det här är helt nya saker för mig mot vad jag har hört tidigare från Miljöpartiet. Man vill stoppa Förbifart Stockholm. Man vill sänka parkeringsnormen. Man vill stoppa Österleden. Man vill ha trängselskatt på Essingeleden. Man vill minska antalet parkeringsplatser med 5 procent per år. Man vill stänga gator. Man vill stoppa Norra länken. De parkeringsgarage som vi behöver bygga försöker man också alltid stoppa, och dem röstar man emot och överklagar i domstol.

Man säger alltså en sak här men gör en helt annan sak när det väl kommer till votering och när det väl kommer till verkligheten. Det ska vi inte glömma bort. Man vill göra det så surt som möjligt för alla att äga bil, fast bilen för väldigt många är den enda möjligheten att bo strax utanför staden, att bo i ett litet hus, jobba på ett annat ställe, handla mat, inte behöva vara hemma hela tiden, inte behöva fråga någon annan. Vi ska också komma ihåg att bilen är oövervinnlig, för bilen tar en från den plats där man är till en plats dit man vill, och inte från en busshållplats till en annan busshållplats eller från en tågstation till en annan tågstation, där man varken är eller vill komma till.

Anförande nr 181

M a t s L i n d q v i s t (mp): Jag skulle vilja fråga dig, Jonas: Känner du till att det i Skärholmen kostar att parkera 24 timmar om dygnet, medan det i innerstaden är fritt i stora delar? Tycker du att det känns rättvist med den fördelningen?

Du pratar om elitisterna i innerstaden. Jag kan lugna dig med att jag bor i Hökarängen, så jag tror att det dröjer rätt länge innan jag kommer att bo i innerstaden. Jag hinner förmodligen avlida av ålderdom innan Hökarängen räknas till innerstaden.

Anförande nr 182

J o n a s N i l s s o n (m): Herr ordförande! Det finns en massa exempel man kan slänga sig med. Någoting som upprör mig däremot – det är det senaste, och jag är väldigt glad att vi nu håller på att bygga parkeringsgaraget i Högalid, som vi äntligen har kommit i gång med – är det parkeringsgarage som har försenats i fem år med hjälp av överklaganden och så vidare. Stockholm Parkering har haft en sådan här kostnad, och det hade varit nästan lika värdefullt att elda pengarna nere på trottoaren. Det öppnar förgäveskostnader, som det heter, på 3 miljoner kronor bland annat för att Åsa Romson har överklagat det i flera års tid. Det är väldigt tråkigt.

Anförande nr 183

M a t s L i n d q v i s t (mp): Herr ordförande, övriga ledamöter, åhörare! Det är riktigt, som nämndes nyss, att vi inte alls tycker om parkeringshus i innerstaden. Men vi kan gärna tänka oss att bygga parkeringshus, fast utanför, i kollektivgoda lägen. Till exempel Farsta Strand skulle vara ett utmärkt ställe att ha ett

parkeringshus på. Då skulle man kunna ställa sin bil där och ta pendeltåg, tunnelbana eller någon buss därifrån och dit man ska. Det tycker vi skulle vara en väldigt bra effektivisering av trafiksystemet i Stockholm.

Det känns lite som att när vi frågar om marknadsanpassning av parkeringsavgifterna, varför det ska vara billigare att stå på gatan än på kvartersmark någonstans, får vi veta att det här är lite av ett lotteri. Man kan inte vara säker på att få en plats. Det kanske ligger någonting i det. Så är det på många kvartersparkeringar också, att man inte kan vara säker på att få en parkering där – om man nu inte har en egen, reserverad plats, förstås, som då kanske ska vara lite dyrare, eller ett eget garage, då det kan bli lite dyrare. Men nu är det generellt billigare att stå på gatan överallt.

Utifrån synpunkten att det är alldeles för dyrt att stå i Stockholm ett helt dygn med våra avgifter borde ni också tycka att det är för dyrt att stå på Arlanda med 60 kronor i timmen. Där ställer folk ofta bilen när de flyger i väg någonstans, kanske till Thailand eller USA, och då lämnar man bilen hela veckan, två veckor, en månad eller ett halvår – vad vet jag? Då måste det här enligt ert tankesätt kosta alldeles för mycket, och så borde ni ju inte ha det. Varför gör ni inte någonting åt det i så fall, om ni nu vill ha det billigare?

Jag vill återkomma till frågan: Varför har ni försämrat för angöring i Stockholm? Det drabbar ju varutransporterna. Ni har dragit ihop parkeringsplatser så att det inte finns plats för till exempel sophämtarna att komma emellan dem längre. Jag kan nämna fallet Gästrikegatan, där det här har hänt, och flera andra platser i Stockholm också. På vilket sätt ökar effektiviteten och framkomligheten med det här? Ni kanske tjänar två parkeringsplatser på Gästrikegatan genom att göra så här, men kostnaderna ökar ju för dem som bor i husen där innanför. Sophämtaren måste stiga in på trottoaren nere vid korsningen, och för varje steg sophämtaren tar lägger de på extra och debiterar hyresvärden, som sedan debiterar dem som bor i huset.

Hur stämmer det här överens med er politik? Ni driver ju upp kostnaderna för de boende genom er idiotiska parkeringspolitik.

Anförande nr 184

J o n a s N i l s s o n (m): Den senaste forskningen i USA, där de forskar väldigt mycket på hur man ska få ned antalet körda kilometer, har kommit fram till att 70 procent av bilutsläppen är så kallad söktrafik, det vill säga de som letar parkeringsplatser. Det låter väldigt mycket, och man kan ifrågasätta om det verkligen är 70 procent. Men någonstans där har man hamnat i den forskningen. Om det är 50 procent är det också väldigt mycket.

Därför undrar jag vad meningen var, om man ska driva en politik som gör att man försenar parkeringsgarage med två, tre, fyra och upp till fem år innan man kan komma till skott. Det kostar väldigt mycket pengar att ha så kallade förgäveskostnader, som man har haft i Högalid för Högalidsgaraget. Men det är inte det värsta – pengarna är faktiskt inte det värsta. Det värsta är att den politik som ni bedriver har gjort att det har släppts ut ännu mer avgaser just i Hornstull, och där behöver man verkligen inte mer avgaser. Svara på det!

Anförande nr 185

M a t s L i n d q v i s t (mp): Det är intressant, Jonas, att du tar upp just USA. Där kan man titta på staden New York, som nämns i glada sammanhang när det gäller skyskrapor till exempel. 75 procent av New York-borna har inte bil därför att de tycker att de inte behöver det då de har ett utmärkt kollektivtrafiksystem. Det de har problem med i New York är alla från New Jersey, Hoboken och alla angränsande stadsdelar som envisas med att köra in till New York och försöka hitta parkeringsplatser där. Därför överväger nu även New York att införa trängselavgifter för att försöka komma till rätta med det här. Jag tycker att det är en väldigt intressant utveckling, som vi i vårt parti följer väldigt noga. Det borde ni göra också.

Anförande nr 186

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! När det gäller Arlanda är det, som du vet, en annan kommun, Sigtuna kommun, och det kan rimligen inte vi här ha några synpunkter på. Arlanda har högst avgift i Sverige för närvarande. Om ditt och Miljöpartiets förslag går igenom har Stockholms city högst. Det var någonting som du eftersträvade, att ha högst avgift, om det nu ska vara så bra. Men vi kan inte göra någonting åt Arlanda, som svar på din fråga.

När det gäller angöringen, som jag också sade tidigare, pågår det ett utredningsarbete på trafikkontoret där man åker ut och tittar på alla de här platserna. Du nämnde Gästrikegatan, och jag kan inte just det exemplet. Men idén med det här är naturligtvis inte att försvåra för sopbilarna och andra, utan man ändrar och förminskar där kontoret bedömer att det är bra att göra det. Det är utgångspunkten för det hela.

Sedan var det markanpassning och att det är dyrare att hyra garage. Med ert förslag undrar jag vad det blir.

Anförande nr 187

M a t s L i n d q v i s t (mp): När det gäller just Arlanda har Sigtuna varit moderatstyrt hur länge som helst. Jag antar att ni pratar med era partikamrater över gränsen, så det borde väl inte vara omöjligt att tycka saker och ting där.

Ni har faktiskt försämrat angöringsmöjligheterna runt om i Stockholm redan, bland annat på Gästrikegatan. Det är det jag säger. Men jag tar det du säger nu, Ulf, som att ni backar i den frågan och rättar till era tidigare misstag. Det tycker jag är bra, och det stöder jag absolut.

Anförande nr 188

L u k a s F o r s l u n d (c): Ordförande, fullmäktige! Att vi i Centerpartiet vill gynna miljöbilsägande är ingen nyhet. Det visade vi i vår budget där vi avsatte 40 miljoner för att behålla miljöbilsundantaget i boendeparkeringen. I övrigt tycker vi att de föreslagna parkeringstaxorna är väl anpassade. Det är också hög tid att taxorna anpassas till en annan nivå. Man kan fråga sig vilken annan tjänst eller vara som har legat kvar på samma nivå sedan 1997 förutom parkeringsavgifterna.

Samtidigt som vi skriver upp nivån måste vi människor fortfarande kunna ha råd att köra bil även i Stockholm. Jag har en god vän som bor i city, och ibland får han hjälp med barnpassningen av sina pensionerade föräldrar. För dem finns det inget annat realistiskt alternativ än att åka bil in till staden. Om man tittar i Miljöpartiets reservation skulle min kompis ha det ganska svårt med barnpassningen i framtiden, för hans föräldrar skulle då betala 960 kronor per dygn i parkeringsavgift för att komma till hans hem.

Det är bra med höga miljöambitioner, men samtidigt måste man förhålla sig till dagens verklighet. I takt med förbättringar i kollektivtrafiken kan vi styra om ännu mer bilism till kollektivtrafik, och det gör vi med parkeringsavgifter, bättre kollektivtrafik och trängselskatten.

Anförande nr 189

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Miljöpartiet kör ju samma ljusblå vals som man körde i budgetfullmäktige när det gäller den gröna skatteväxlingen. Ni skiter ju i hur lagstiftningen ser ut på det här området. Det går inte att göra en sådan här skatteväxling som ni föreslår.

Det finns en tydlig reglering när det gäller parkeringsavgifterna, att avgiftens storlek därvid alltid ska avvägas med hänsyn till vad som behövs för trafikens ändamålsenliga ordnande. Det står inte att man kan använda höga parkeringsavgifter för att sänka kommunalskatten eller finansiera andra delar, utan det är väldigt tydligt i lagstiftningen att intäkterna från parkeringsavgifterna ska användas till trafikens ordnande. Men det struntar ni i. Ni vill chockhöja de här avgifterna. Ni ska få in 250 miljoner kronor tvärs av utan vidare.

Mats Lindqvist argumenterar när det gäller Arlanda precis som om det var Sigtuna kommun som ägde parkeringsplatserna där. Det borde väl du veta, Mats, som har en bror som jobbar på Arlanda, att det är Luftfartsverket som hanterar de sakerna där ute. Det är en privataktör, så det är en helt annan fråga än den vi diskuterar här nu. Det är en kommunal parkeringsavgift som diskuteras i det här ärendet och vilken nivå som Stockholms stad ska lägga på parkeringsavgifterna. Ni vill ta in en kostnad som är mycket, mycket högre än det som i dag ska användas för att se till att trafiken fungerar på ett bra sätt i Stockholm.

När det sedan gäller parkeringsstrategin, lastzoner och sådana saker pågår det, precis som Ulf Fridebäck sade här tidigare, en översyn av parkeringsstrategin. Där ingår det också att man ska titta på de här lastzonerna, så att vi får en bättre fungerande ordning i staden. Det är viktigt att vi har sådana lastzoner och stoppzoner så att näringslivet är nöjda och glada med hur det fungerar i Stockholm.

När Miljöpartiet pratar om de här frågorna låter det alltid som att vi över huvud taget inte är ett dugg intresserade av någonting annat än bilar. Jag vill bara nämna tre små ord: Citybanan, tvärsparbanan—city och övriga tvärsparbanor. Om det är någonting som vi pratar otroligt mycket om, vi som sysslar med trafik och infrastruktur i dag, är det väl hur vi vill bygga ut spårbunden kollektivtrafik i den här regionen. Om man då kommer och påstår att vi bara är intresserade av biltrafik har man inte hängt med mycket i debatten, herr ordförande.

Anförande nr 190

M a t s L i n d q v i s t (mp): Jo, Ulla, jag känner givetvis mycket väl till hur parkeringsavgifterna fungerar på Arlanda emedan min bror arbetar där. Men Ulf kom med ett så fint upplägg att jag inte ville förstöra det för honom.

Anförande nr 191

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Ulla Hamilton förstår ju ingenting, verkar det som. Vi vill ordna trafiken, och vi vet precis hur regelverket för parkeringsavgifterna ser ut. Men vi säger då att när man genomför en så här stor höjning av en avgift kanske man också ska titta på andra sidan, så att det överlastar någon annanstans. Därför sänkte vi skatten. Det är för oss en grön kommunal skatteväxling. Men vi vill ordna trafiken. Vi vill ha mindre bilism och mindre trängsel, och då kan man inte ha fler och fler parkeringsplatser, som Moderaterna vill ha.

Vi måste få folk att börja använda bilen som komplement. Här behövs politiska verktyg.

De här tongångarna som finns från borgarna i synnerhet när det gäller parkeringspolitiken är samma tongångar som man hade när vi diskuterade trängselskatter. Vi är bilfientliga, vi vill stockholmarna illa och det var det ena med det andra. Och trängselskatten blev en succé. Jag kan lova er att det vi har pratat om är den framtida parkeringspolitiken, som kommer att bli lika lovordad som trängselskatten i Stockholm i dag.

Anförande nr 192

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ja, det där sista skulle det vara väldigt intressant att höra en kommentar om från Jan Valeskog, om han instämmer i att det kommer att bli den framtida parkeringspolitik som dina kompisar i Miljöpartiet har.

Det som Miljöpartiet ägnar sig åt på det här området är att till det yttersta, på ett extremt sätt, använda sig av parkeringsavgifterna med syftet, som de säger, att ordna trafiken. Men det ni vill göra är ju i princip att förbjuda trafiken i Stockholms innerstad. Ni vill använda straffbeskattning av bilisterna för att se till att man inte använder bilar. Det är ju det som det handlar om. Det är därför som ni vill höja timparkeringsavgifterna med mer än 100 procent runt om i staden. Om man bor vid Gullmarsplan får man därför betala flera tusentals kronor mer än vad man behöver betala i dag. Det är ju det som är sanningen.

Anförande nr 193

J a n V a l e s k o g (s): Jag tänkte först inte stanna vid den framgångsrika socialdemokratiska trafik- och miljöpolitiken, som framgår bland annat av vår reservation. Jag tänkte kommentera de borgerligas dito.

Jag kan då först konstatera att under den förra mandatperioden protesterade nuvarande finansborgarrådet och andra högt när den formella möjligheten att höja felparkeringsavgifterna togs i fullmäktige. Vi höjde då inga avgifter, men i dag föreslår ni detta utan reservationer. Ni säger ett och gör ett annat.

Ni protesterade och skrev vitböcker om faran av att höja parkeringsavgifter och boendeparkeringsavgifter, och nu har ni höjt båda utan reservationer.

I trafikpolitiken rent allmänt lovar ni att ta beslut om förbifarten, att extra medel ska tillföras investeringsramarna för Stockholm. Förbifarten skickar ni tillbaka till Vägverket, vilket försvårar verkliga beslut under överskådlig tid. Era förslag på investeringsmedel för vägar och järnvägar är kraftigt underdimensionerade. Dessutom säger ni nej till lånefinansiering. Ni säger ett och gör ett annat.

Ni sätter käppar i hjulet för både Norra länken och Citybanan. Det är andra exempel. På miljösidan drar ni ned kraftigt när det gäller resurserna till miljöarbetet i Stockholm. Ni vägrar att agera för att i praktiken komma till rätta med det största enskilda miljöproblemet, nämligen partiklarna, och vidtar inga åtgärder för att minska dubbdäcksanvändningen. Ni säger ett och gör ett annat.

Min slutsats är att historien och dagens politik visar att om det ska hända någonting när det gäller infrastruktur och miljö bör vi inte ha ett borgerligt styre. Men som tur är finns det ett socialdemokratiskt alternativ, som är resultatinriktat.

Anförande nr 194

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande! Man häpnar ju! Här står en socialdemokrat, som säger att de ska regera tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, och säger att vi är emot bilar och att de är för bilar. Du säger att vi ska ha förbifarten. Har du pratat med dina kompisar om det? Du säger att vi ska ha mer bilar i staden. Har du pratat med dina kompisar om det? Vänsterpartiet vill ju stoppa all bilism inom tullarna. Det är helt otroligt hur du bortser från den realitet som du lever i över huvud taget.

Det är ju tack vare oss, den borgerliga majoriteten både i staden och i riksdagen och regeringen, som förbifarten är där den är just i dag. Det är tack vare oss som Citybanan är där den är i dag. Det pågår ett infrastrukturarbete i Stockholm som aldrig tidigare har skådats tack vare den här majoriteten. Kom och hjälp mig, Jan Valeskog!

Anförande nr 195

J a n V a l e s k o g (s): Det är alltid nyttigt – därav min inledning – att påminna om verkligheten, nämligen historiskt vilka som uträttar vad. Det har varit så när ni har styrt att det har varit mycket prat – det håller jag med om. Ni är duktiga på att prata om infrastrukturinvesteringar, framför allt vägar. Men när det gäller både spår och vägar, som vi vill ha, är det dåligt med resultatet. Norra länken och Södra länken var inte tack vare er, utan det var tack vare oss den genomfördes. Citybanan stoppar ni, och ni skickar tillbaka förbifarten på obestämd tid.

Det är klart att vi är bekymrade över att detta återupprepas, att det är mycket prat och lite verkstad.

Det är samma sak med parkeringsavgifterna. Det var mycket prat åt ett annat håll förra mandatperioden, men nu har ni i och för sig ändrat er och tycker i enlighet med vår uppfattning, så på den punkten är vi eniga.

Men ni pratar om miljö och trafik, och det första ni gör när ni kommer till makten är att stoppa utvecklingen och försäljningen av nya miljöbilar. Det gör ni kraftfullt genom att ta bort alla subventioner. Det kommer ni att märka.

Anförande nr 196

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Till Jan Valeskog: Varför genomförde du då inte allt det här som du pratar om att vi var emot förra mandatperioden? Det var ändå du och dina kompisar på den där sidan som satt i majoritet här. Men du lyckades inte samla en majoritet för era förslag.

Jag tycker också att det är häpnadsväckande att du har mage att börja prata om Norra länken och Citybanan. Har inte Norra länken startats nu? Besluten om Citybanan är tagna, och projektering och allting har påbörjats. Nej, Jan Valeskog, det är mycket snack och lite verkstad.

Anförande nr 197

J a n V a l e s k o g (s): Det där sista var att stjäla mitt tema. Men jag kan bara konstatera – även om folk inte tycker att det är kul att höra historia – att du mycket väl vet att ni stoppade Norra länken tre år helt i onödan, att ni stoppade Citybanan ett halvår helt i onödan och så vidare. Vi ska inte fastna i historien. Det är trist. Nu ska vi se framtiden an. Vad ni gör är att stoppa utvecklingen när det gäller försäljningen av miljöbilar. Ni skickar tillbaka förbifarten på obestämd tid. Vi får hoppas att Citybanan rullar på. Upp till bevis! Än så länge är man inte så imponerad.

Anförande nr 198

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Man måste hela tiden när man diskuterar det här börja med det överordnade målet, och för Miljöpartiet är det överordnade målet att biltrafiken totalt sett ska minskas i innerstaden, även i förorterna men framför allt i innerstaden. Det gäller inte bara miljön med avgaser och den typen av miljö, utan det handlar också om vad man använder gaturummet till. Där tycker vi att det ska finnas gaturum där vi kan plantera träd och där folk kan gå utan att uppleva att det kommer bilar som hotar dem. Barnen ska kunna leka lugnt på många av gatorna på malmarna, precis som de i dag kan ute i förorterna.

För att nå det här målet är parkeringspolitiken en väldigt viktig sak. Man skulle kunna säga att finns det inga parkeringsplatser kommer det inga bilar. Det är lite drastiskt, men jag anser att boende givetvis ska kunna ha bil om de vill och ha den parkerad i närheten till en rimlig kostnad. Det är en sak. Men det är de besökande, det vill säga sådana som åker till arbetet, till affärer och en massa sådana saker, som skapar en väldigt stor del av trafiken. Det är där vi ska reglera hårt med höga priser så att folk endast står väldigt kort tid på p-platsen.

Jag tycker att man ska reglera priset för parkering på ett sådant sätt att det alltid finns parkering även mitt på dagen eller när det är många besökande, alltså så att priset styr ned antalet parkerade bilar till en sådan nivå att det alltid finns några parkeringsplatser över. Det ska vi ha, för att slippa söktrafiken. Jag håller med en tidigare talare om att det inte är bra att ha en massa söktrafik, som ger väldigt mycket miljöförstöring. Det där reglerar vi med priser.

Sedan är det gata kontra garage. Där är det ofta så att det är bättre att bilarna står i garage. De kan få en rationell utfart mot en huvudgata, och i gaturummet är det ofta mer väsentligt att använda gatorna, som jag sade nyss, till lekplatser och allt möjligt för fotgängare. Man måste alltså införa en sorts parkeringsplatsutväxling, som jag skulle kunna kalla det. Det betyder att man höjer priserna rejält på gatan men har en rimlig nivå i garaget, så att man på så sätt för över gatuparkering till garage. I dag finns det många garage som inte är fullbelagda.

Anförande nr 199

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Till Eie: Du säger att Miljöpartiet strävar efter att minska biltrafiken, särskilt i innerstaden men också i hela staden. Helst skulle du vilja utplåna den, tror jag – då vore du säkert väldigt nöjd. Men verkligheten är ju en annan. Bilarna finns här, och de kommer att vara kvar inom överskådlig framtid, gärna mer miljöutvecklade och mer miljövänliga. Det tycker naturligtvis jag också.

Sedan pratar du väl om gaturummet och vill plantera träd. Men det är ju precis vad vi gör i staden. Det planteras träd utefter gatorna just för att det ska bli trevligare och allt sådant där. Att barn ska leka på gatan är väl att ta i lite mycket. Det är nog lite trafikfarligt, Eie.

Om ert förslag går igenom om en höjning exempelvis på Södermalm och malmarna med 480 kronor per dag, som ni vill ta ut, blir det kanske så tomt på gatorna att den trafikväxling som du så vackert pratar om blir möjlig. Det kanske också blir möjligt för barn att leka på de tomma gatorna, för bilarna lär inte ha råd att stå där.

Anförande nr 200

E i e H e r l i t z (mp): Det är inte så att vi vill förbjuda folk att kunna använda bil i innerstaden, men vi vill att bilen ska användas med mycket hög grad av måttlighet. Det ska gå bilar på en del av gatorna – det ska det alltid göra – men kanske inte så många. Men om man nu prompt måste ta bilen in till staden för att handla någonting som är tungt och skrymmande till exempel, och likaså om man tar bilen för sitt arbete, ska det vara möjligt och till och med kunna gå lätt. Vi ska styra det här med parkeringen, som jag sade, och reglera med höga priser för besökande.

Anförande nr 201

J o n a s N i l s s o n (m): Herr ordförande! Jag tänkte egentligen inte ta den här repliken, men jag kunde inte hålla mig. Återigen säger man en sak här i talarstolen och gör en annan.

Men till att börja med: Eie är ändå rätt ärlig, och jag tycker att det är fint och bra. I grunden vill man eliminera trafiken helt och hållet, även om det kanske är lite drastiskt. Men i grunden handlar det om det. Det här att människor rör sig fritt från bostad till ishockeybanor och jobb, handlar och så vidare är någonting som man vill vara emot – för man vet aldrig hur det kan gå om folk får röra sig fritt, verkar det som.

Jag vill ändå ge en eloge till dig, att det är handlandet och folk som har en uppgift som genererar den stora trafiken. Begreppet okynnesåkande är inte någonting som du använder dig av, och det tycker jag är väldigt fint och bra. Det är ungefär som att det är en massa människor som åker omkring och okynnesåker.

Du säger också att det är bra med parkeringsgarage och att man inte ska stå på gatan. Ja, men agera då i verkligheten som att ni är för garage! Var för garagen! Kämpa inte emot dem! Det gör ni på alla andra ställen.

Anförande nr 202

Eie Herlitz (mp): Det här med garagen handlar om att det ska hända någonting. Det får inte vara som det har varit många gånger att man bygger garage när man gör nya hus i Stockholms innerstad, och så blir det fler parkeringar. Men det försvinner inga andra parkeringar i stället. Den här parkeringsplatsväxlingen bygger på att om man skaffar garage styr man med priset så att bilarna använder garaget, och därefter tar man bort motsvarande mängd parkeringsplatser på gatorna.

Jag tycker mycket väl att barn inte ska kunna leka överallt, men det ska finnas gatusystem och sammanhängande gator där barn kan gå till skolan till exempel utan att känna sig hotade, utan någon risk. Det är väldigt viktigt.

Parkeringspolitiken, ska vi komma ihåg, är ett av de viktigaste styrmedel vi har för att kunna minska trafiken i innerstaden. Jag säger minska, inte ta bort den helt.

Anförande nr 203

Berthold Gustavsson (m): Herr ordförande, fullmäktige! Här är ett utomordentligt exempel på den rödgröna röran. Ofta är ni inte överens inom den rödgröna röran och ofta ej ens inom respektive parti.

Lindqvist talar om fler p-platser och fler p-hus, men sedan är det ej fler p-platser och inga p-hus. Eie tycker att det ska vara mer parkeringsgarage, men ändå vill han minska bilismen inom och utom staden. Valeskog pratar om förbifarten och mer subventioner för bilar. Ja, det är inte lätt att hänga med i hur ni vill ha det egentligen.

Jan Valeskog säger att vi stoppar olika saker och skjuter på framtiden. Vilka var det som stoppade Dennisöverenskommelsen? Hur var det med den? Du ska ju regera med de andra. Hur är det med det här att godkänna eller stoppa olika saker? Hur var det med Norra länken? Hur var det med Södra länken? Hur är det med förbifarten? Hur är det med Österleden? Ska ni ha trafiken utanför staden? Ska det vara någon trafik över huvud taget?

Ruwaida pratar om subventioner, att andra subventionerar bilisterna. Vilka är det som subventionerar vilka egentligen, Ruwaida? Är det inte så att alla som inte åker med SL subventionerar dem som åker med SL med ungefär 50 procent? Det man betalar i avgift för SL-kort och SL-biljetter är ungefär 50 procent av vad det i verkligheten kostar.

Sedan det här med vad det kostar att stå per vecka och på Arlanda. Jag stod där i veckan som var, och det kostade 490 kronor för en vecka. Men du vill att det ska kosta 560 kronor per dygn i ytterförorterna, Lindqvist. Det skulle bli 3 920 kronor på en vecka, och det är ändå i Älvsjö eller ute i förorterna. Hur kan du tycka att det är rimligt? Nej, det här är något helt enormt.

Tänk att det är 250 miljoner ytterligare som ni vill lägga på bilisterna! Hur ska det gå ihop med att Valeskog vill minska kostnaderna för bilister? Detta är även om de har miljöbilar – det kan kosta så här mycket enligt Miljöpartiets förslag. Hur ska ni få ihop de här olika bitarna? Jag kan i alla fall inte få det att gå ihop.

Anförande nr 204

M a t s L i n d q v i s t (mp): Jag förstår att det var lite svårt för dig att hänga med när det gällde garagen. Men det jag sade var att vi gillar en idé som att till exempel ha garage i Farsta Strand, där det finns många goda bytesmöjligheter till pendeltåg, tunnelbana och olika busslinjer för att ta sig närmare in mot staden. Det tycker vi kan vara en god politik. Visst, man kanske kan köra långt utifrån landsbygden någonstans, och så kan man ställa bilen där och sedan resa kollektivt in till staden.

Det är också det här med miljöbilsundantaget, som ni vill avskaffa. Varför vill ni göra det? Varför tror ni att miljöbilsmarknaden fungerar nu? Som jag har förstått er politik, där jag kanske inte hänger med riktigt, tror ni på att fler miljöbilar ska rädda er politik. Varför satsar ni inte på den då? Det flippar ju ut fullkomligt.

Anförande nr 205

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Du pratar om parkeringsgarage ute i Farsta Strand som infartsparkering, men vi såg hur det var när ni styrde. Ni fick inte ens fram infartsparkeringar för att det skulle fungera med trängselskatteförsöket. På de områden där det skulle vara tillfälliga infartsparkeringar skulle det byggas sedan. Så det här med att du vill tillskapa p-garage där ute stämmer inte med verkligheten, inte med vad ni lade fram förslag om och vad ni lyckades införa inför trängselskatteförsöket.

Det här är också bara att slå blå dunster i ögonen på folk. Ni säger att ni vill en sak, men ni gör ju inte det när ni har chansen och möjligheten att genomföra någonting av er politik. Alltihop är bara att brandskatta allting vad bilism heter. Det är vad ni är ute efter.

Anförande nr 206

J a n V a l e s k o g (s): Moderaterna har uppenbarligen dåligt minne när det gäller den trafikpolitiska historien. Jag vill bara säga att Socialdemokraterna

påbörjade Södra länken, påbörjade Norra länken och påbörjade Citybanan. Ni försenade ett par av de här projekten. Det är sanningen.

Sedan har naturligtvis de olika politiska partierna här i fullmäktige rätt att driva vilka frågor de vill inför valet och annat och försöka finna stöd för dem. Det får man ha respekt för. I vårt fall när det gäller trafikpolitiken tycker vi att man ska beskatta de bilar som rullar, det vill säga de som kör i trafiken och som trängs i trafiken, i form av bensinskatter och trängselavgifter. Det gäller inte de bilar som står stilla – det är tvärtom bara bra att de står stilla; ju mer de gör det, desto bättre är det för miljön.

Anförande nr 207

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): För de bilar som rullar vill du alltså, som Miljöpartiet och Vänstern, även ha trängselskatt på Essingeleden. Är det så jag ska tyda det? Det är det de säger, och du håller med. Jag måste tyda det på det sättet.

Sedan är det väl bara att konstatera att hade ni inte fått stöd av de borgerliga hade ni inte heller lyckats komma någonstans med de saker som ni ville genomföra. Frågan är vilka det är som stoppar.

Grejen är ju här att om ni tycker att ni är i koalition med dem även i opposition, eller står tillsammans med dem, är ni också för att brandskatta bilisterna med 250 miljoner kronor extra. Det är så man måste tyda det, eftersom ni i är tillsammans i opposition här. Det är väldigt allvarligt i alla fall att ni ser så här på medborgarna.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 208

S t e l l a n H a m r i n (v): Berthold behöver inte vara så rädd för den rödgröna röran. Det har fixat sig alla gånger förut, och vi kommer att fixa det nästa gång också. Det blir en nyttig ekologisk och god kompott, lite lagom skär till slut, som vi alla kommer att trivas väldigt väl med.

Vi stöder en högre parkeringsavgift, och vi kan tänka oss att göra det fortsättningsvis också under kommande år om det behövs för att minska trängseln och få till mindre bilar i centrala staden.

Vi tycker också att de som parkerar fel bör betala åtminstone lika mycket och egentligen ännu mer än de betalar som åker fel på SL. Det är mycket allvarligare att parkera fel än att missa detta med SL-kortet, för det kan skapa en massa andra problem förutom själva felåkandet.

Sedan är det ett bekymmer att man missbrukar handikapparkeringarna. Vi tror också i vissa fall på detta med prisreglering och att det kan styra nyttjandet. I det här fallet tror vi att det kan vara bra att ha en betydligt högre avgift om man parkerar fel på handikapparkeringen. Då blir den till för de handikappade och inte för andra, vilket vi tror är viktigt.

Vi beklagar den borttagna miljöpremien. Det kommer säkert att minska miljöbilsköpandet, och det är inte särskilt bra. En sådan här rullande premie som Miljöpartiet föreslår tror vi kan vara en ganska god åtgärd.

Sedan har jag noterat att borgarna inte har kommenterat detta med vinkelparkering och högre olyckstal. Det är ändå ganska allvarligt om man nu genomför en åtgärd som innebär att det blir fler olyckor, då för övrigt, som ni säkert har sett, Stockholm har dubbelt så många olyckor som Göteborg. Här ökar de medan de minskar i Göteborg. Det är en intressant uppgift, som man också bör fundera en hel del över.

Det är också så, som Eie sade här på slutet – ett inlägg vars principiella innehåll jag tycker var mycket klokt – att det verkligen är en prisfråga. Våra parkeringshus står ganska tomma. Jag vet inte om ni nyttjar dem. Jag var hos tandläkaren i dag, och då kunde jag notera att det finns ganska gott om plats. Genom högre priser är det uppenbart att vi kan föra över parkering från gatorna, där de inte hör hemma, till de tomma platserna i parkeringshusen, där de fyller en mycket bättre funktion än de gör nu.

Anförande nr 209

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande! Stellan Hamrin! Jag börjar från slutet. P-hus – jo, men det är väl bra att de kan användas. Vi är beredda att höja p-avgifterna ute på gatorna, och det kan medföra att fler parkerar i p-husen.

Beträffande vinkelparkering undrar jag hur många som håller med om att det är besvärligare att parkera på en vinkelparkering än på en fickparkering. Jag tror nog att de allra flesta föredrar att parkera på en vinkelparkering. Det är där som överallt annars, att man ska iaktta den omsorg och försiktighet som behövs för att undvika trafikolyckor, självklart. Det tror jag också att man gör. Men det är väl mycket mer krångel och skapar mycket mer stopp i trafiken om man ska fickparkera, särskilt de som inte har tränat särskilt på det. Det är i alla fall min uppfattning att det tar betydligt längre tid och är besvärligare.

Anförande nr 210

S t e l l a n H a m r i n (v): Det är väl bra att vi är överens om att använda parkeringshus. Då kanske vi ska höja taxan ännu mer efter nästa år när vi ser hur det här slår. Finns det fortfarande tomma platser i husen ser vi fram emot det.

Jag ska inte ge mig in i någon diskussion om varför det är högre olyckstal med vinkelparkering, men jag utgår från att undersökningen är riktig och att man nog bör fundera en del över det. Man vistas ju mer i trafiken, misstänker jag, och inte minst om man ska in i bakluckan när man är vinkelparkerad än när man står parallellt med trottoaren, som förefaller mig vara ett säkrare sätt att placera sig på.

§ 33 Bildandet av ett gemensamt brandförbund (kommunalförbund) – nytt ärende på grund av ändrade förutsättningar (utl. 2008:202)

Anförande nr 211

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är väl medveten om att det här är bara en förändring av ett tidigare beslut, men av en rad olika skäl – om inte annat, om man ska vara riktigt pretentiös, att vi fattar beslut som har historisk betydelse då och då i den här fullmäktigeförsamlingen – vill jag ändå säga några ord i det här ärendet, när vi nu ska bilda ett gemensamt brandförsvarsförbund.

Jag tror att jag och även några andra har haft tillfälle tidigare att säga att när vi tittar just på räddningstjänst och brandförsvaret när vi jobbar kommunpolitiskt ska vi komma ihåg att när man i städernas historiska början bildade städer på olika sätt var det här ett av de första kommunala åtagandena. Långt innan vi hade långa sittningar om socialtjänst, förskolor, äldreomsorg eller någonting annat pratade man just om brandförsvaret.

Det finns många goda incitament för att man har det här på ett lokalt och kommunalt plan, men om jag ska lägga ett kristdemokratiskt perspektiv i det också pratar vi mycket om subsidiaritetsprincipen, att det ska vara på lägsta eller bästa effektiva nivå. Som samhället ser ut i dag är den bästa och mest effektiva nivån, vill jag påstå, för brandförsvaret i en region som den vi lever i här i Stockholm att ha ett brandförsvarsförbund.

Det är viktigt i det här förslaget till beslut att vara tydlig med att det i alla fall på kort sikt inte innebär speciellt mycket operativt. Det operativa samarbetet mellan brandförsvaret i vårt län och även i angränsande län om det kniper är alldeles utmärkt. Det kan säkert förbättras ytterligare, men det är alldeles utmärkt. När det gäller det mer strategiska arbetet, det förberedande analysarbetet, planeringsarbetet och det administrativa arbetet är det här alldeles utmärkt, och inte bara någonting som blir effektivare utan på lite sikt någonting som också leder till sansade rationaliseringsvinster. Det har jag själv upplevt när jag som tjänsteman jobbat nära Södertörns brandförsvarsförbund, på södra sidan i vårt län.

Kort sagt, mina damer och herrar och presidiet, är det här ett alldeles utmärkt förslag som jag härmed vill yrka bifall till.

§ 35 Motion om snabbare utveckling av smarta energilösningar (utl. 2008:58)

Anförande nr 212

E v a - L o u i s e E r l a n d s s o n S l o r a c h (s): Ordförande, ledamöter! Viviann Gunnarssons motion är ambitiöst och allvarligt menad, och där finns många bra idéer som varje klok beslutsfattare bör titta närmare på. Stockholm ska inte bli en stad som går förlorad miljömässigt. Det måste finnas ambitioner från politiskt håll att hitta framtida lösningar på klimatproblemet. Energiförsörjningen står för en stor del av koldioxidutsläppen.

Om miljömål som har satts upp ska nås måste nya och innovativa idéer få komma fram och prövas. Då duger det inte att säga att det inte går, som det andas i motionssvaret. Börja med att utveckla de idéer som finns, pröva ny teknik till exempel på en befintlig stadsdel. Naturligtvis ska alla nya hus som byggs ha ett program för energisnålt byggande, och det ska vara en tvingande regel för att få bygga.

Om Stockholm ska vara i framkant när det gäller att minska klimatpåverkan och vår del av utsläpp av klimatgaser måste beslut fattas och åtgärder vidtas ganska så snabbt.

Alla bra och ambitiösa förslag om miljöförbättringar ska tas på allvar. Tyvärr avslås de alltid om de kommer från oppositionen av den moderatstyrda majoriteten i Stadshuset. Det är tråkigt eftersom vi behöver samverka över partigränserna i en så viktig fråga om miljöförbättrande åtgärder.

Att avfärda stadsvindskraft och solceller med att det är dyrt är föga framåtblickande. Det finns redan i dag försök med solceller, och snart kommer nya vindkraftverk med bättre och mindre enheter att tas fram.

Det gäller bara för politikerna att visa vilja att pröva och satsa. Jag hoppas att de idéer som Viviann Gunnarsson presenterat i den här motionen kan vara vägledande för framtida energilösningar i Stockholm.

Anförande nr 213

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, ledamöter! Motionen är skriven av före detta miljöborgarrådet. Motionen handlar om snabbare utveckling av smartare energilösningar. Motionären anser att staden bör ligga i framkant när det gäller utvecklingen av solenergi och vindkraftslösningar. Motionären har ett förslag om alla stadsdelar ska inventeras för att se var det är möjligt att införa solceller. Lösningen med solceller i fasader bör användas i större utsträckning i nyproduktion av fastigheter. Det föreslår att ha solcellsinstallation i gatubelysningen och för p-automater samt att inventera möjligheten att använda stadens mindre vindkraftverk.

Ordförande, ledamöter! Det är känt för alla att all användning av energi har negativ påverkan på miljön. Förbränning av bränslen är orsaken till skadliga utsläpp till luft, och utbyggnad av vattenkraft ger skador i till exempel naturen. För att minska miljöpåverkan från energianvändningen bör de energislag väljas som har så liten

miljöpåverkan som möjligt. Förnybara energikällor som solvärme och vindkraft är bättre för miljön än bränslen som olja och kol. Fossila bränslen bör ersättas med förnybar energi. Ett annat sätt att minska miljöpåverkan är att använda energin på så sätt att man effektiviserar så mycket som möjligt. Varje besparad kilowattimme minskar miljöpåverkan från energianvändningen.

Ordförande! En beredning i frågan har kommit med remissvar som handlar om energieffektivisering som har fortsatt från 1998 då vi hade en energiplan. Där står det också att erfarenheter från Hammarby Sjöstad ska användas. Från 1998 fram till 2006 hade vi en energiplan, vi hade skickat det ut på remiss till olika nämnder och bolag. Men fram till nu finns det ingen riktig energiplan som staden har rådighet över när det gäller energianvändning och distribution för aktiv miljö och hälsa i Stockholms stad.

Jag vill ställa frågan till miljöborgarrådet: När kommer energiplanen i Stockholms stad?

Anförande nr 214

Borgarrådet Hamilton (m): Herr ordförande! Enligt den information jag har kommer energiplanen i samband med att översiktsplanen tas fram.

Anförande nr 215

Rebwar Hassan (mp): Ordförande! I slutet av 2005 skickade vi ett förslag till energiplan till mark- och trafikkontoret. Remissvaren kom i maj 2006. Sedan skulle den överordnas översiktsplanen, det stämmer. Men det har gått två år, och det finns ingen energiplan just nu. Det betyder att den kommer att bli klar 2009, som jag uppfattar det.

Anförande nr 216

Stellan Hamrin (v): Energifrågor är ganska komplicerade, tycker jag. Smarta energilösningar är det nästan ännu värre att skapa.

Jag bor mer av en slump i ekoby i Björkhagen där vårt energisystem har tagit slut. Vi har ägnat ett år åt att skaffa ett nytt, hur det ska se ut och hur vi bäst kan använda de pengar vi har. Vi har haft massor med inbjudna experter som har pratat om allt från vindkraft till solceller och alla möjliga kombinationer av det, inklusive fjärrvärme, elpatroner och annat. Också frågan om man ska satsa pengar på att isolera husen mer eller vilken temperatur man ska ha på distributionsvattnet till ledningar, allt mellan 30 och 40 grader Celsius. Vi hade ingen aning om att frågan var så komplicerad när vi bjöd in alla dessa personer.

Det är svårt, inte minst för en bostadsrättsförening i mindre områden utan egen kompetens, att hitta den bästa lösningen. Där behöver man mycket hjälp. En mycket enkel åtgärd är att sätta in solceller. Det är nästan lönsamt i dag. Dock får man bidrag till det för offentliga lokaler, vilket gör det lönsamt i sådana situationer. Men det kommer också för privatpersoner, och då är det något att titta på.

Man kan numera köpa vindkraftverk. När Viviann lade den här motionen tyckte vi att förslaget om vindkraftverk var ganska tokigt, om jag ska vara ärlig. Men det har faktiskt kommit moderna mycket små vindkraftverk som inte ens kräver tillstånd att sätta upp, utan det räcker med en anmälan. Det kan alltså bli väldigt många av dem. Det kanske inte är en så dum idé. Det är väl till och med så att man kanske skulle behöva en viss styrning från staden i sådana situationer. Det skulle innebära att man borde ägna en del energi åt det här.

Jag tycker att det är synd att stadens ambitioner är så låga som man kan läsa ut av svaret på motionen. Jag tycker att Ulla är mycket mer positiv i miljöförvaltningen än vad hon är här. Man behöver hjälp med att skapa fungerande system i exempelvis en bostadsrättsförening eller ett bostadshus. Det är inte alls självklart hur man ska utnyttja komplicerade system till att skapa ett nytt system som är så bra som möjligt.

Solceller är helt möjliga att sätta upp. Det är egentligen bara att köra i gång. Är man lite idealistisk gör man det på egen hand. Små vindkraftverk kan som sagt vem som helst sätta upp nu. De är väldigt små och ger el på ett sätt som både är lönsamt och ganska trevligt. Jag tycker att staden borde satsa betydligt mer på detta än vad man gör och se till att vi får ett bra och välfungerande system i hela staden.

Anförande nr 217

Ulf Friedebäck (fp): Herr ordförande! Jag vill tala om för Stellan Hamrin att solceller har vi monterat på Hovets tak under förra året. Det har också monterats sådana vid simhallen i Åkeshov. Du säger att det är lönsamt, men jag kan tala om för dig att om staden själv skulle ha fått betala för det tror jag inte att staden hade gjort det. Mesta delen av kostnaden täcks av bidrag från länsstyrelsen. Det är pengar det med. Men för stadens del är det i dagsläget inte lönsamt att göra det.

Anförande nr 218

Stellan Hamrin (v): Det är jättebra med solceller. Jag tycker att vi ska hjälpa till så att alla människor kan göra det. Jag vet att det inte är lönsamt för privatpersoner, det sade jag. Det är däremot lönsamt för offentliga lokaler för man får bidrag till det. Men det kommer att vara lönsamt om tre fyra år enligt experternas beräkningar. Det ligger väldigt nära i tiden, och därför menar jag att det är ett fullt realistiskt alternativ i dag.

Anförande nr 219

Borgarrådet Hamilton (m): Herr ordförande! Det görs väldigt mycket i Stockholm på det här området, men jag tycker att de konkreta förslag som finns i den här motionen inte är så där jättebra. Därför har vi avstyrkt motionen. Bland annat framgår det med all önskvärd tydlighet i trafikkontorets yttrande över detta att det kanske inte så där jättesmart att ha solceller i gatubelysningen, vilket motionären föreslår. Så här års har vi inte så himla mycket sol, kan vi påminna oss om. Därför måste vi ha reservlösningar. Just solceller i gatubelysningen kanske inte är den mest kostnadseffektiva lösningen för en stad som Stockholm.

Det framgår också av trafikkontorets yttrande att man har solceller i parkeringsautomater, och det leder till en högre servicekostnad. Det finns en del problem med detta. Jag tycker att det är viktigt att vi från stadens sida säger att vi på vissa områden är framåtsyftande och satsar på spännande projekt, som vi har gjort i Hammarby Sjöstad. Men vi måste också vara medvetna om att vi måste vara kostnadseffektiva och inte slänga pengar på en massa pengar på sådant som vi vet kommer att bli mycket dyrare än det skulle behöva vara.

Vi har i dag fattat beslut i den budget som råder just nu och två år framåt en energieffektiviseringsmiljard när det gäller stadens egna fastigheter. Det finns mycket att göra där. Det gjordes mycket lite under förra mandatperioden. Vi har ett generellt besparingskrav när det gäller energianvändningen i stadens lokaler under 2009 års budget. Vi jobbar med att sätta press på byggande när det gäller energieffektivt byggande.

Jag kan erkänna att jag var ganska tveksam till energideklarationen när den kom. I dag tycker jag att det är ett ganska hyfsat hjälpmedel, inte minst för bostadsrättsföreningar, som Stellan Hamrin var inne på här. Man kan få ganska konkret hjälpmedel för att se till att man kan jobba för att energieffektivisera i de egna bostäderna. Där har miljöförvaltningen tillsammans med ett antal övriga kommuner i länet inom ramen för KSL en energirådgivningsverksamhet.

Det är många stockholmare som investerar i både luftvärmepumpar och bergvärmepumpar i dag. Det pågår ganska mycket på energieffektiviseringsområdet i Stockholm, men jag tycker inte att det som föreslås i den här motionen är så kostnadseffektivt som jag tycker att man borde vara.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 220

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Förra miljöborgarrådet Viviann Gunnarsson tog upp väldigt viktiga frågor, nämligen hur vi i Stockholms stad kan vara med och ta ansvar för att det utvecklas nya förnybara energikällor. Det är någonting som städer som London, Barcelona, Berlin har satsat på både på nationell nivå och på kommunnivå. Man inser att man måste i hela samhället ta ansvar för den klimatomställning som behövs.

Vilken är den energikälla som alla säger kommer att vara framtidens energikälla, den stora? Det är solenergin. Att då ha det förhållningssättet som Ulla Hamilton visar här och som visas väldigt tydligt i utlåtandet visar ganska uppenbart att man inte har en strategi för Stockholm för att ta fram nya förnybara energikällor, oavsett om det är vindkraft, sol eller biogas. Det är bedrövligt. Det kommer att göra att Stockholm i framtiden kommer att ligga efter när det gäller förnybar energi. Det är väldigt tragiskt för Sverige. Stockholms medverkan skulle vara väldigt viktig för Sverige.

När man säger att man har ambitioner, som Ulla Hamilton, glömmar man bort att man inte gör det som görs i till exempel London eller Barcelona, nämligen att de har väldigt tydliga krav på nybyggnation. Vi har sagt att 2010 ska nya bostäder som markanvisas i Stockholm förbruka högst 45 kilowattimme per år inklusive

hushållsel. År 2009, nästa år, ska hälften av bostäder som markanvisas uppfylla det kravet. Då är man teknikneutral, som Ulla Hamilton påstår att hon vill vara. Ställ då krav på att nyproduktion av bostäder sker på ett sätt som tar fram både energieffektivt boende och också nya alternativ.

Man behöver också agera för att vi ska få de nya miljöteknikföretagen till Stockholmsregionen. Det är viktigt om vi i framtiden vill ha de hållbara jobben. Vi måste agera när vi upphandlar.

I det här betänkandet är det uppenbart att det här är ingenting för Stockholms stad. Jag kan säga att när man räknar på det här i till exempel Tyskland, där man gör noggranna uträkningar i kommunerna, räknar man in de nya jobb som skapas. Man räknar på klimatvinsterna i form av minskade koldioxidutsläppen. Då är satsningen på solceller, biogas och vindkraft marknadsekonomiskt lönsam. Det är där framtiden ligger.

Anförande nr 221

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag tror inte att Yvonne Ruwaida behöver vara orolig för att Stockholm ska förlora sin tätposition när det gäller miljöfrågorna. Vi har satt upp ett oerhört tufft mål till 2015 som innebär att vi ska minska koldioxidutsläppen med 25 procent. Det är det tuffaste mål som någon kommun i hela landet har satts upp.

Anförande nr 222

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det målet är tyvärr ett mål som är för lågt satt. Jag vill påstå att det man måste göra är att ha en genomtänkt strategi och titta på vad som händer ute i världen. Under förra mandatperioden började Stockholms stad genom miljömiljarden att ta den här typen av ansvar. Jag tror inte Stockholm har gjort allt man skulle ha kunnat göra. Men nu är det flera storstäder i världen som faktiskt håller på att hinna i kapp, för att vara där Stockholm låg före, och som kommer att utveckla mycket mer.

Jag undrar varför man tog bort miljöprogrammet, programmet för miljöanpassat byggande. När man nu bygger vid till exempel Norra Stationsområdet har man inte krav på att nybyggnationen ska vara energieffektiv. Man säger inte, som man gjorde i Hammarby Sjöstad, att de som bryter mot det och som inte följer upp miljökraven fullt ut får vite. Man ska ha ett effektivt sätt att få marknaden att hitta lösningarna.

Jag tror att de kommer att stärka byggbranschen i Sverige som kommer att ha den bästa moderna tekniken. Det här borde vi satsa på i framtiden.

Anförande nr 223

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, ledamöter! Klimatfrågorna är i fokus i hela världen. Men i Stockholms stad finns ingen energiplan fram till nu. Bostadshusen kan vara en lösning, men miljöborgarrådet ser inte kopplingen mellan bostadshusen, bostadspolitiken och energin som lösning i Stockholms stad. Det finns mycket att göra i den byggda miljön i Stockholm för att minska energianvändningen. Det finns

möjlighet att spara mer än 10 procent, som miljöborgarrådet förespråkar. I stadens bolag och stadens verksamheter finns det möjlighet att minska mer än 10 procent. Men för att det ska bli verklighet krävs dock politisk vilja, och den politiska viljan finns inte hos majoriteten.

Det borgerliga målet att spara energi med 10 procent är helt otillräckligt. Stockholms stad köper 2,3 terawattimme energi per timme. 10 procent räcker inte fram till 2010 för att nå klimatmålen. Borgerliga vill minska energianvändningen med 50 procent fram till 2050. Vi tycker att det är otillräckligt, det finns ingen politisk vilja hos majoriteten. Fram till nu inga energicentrum; energicentrums framtid är oklar fram till nu.

Under förra mandatperioden hade vi utställning och energirådgivning i stadsdelarna. I dag finns inte Agenda 21-konsumentrådgivning i stadsdelarna. För att minska energianvändningen behöver man påverka attityderna hos individerna i Stockholms stad. Men de borgerliga har försummat detta. Det finns ingen rådgivning i stadsdelarna. Jag vill ställa frågan till miljöborgarrådet: Hur ska stockholmarna vara med i processen för att minska energianvändningen?

Anförande nr 224

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Vad gjorde ni, Rebwar Hassan, under förra mandatperioden för att fastighetskontorets alla fastigheter skulle energieffektiviseras? Det skulle jag vilja ha svar på.

Anförande nr 225

R e b w a r H a s s a n (mp): Vi har skickat rekommendation till olika nämnder och jag tror till och med grannkommuner. Vi tycker att det är bättre att samverka med olika nämnder i grannkommunerna. Vi hade konsumentrådgivning om minskning av energianvändning. Men ni försöker lita på marknadskrafterna när det gäller att minska energianvändningen. Ni har ingen politisk vilja att minska energianvändningen. Vi tycker att 10 procent inte räcker. Ni har inga verktyg i Stockholms stad för att minska energianvändningen, vi hade det.

Anförande nr 226

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige och Yvonne Ruwaida! Jag blev lite förvånad när Yvonne Ruwaida uppe i talarstolen säger att det enbart är solenergin som kommer att vara den stora framtidskällan. Jag trodde att du var bättre påläst än så. Det är bra många olika energikällor som det gäller att använda utöver att man ska använda energin effektivare, som vi har tagit initiativ till med energieffektivare hus och så vidare.

Javisst, man bygger enorma solenergianläggningar ute i öknarna. Där är det ju jättebra med sådant. Det gäller att använda rätt sak på rätt ställe. Där det är mörk en stor del av året och som mest molnigt är kanske inte solen den allra effektivaste källan.

Man har också vågkraft. Det finns många olika anläggningar med olika typer av vågkraft. Vindkraft ska man ha där det blåser. Även kärnkraften är det allt fler som inser är bra mycket bättre än kol och olja, som ni tydligen tycker kan vara helt okej att använda och ha kol- och oljeanläggningar. Vi tycker att man ska avveckla dem och ha kärnkraft i stället för dem med tanke på miljöutsläppen.

På tal om dem har vi ibland pratat om naturgas. Nu har man sett att det börjar läcka ut metan från taigan i Sibirien. Det är 30 gånger farligare än koldioxid. Det kanske börjar vi aktuellt att börja använda den i större utsträckning och ta till vara och sedan rena avgaserna så att det blir mindre farligt innan det kommer ut i atmosfären än om det släpps ut direkt. Det börjar bubbla upp från havet och från marken också. Om det tinar mer blir det en enorm utveckling av utsläppen, och det kommer att gå mycket fortare med uppvärmningen av jordklotet än med koldioxiden.

Det gäller alltså att använda rätt sak på rätt ställe. Då får man se vad som är effektivast i Stockholm. Det är det vi har försökt svara på.

Anförande nr 227

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag har lite goda nyheter till dig, Berthold Gustavsson. Du kanske inte känner till att Sverige är ett av de länder som är allra lämpligast för solceller, och det finns en anledning till det. Vi har en buffert som är ganska unik. Vi har vattenkraften. När vi inte får solenergi direkt kan vi använda vattenkraften. Den här buffertmöjligheten som Sverige och även Norge har är unik i hela Europa. Det gör att vårt land är väldigt lämpligt att ha solenergi i.

Sedan håller jag med om att öknen är en alldeles ypperlig plats för solenergiproduktion. Jag tror att man behöver mycket småskalig produktion i närheten. För att det ska funka bra behövs ett genomtänkt system. Det gäller för staden att vara med och ta ett ansvar. Om man till exempel har solceller någonstans ska energin pumpas in när man har överskott till andra system. Sådana system har man till exempel i USA, man har det i Tyskland, Spanien och Japan och på många andra ställen i världen. Tyvärr har vi det inte i Sverige. Därför händer det inte lika mycket, men vi har också i Stockholm moderatlett styre som inte tycker att de här frågorna är viktiga.

Anförande nr 228

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Jag vill påstå att både regeringen och styret i Stockholm tar det här på största allvar. Reinfeldt har gjort en mängd utspel och tagit en mängd initiativ – om du följer mer pressen något – på det här området. Du kommer nog att få se ännu mer under tiden som Sverige är ordförandeland i EU.

Du säger att det måste vara småskaligt. När det gäller solenergi håller jag inte alls med. Enligt de vetenskapliga test som jag har läst om är det enorma anläggningar. Jag trodde att du visste att elenergi går att transportera, långa sträckor till och med. Man kan ha storskaligt och sedan transportera den dit där den ska användas. Det behöver inte alls vara bara i närheten.

Du sade att man kan växla med vattenkraften. Men vattenkraften kan vi använda dygnet runt, så det behöver inte vara kopplat till solenergin över huvud taget.

Anförande nr 229

Borgarrådet Hamilton (m): Herr ordförande! Först kan jag konstatera att jag inte fick något svar på frågan vad den förra majoriteten gjorde under förra mandatperioden för att se till att fastighetskontorets energikostnader minskade.

Det hävdas från talarstolen att vi inte har någon politisk vilja från den här majoriteten i energifrågorna. Då rekommenderar jag läsning av miljöförvaltningens yttrande över den socialdemokratiska miljömotionen. Man konstaterar där att man är väldigt bekymrad över att det är en politisk träta om någonting som är så oerhört radikalt mål som när det gäller att få ned koldioxidutsläppen till 2015. Det konstaterar miljöförvaltningen. Inte kan ni skylla oss för att vara speciellt miljöovänliga. Det är ett oerhört radikalt förslag.

Jag vill också påminna när vi hör Miljöpartiet säga att vi inte går tillräckligt långt att ert eget förslag skulle innebära att alla bilar som finns, alla fordon, i Stockholm skulle bytas ut mot fordon som går på förnybart bränsle till 2015 och alla fastigheter skulle energieffektiviseras med 25 procent. Ändå når man inte det mål som de själva har satt upp när det gäller koldioxidutsläpp. Jag var inne på det i budgetdebatten.

När det gäller vad vi gör från majoritetens sida har vi avsatt pengar för en kampanj, klimatneutralt Stockholm, som kommer att påbörjas till våren. Jag har själv dragit i gång någonting som heter klimatpakten som har väckt väldigt stor uppmärksamhet, och som många privata företagare har anslutit sig till, för att jobba tillsammans med staden för de mål som finns inom ramen för miljöprogrammet. Vi kommer inom kort att presentera de nya miljöprofilområdena som är en uppföljning av erfarenheterna i Hammarby Sjöstad.

Jag invigde för bara några veckor sedan ett cleantechcenter där vi kommer att satsa mycket mer från stadens sida på att samverka med cleantechföretagen ute i Kista. Det gjorde jag i samband med att jag för andra året i rad var med i den Cleantech Day som Stockholm Innovation arrangerade, där man låter cleantechföretagen från Stockholmsregionen att presentera sig för riskkapitalföretagen för att man ska kunna utvecklas på ett bättre sätt.

Vi har startat ett fordonsgasbolag, och vi har tagit bort den bannbulla som den förra majoriteten lade på naturgasen. Det gör att vi i dag har en fungerande fordonsgasmarknad i Stockholm. Vi har inlett ett elbilprojekt tillsammans med Fortum där vi ser till att vi skapar en infrastruktur och jobbar med att hitta smarta lösningar för att få fler elbilar i Stockholm.

Vi har till skillnad från Spanien, USA och många andra av de länder som Yvonne Ruwaida räknade upp en alldeles utmärkt fungerande sopförbränningsanläggning och fjärrvärmesystem som gör att människor kommer hit från hela världen för att titta på varför vi har så låga koldioxidutsläpp i Stockholm.

Därför, mina vänner, kan jag inte hålla med er om när ni säger att vi inte har någon energipolitik eller inga ambitioner på miljöpolitikens område. Det här var bara en del av det vi gör.

Anförande nr 230

J a n V a l e s k o g (s): Det var väldigt mycket upprepningar, vi får väl ta en energipolitisk debatt i samband med att energiplanen kommer som ju verkar dröja av någon anledning.

Jag konstaterar att ni säger att ingenting skedde under förra mandatperioden när det gäller energibesparing. Tvärtom var det mycket stora investeringar i både bostadsbolag och fastighetskontoret. Vi satsade extra på just det området. Vad vi har kritiserat er för är att ni har gjort de självklara investeringarna i energibesparingar, som är rent företagsekonomiska i syfte att spara pengar, till någon sorts nytt projekt. Det är naturligtvis någonting som man alltid gör. Det är ett slag i luften att hylla den delen av projektet.

Jag skulle fråga angående energiplan: Varför dröjer den så länge? Den skulle ha kommit i samband med miljöprogrammet. Hur var det med det nu?

Anförande nr 231

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag tar tacksamt emot exempel på vad fastighetskontoret gjorde under förra mandatperioden när det gäller energieffektiviseringar. Det program som vi har sjösatt visar på att det inte har gjorts någonting under förra mandatperioden.

När det gäller energiplanen och översiktsplanen råkar jag veta det som jag sade. Jag känner inte till detaljhanteringen eftersom det inte är mina frågor utan stadsbyggnadskontorets.

Anförande nr 232

M a t s L i n d q v i s t (mp): Vad gjorde vi under förra mandatperioden på energiområdet? Ja, vi hade till exempel miljösamordnare i varje stadsdelsförvaltning som tillsammans med fastighetskontoret gick igenom skolor, förskolor och äldreboenden och genomdrev i samarbete med stadens olika fastighetsbolag energiåtgärder, till exempel utbyte av lampor, att avhjälpa nedproppning och annat. Vi åstadkom väldigt mycket på det området.

Jag undrar om det här med fordonsgasmarknaden. Ni verkar inte vara överens med era partikamrater i Huddinge som har en lite enligt vår mening förnuftigare inställning till naturgas och biogas i de här frågorna.

Anförande nr 233

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Min fråga gällde vad ni gjorde på fastighetskontorets område, och det har jag fortfarande inte fått något vettigt svar på.

När det gäller naturgasfrågan sade ni att man inte fick komplettera med naturgas vad gäller fordon med biogas. Det ledde till att fordonsgasmarknaden nästintill dog i Stockholm. Som tur var blev det maktskifte, och vi kunde ta bort denna bannbulla, och numera finns det en god försörjning på det här området när det gäller fordonsgas. De bilister som har fordonsgasbilar kan lita på att man kan tanka fordonsgas.

Anförande nr 234

Borgarrådet R u w a i d a (mp): När det gäller fjärrvärme verkar det som att leva på gamla lagrar. Vi har i Sverige två saker: vattenkraft och fjärrvärme som är biobränslebaserad. Där har vi varit väldigt duktiga.

Men det vi här talar om är de nya förnybara energikällorna. Det är ganska uppenbart att Ulla Hamilton inte svarar på vad ni gör i dessa frågor – solenergi, biogas, vindkraft. De är viktiga för Stockholms stad. Visst kan det vara jättebra med lite stöd till cleantechföretag, men det viktigaste miljöstödet för cleantechföretagen är upphandlingen. Det är viktigt att de får utveckla nya produkter. Det är det som är det absolut viktigaste. Jämför med det stöd som miljöteknikföretagen får med Göteborg, en stad i Sverige som är mindre än Stockholm. Där satsar man mycket mer pengar på att ge stöd än här i Stockholm.

Jag är inte särskilt imponerad över Ulla Hamiltons plan.

Sedan vill jag att hon svarar på frågan: Varför kan inte Norra Stationsområdet, Bromma flygfält och Norra Djurgårdsstaden vara områden som blir helt klimatneutrala? Varför har vi inga hårda krav när det gäller nya markanvisningar i Stockholm för energiförbrukningen? Varför blir det bara några symboliska åtgärder – ett passivhus, ett lågenergihus – men inte reella krav över hela staden?

Anförande nr 235

Borgarrådet H a m i l t o n (m): När det gäller Norra Djurgårdsstaden tror jag att Yvonne Ruwaida kommer att upptäcka att vi visst kan göra saker och ting på det området när vi presenterar vad vi har för idéer.

Jag kan inte förstå varför man ska förkasta fjärrvärme bara för att det är en gammal teknik. Vattenkraften är väl i så fall ännu äldre teknik, om man nu ska tala om gammal teknik. Om man har en begåvad lösning, som är fjärrvärme och som också kan användas när det gäller förnyelsebara bränslen ser jag ingen anledning till att man inte ska berätta det för andra delar av världen så att de också kan utnyttja det systemet och därmed byta ut sina oljeeldade kraftverk eller koleldade kraftverk och i stället får ett förnyelsebaserat fjärrvärmesystem för uppvärmning och kyla. Det tycker jag är en alldeles utmärkt idé och ett utmärkt sätt att bidra.

Jag rekommenderar en närmare analys av de upphandlingar som görs och de miljökrav som ställs i dem. Det är inte korrekt som Yvonne Ruwaida säger.

Anförande nr 236

E v a - L o u i s e E r l a n d s s o n S l o r a c h (s): Ordförande, ledamöter! Vi hade en miljömiljard till bland annat forskning och utveckling under förra valperioden då vi var i majoritet. Det kanske Ulla Hamilton har glömt och alla de projekt som utvecklats med miljömiljarden och som fortfarande redovisas. Men de pengarna är snart slut.

Jag tycker att det är lite orättvist om bara Moderaternas borgarråd får läsa upp alla de förslag om de hade i budgeten. Därför tänkte jag att jag också skulle göra det:

Utveckla det förebyggande miljöarbetet som ett strategiskt verktyg för att ställa om Stockholm till en biologiskt uthållig storstad. Det var ett av förslagen som Socialdemokraterna hade.

Vidare: Återskapa miljöcentrum för företagare, utveckla energicentrum så att det blir en bra resurs för stadens verksamhet men också för medborgare som är verksamma i staden; tillsammans med berörda förvaltningar och stadsdelar samordna Agenda 21-samordnare igen – sådana fanns tidigare – med bland annat ekologisk uthållighet som ett av deras största rådgivningsprojekt. Leda arbetet med miljöcertifiering av stadens arbetsplatser, leda arbetet med utvecklingen av miljökrav i stadens upphandlingar, leda arbete med utvecklingen av inomhusmiljön i stadens lokaler, bedriva internationell informationsverksamhet kring stadens miljöarbete samt koordinera allt Östersjöarbete i syfte att skapa ett bättre Östersjön.

Jag kan fortsätta: Delta i arbetet med utvecklingen av miljöprofilen i våra stadsdelsutvecklingsområden, som också har med energi att göra, och delta i arbetet med omställningen av två befintliga stadsdelar till miljöstadsdelar. Vi tänkte också bygga upp ett stadsövergripande strategiskt miljöarbete och satsa 300 miljoner kronor för det. För att stärka att det förebyggande miljöarbetet tillförs 5 miljoner kronor som bland annat gäller energi. För att utveckla stadens internationella verksamhet och förstärka Östersjösamarbetet tillförs 3 miljoner kronor. För att genomföra, följa upp och kommunicera stadens miljöprogram tillförs 2 miljoner kronor.

Det är alltså många viktiga saker som har med energi och annat att göra.

Anförande nr 237

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag läste, Eva-Louise Erlandsson Slorach, också er miljöbudget och konstaterade redan på budgetfullmäktige att den var helt ofinansierad, att ni hade använt pengar som ni egentligen inte har för att finansiera en hel del av de här sakerna. Jag ville bara påminna om det.

Anförande nr 238

E v a - L o u i s e E r l a n d s s o n S l o r a c h (s): Jag vet inte var Ulla Hamilton har fått det ifrån. Har du räknat ihop det verkligen? Vår budget är finansierad, betydligt mycket bättre finansierad än vad er budget i så fall är. Ni tar ut pengar direkt ur kassakistan, vilket vi inte har behövt göra.

Anförande nr 239

J a n V a l e s k o g (s): Jag tänkte göra några kommentarer till energiplanen. När det gäller naturgasen förstår jag inte varifrån Ulla Hamilton har fått att det har varit veto eller stopp för att det skulle ha varit back up gentemot biogasen. Det man sade nej till var att säga nej till att bygga ut naturgasnätet i Stockholms län. Men det var det stor politisk enighet om även från Moderaternas sida.

Biogasens utveckling har först nu kommit under senare tid. Det har mindre med Moderaterna att göra än med kommersiella investeringar, från Fortum till exempel som ersatte nafta med biogas och naturgas, investeringar i Nynäshamn, vatten- och

avloppsverk runt om i länet som har ett kommersiellt intresse i detta. Det är därför vi har tryck i frågan. Att göra det till en partipolitisk fråga har inte med verkligheten att göra.

Sedan kan jag inte låta bli att säga att den absolut överlägsna energikällan enligt min mening är kraftvärmens som ger både fjärrvärme och el i en region där det finns bostäder tätt byggda som i Stockholm. Med biobränslen är det nästan överlägset sätt att producera värme och el på som vi kan utnyttja väldigt effektivt, särskilt i tätbebyggda områden.

Vi ska naturligtvis prova även andra energikällor, men man måste i alla lägen då man gör investeringar jämföra med alternativ vad man får med pengarna. Det är ett problem tyvärr än så länge med solenergin att den är väldigt dyr och ger väldigt lite energi per investering. Men det kommer förhoppningsvis att ändra sig. Men i dag ger det betydligt mer energi än till exempel jordvärme. Vi får hoppas att tekniken utvecklas och att det blir betydligt billigare så att vi kan få fler energiformer även här.

Anförande nr 240

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Det var en intressant diskrepans i oppositionen som avslöjades i det senaste inlägget när det gäller kostnadseffektiviteten på energiområdet.

Jag tror att jag har nämnt det några gånger tidigare att jag har ett antal gånger bjudit in till rundabordssamtal för att vi skulle få en bättre fungerande fordonsgasmarknad i Stockholm. Vid det första rundabordssamtalet i juni 2007 var alla intressenter med på mötet. Där framgick det med all önskvärd tydlighet– jag var inte medveten om det, och det är möjligt att Jan Valeskog också har svävat i okunnighet om detta – att Viviann Gunnarsson hade sagt absolut nej till något slags back up med naturgas. Det var väldigt tydligt. Det var många vid det mötet som vittnade om detta, det var din kompis.

Anförande nr 241

J a n V a l e s k o g (s): Hörsägen är en sak, men Ulla Hamilton borde kunna visa upp något dokument där detta uttalats. Det har jag aldrig sett och ingen annan heller i den dåvarande majoriteten såvitt jag vet.

Det är väldigt bra att försöka samla de krafter som finns och jobbar för en ökad biogasmarknad i Stockholm. Det är absolut bra. Men det är rent kommersiella skäl som gjort att den har fått kraft och fart. Det är bara att hoppas att vi kan fortsätta att behålla en sådan inriktning. Där måste jag säga, i motsats till en tidigare talare, att jag är väldigt bekymrad över beslutet i Huddinge där man försvårar, eller stoppar, möjligheterna att bygga ut ett biogasnät i Stockholms län. Det är viktigt att vi har biogasproduktion och back up med LNG-anläggningen för att få den här marknaden. Där har vi fått stora svårigheter, och det riskerar att hela Hjorthagenprojektet försenas på grund av Huddinge kommuns beslut. Det har vi haft uppe tidigare. Vi hoppas på en lösning, men i dag ser det ganska mörkt ut.

Anförande nr 242

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag tänkte bara passa på att kommentera detta lite. Jag är också bekymrad att mina partikamrater i Huddinge har agerat på det sättet när det gäller att tillåta en prövning i fall man kan ha en anläggning med back för naturgas under en övergångsperiod för att sedan ha biogas på Sofielundsområdet. Jag tycker att det är djupt beklagligt just av det skäl som jag har sagt här tidigare.

Miljöpartiet vill inte ha naturgas, men jag ser att det finns ett behov av att ha naturgas som back up. Inte minst måste vi ha det under en övergångsperiod om vi ska byta ut naftan som är i gång när det gäller stadsgasnätet. Då är en anläggning i Sofielund väldigt viktig. Det här ställer till bekymmer för hela den utvecklingen och inte bara i Stockholm utan i hela länet när det gäller fordonskastillgången och försörjningen på det området. Jag är bekymrad över det. Vi måste hitta en annan lösning i denna fråga.